

Lagrådsremiss

Följdändringar till ny förvaltningslag

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Linköping den 15 mars 2018

Morgan Johansson

Andreas Krantz
(Justitiedepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår följdändringar i ett antal lagar med anledning av den nya förvaltningslagen (2017:900) som träder i kraft den 1 juli 2018. Vidare föreslås vissa ändringar i några lagar på upphandlingsområdet som bedöms nödvändiga med anledning av den nya förvaltningslagen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2018.

Innehållsförteckning

1	Beslut	7
2	Lagtext	9
2.1	Förslag till lag om ändring i jordabalken	9
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg	11
2.3	Förslag till lag om ändring i växtskyddslagen (1972:318)	12
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder	13
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1975:490) om beslutanderätt för Sveriges export- och investeringsråd beträffande handelssekreterare m.m.	14
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (1976:447) om rätt för erkänd arbetslöshetskassa att pröva fråga om statsbidrag till fiskeföretag	15
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (1979:377) om registrering av båtar	16
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter	17
2.9	Förslag till lag om ändring i lagen (1988:688) om kontaktförbud	19
2.10	Förslag till lag om ändring i kulturmiljölagen (1988:950)	20
2.11	Förslag till lag om ändring i lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst	21
2.12	Förslag till lag om ändring i begravningslagen (1990:1144)	22
2.13	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård	23
2.14	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde	25
2.15	Förslag till lag om ändring i sjölagen (1994:1009)	26
2.16	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1255) om mästarbrev för hantverkare	27
2.17	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti	28
2.18	Förslag till lag om ändring i lagen (1996:981) om besöksinskränkningar vid viss tvångsvård	29
2.19	Förslag till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)	30
2.20	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument	31
2.21	Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)	32
2.22	Förslag till lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168)	33

2.23	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:629) om trängselskatt.....	34
2.24	Förslag till lag om ändring i lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang	35
2.25	Förslag till lag om ändring i lagen (2005:340) om överlämnande av vissa förvaltningsuppgifter till den ideella föreningen Synskadades Riksförbund.....	36
2.26	Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	37
2.27	Förslag till lag om ändring i vallagen (2005:837)	39
2.28	Förslag till lag om ändring i vägtrafikskattelagen (2006:227)	40
2.29	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:451) om offentliga uppköperbjudanden på aktiemarknaden	41
2.30	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.	42
2.31	Förslag till lag om ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter	43
2.32	Förslag till lag om ändring i lagen (2008:990) om företagshypotek	44
2.33	Förslag till lag om ändring i lagen (2009:704) om europeiska grupperingar för territoriellt samarbete	45
2.34	Förslag till lag om ändring i lagen (2009:1254) om officiella veterinärer	46
2.35	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen	47
2.36	Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).....	48
2.37	Förslag till lag om ändring i lagen (2011:111) om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser	50
2.38	Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.....	52
2.39	Förslag till lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion.....	53
2.40	Förslag till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution	54
2.41	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling	55
2.42	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna	56
2.43	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner.....	57
3	Ärendet och dess beredning	58
4	Allmänt om den nya förvaltningslagen	58
5	Följdändringar med anledning av den nya förvaltningslagen	59
5.1	Utgångspunkterna för följdändringar	59
5.2	Rena följdändringar	60

5.3	Hänvisningar till bestämmelserna om ändring av myndighetens egna beslut	63
5.4	Hänvisningar till nya bestämmelser i den nya förvaltningslagen och bestämmelsen om muntligt uppgiftslämnande	65
6	Lagändringar på upphandlingsområdet	70
6.1	Förhållandet mellan förvaltningslagen och upphandlingslagstiftningen i korthet	70
6.2	Undantag från rätten till partsinsyn och kommunikation.....	71
6.3	Andra förfaranderegler i förvaltningslagen där uttrycket myndighetsutövning tas bort	73
7	Ikraftträdande	78
8	Konsekvenser	78
9	Författningskommentar	80
9.1	Förslaget till lag om ändring i jordabalken	81
9.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg	82
9.3	Förslaget till lag om ändring i växtskyddslagen (1972:318)	82
9.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder	83
9.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1975:490) om beslutanderätt för Sveriges export- och investeringsråd beträffande handelssekreterare m.m.	83
9.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:447) om rätt för erkänd arbetslöshetskassa att pröva fråga om statsbidrag till fisket företag	84
9.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (1979:377) om registrering av båtar	84
9.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter	85
9.9	Förslaget till lag om ändring i lagen (1988:688) om kontaktförbud	86
9.10	Förslaget till lag om ändring i kulturmiljölagen (1988:950)	87
9.11	Förslaget till lag om ändring i lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst	87
9.12	Förslaget till lag om ändring i begravningslagen (1990:1144)	87
9.13	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård	88
9.14	Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde	88
9.15	Förslaget till lag om ändring i sjölagen (1994:1009).....	89
9.16	Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1255) om mästarbrev för hantverkare.....	89

9.17	Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti.....	90
9.18	Förslaget till lag om ändring i lagen (1996:981) om besöksinskränkningar vid viss tvångsvård.....	90
9.19	Förslaget till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)	91
9.20	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument	91
9.21	Förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)	92
9.22	Förslaget till lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168)	93
9.23	Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:629) om trängselskatt.....	93
9.24	Förslaget till lag om ändring i lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang	94
9.25	Förslaget till lag om ändring i lagen (2005:340) om överlämnande av vissa förvaltningsuppgifter till den ideella föreningen Synskadades Riksförbund	94
9.26	Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	95
9.27	Förslaget till lag om ändring i vallagen (2005:837)	96
9.28	Förslaget till lag om ändring i vägtrafikskattelagen (2006:227)	97
9.29	Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:451) om offentliga uppköpserbjudanden på aktiemarknaden	97
9.30	Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.	98
9.31	Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter	98
9.32	Förslaget till lag om ändring i lagen (2008:990) om företagshypotek	99
9.33	Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:704) om europeiska grupperingar för territoriellt samarbete	100
9.34	Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:1254) om officiella veterinärer	100
9.35	Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen	101
9.36	Förslaget till lag om ändring i skollagen (2010:800).....	102
9.37	Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:111) om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser	103
9.38	Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.....	105
9.39	Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion.....	105
9.40	Förslaget till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution	106

9.41	Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling	106
9.42	Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna	107
9.43	Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner	107
Bilaga 1	Sammanfattning av departementspromemorian Följdändringar till ny förvaltningslag (Ds 2017:42).....	109
Bilaga 2	Lagförslagen i Ds 2017:42	110
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna (Ds 2017:42)	207

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i jordabalken,
2. lag om ändring i lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg,
3. lag om ändring i växtskyddslagen (1972:318),
4. lag om ändring i lagen (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder,
5. lag om ändring i lagen (1975:490) om beslutanderätt för Sveriges export- och investeringsråd beträffande handelssekreterare m.m.,
6. lag om ändring i lagen (1976:447) om rätt för erkänd arbetslöshetskassa att pröva fråga om statsbidrag till fiskeföretag,
7. lag om ändring i lagen (1979:377) om registrering av båtar,
8. lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter,
9. lag om ändring i lagen (1988:688) om kontaktförbud,
10. lag om ändring i kulturmiljölagen (1988:950),
11. lag om ändring i lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst,
12. lag om ändring i begravningslagen (1990:1144),
13. lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård,
14. lag om ändring i lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde,
15. lag om ändring i sjölagen (1994:1009),
16. lag om ändring i lagen (1995:1255) om mästarbrev för hantverkare,
17. lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,
18. lag om ändring i lagen (1996:981) om besöksinskränkningar vid viss tvångsvård,
19. lag om ändring i epizootilagen (1999:657),
20. lag om ändring i lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument,
21. lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453),
22. lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168),
23. lag om ändring i lagen (2004:629) om trängselskatt,
24. lag om ändring i lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang,
25. lag om ändring i lagen (2005:340) om överlämnande av vissa förvaltningsuppgifter till den ideella föreningen Synskadades Riksförbund,
26. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716),
27. lag om ändring i vallagen (2005:837),
28. lag om ändring i vägtrafikskattelagen (2006:227),
29. lag om ändring i lagen (2006:451) om offentliga uppköpserbjudanden på aktiemarknaden,
30. lag om ändring i lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.,
31. lag om ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter,
32. lag om ändring i lagen (2008:990) om företagshypotek,

- 33. lag om ändring i lagen (2009:704) om europeiska grupperingar för territoriellt samarbete,
- 34. lag om ändring i lagen (2009:1254) om officiella veterinärer,
- 35. lag om ändring i lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen,
- 36. lag om ändring i skollagen (2010:800),
- 37. lag om ändring i lagen (2011:111) om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser,
- 38. lag om ändring i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- 39. lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion,
- 40. lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution,
- 41. lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling,
- 42. lag om ändring i lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna,
- 43. lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i jordabalken

Häri genom föreskrivs att 19 kap. 26 b och 26 d §§ jordabalken¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Vid *behandlingen* av inskrivningsärenden hos inskrivningsmyndigheten *ska bestämmelsen i 10 § andra stycket förvaltningslagen (1986:223) om inkommande handlingar inte tillämpas.*

Om inskrivningsmyndigheten har begärt men inte fått en sådan bekräftelse som avses i *10 § tredje stycket förvaltningslagen på ett meddelande som inte är underskrivet*, får myndigheten bortse från *meddelandet*.

Föreslagen lydelse

19 kap.

26 b §²

Vid *handläggningen* av inskrivningsärenden hos inskrivningsmyndigheten *tillämpas inte 22 § andra stycket förvaltningslagen (2017:900) om hur ankomstdagen för handlingar bestäms.*

Om inskrivningsmyndigheten har begärt men inte fått en sådan bekräftelse som avses i *21 § förvaltningslagen av en handling*, får myndigheten bortse från *handlingen*.

26 d §³

Vid *behandlingen* av inskrivningsärenden hos inskrivningsmyndigheten *ska bestämmelserna i 27 och 28 §§ förvaltningslagen (1986:223) om omprövning inte tillämpas.*

Av 37 a och 37 b §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter *framgår* att inskrivningsmyndigheten ska ompröva beslut om stämpelskatt i vissa fall.

Vid *handläggningen* av inskrivningsärenden hos inskrivningsmyndigheten *tillämpas inte 37–39 §§ förvaltningslagen (2017:900) om ändring av beslut.*

I 37 a och 37 b §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter *finns bestämmelser om* att inskrivningsmyndigheten ska ompröva beslut om stämpelskatt i vissa fall.

¹ Balken omtryckt 1971:1209.

² Senaste lydelse 2008:153.

³ Senaste lydelse 2008:153.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg

Häri genom föreskrivs att 38 a § lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Vid *handläggning* hos inskrivningsmyndigheten av inskrivningsärenden tillämpas inte *bestämmelserna i 10 § andra stycket, 27 och 28 §§ förvaltningslagen (1986:223)*. Av 37 a och 37 b §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter *framgår* att inskrivningsmyndigheten *skall* ompröva beslut om stämpelskatt i vissa fall.

Föreslagen lydelse

38 a §¹

Vid *handläggningen* hos inskrivningsmyndigheten av inskrivningsärenden tillämpas inte 22 § *andra stycket* och 37–39 §§ *förvaltningslagen (2017:900)*. I 37 a och 37 b §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter *finns bestämmelser om* att inskrivningsmyndigheten *ska* ompröva beslut om stämpelskatt i vissa fall.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse 2005:154.

2.3 Förslag till lag om ändring i växtskyddslagen (1972:318)

Härigenom föreskrivs att 11 a § växtskyddslagen (1972:318) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

När enskilda kontrollorgan utför kontroll enligt denna lag tillämpas följande bestämmelser i *förvaltningslagen (1986:223)*

- 11 och 12 §§ om jäv,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 och 17 §§ om en parts rätt att få del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut,
- 21 § om underrättelse av beslut,
- 22 § om överklagande, samt
- 26 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Föreslagen lydelse

11 a §¹

När enskilda kontrollorgan utför kontroll enligt denna lag tillämpas följande bestämmelser i *förvaltningslagen (2017:900)*:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder

Häriigenom föreskrivs att 22 § lagen (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §²

Nämndens beslut har rättskraft när tiden för överklagande har gått ut, om beslutet innebär att en fråga som avses i 1 § första stycket 2 eller 5 eller 4 § första stycket 2, 2 a, 2 b, 2 c, 3, 5 a, 6 eller 7 har avgjorts. Detta gäller dock inte beslut som innebär att nämnden har avslagit en ansökan om

1. åtgärdsföreläggande enligt 12 kap. 11 § första stycket 5 eller 16 § andra stycket jordabalken,
2. upprustningsföreläggande enligt 12 kap. 18 a–18 c §§ jordabalken,
3. tillstånd enligt 12 kap. 18 d–18 f §§, 23 § andra stycket, 34–37 eller 40 § jordabalken,
4. tillstånd enligt 7 kap. 11 § bostadsrättslagen (1991:614),
5. uppskov enligt 12 kap. 59 § jordabalken,
6. förbud eller hävande av förbud enligt 12 kap. 18 h § jordabalken, eller
7. rätt till förhandlingsordning enligt 9 § hyresförhandlingslagen (1978:304).

Bestämmelserna i 27 och 28 §§ förvaltningslagen (1986:223) om omprövning av beslut ska inte tillämpas hos nämnderna.

Bestämmelserna i 37–39 §§ förvaltningslagen (2017:900) om ändring av beslut tillämpas inte i nämndernas verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Lagen omtryckt 1985:660.

² Senaste lydelse 2012:980.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1975:490) om beslutanderätt för Sveriges export- och investeringsråd beträffande handelssekreterare m.m.

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1975:490) om beslutanderätt för Sveriges export- och investeringsråd beträffande handelssekreterare m.m.¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

Förvaltningslagen (1986:223) ska tillämpas vid handläggning av ärenden hos Sveriges export- och investeringsråd enligt 1 §.

Förvaltningslagen (2017:900) tillämpas vid handläggning av ärenden hos Sveriges export- och investeringsråd enligt 1 §.

Beslut i sådana ärenden får överklagas hos regeringen, om något annat inte följer av

- lagen (1971:309) om behörighet för allmän förvaltningsdomstol att pröva vissa mål,
- lagen (1987:439) om inskränkning i rätten att överklaga,
- andra föreskrifter.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2012:536.

² Senaste lydelse 2012:536.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:447) om rätt för erkänd arbetslöshetskassa att pröva fråga om statsbidrag till fiskeföretag

Härigenom föreskrivs att lagen (1976:447) om rätt för erkänd arbetslöshetskassa att pröva fråga om statsbidrag till fiskeföretag¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Erkänd arbetslöshetskassa får pröva fråga om statsbidrag till sådana fiskeföretag som har haft fiskefartyg stillaliggande till följd av beslut om fångstbegränsning enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen, eller myndighet som regeringen bestämmer.

Om ett beslut i en fråga som avses i första stycket får överklagas, tillämpas bestämmelserna i 23–25 och 30 §§ förvaltningslagen (1986:223).

Föreslagen lydelse

1 §

En erkänd arbetslöshetskassa får pröva frågor om statsbidrag till sådana fiskeföretag som har haft fiskefartyg stillaliggande till följd av ett beslut om fångstbegränsning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om statsbidrag till sådana fiskeföretag.

Om ett beslut i en fråga som avses i första stycket får överklagas, tillämpas 43–47 §§ förvaltningslagen (2017:900).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse 1989:116.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1979:377) om registrering av båtar

Häri genom föreskrivs att 10 § lagen (1979:377) om registrering av båtar¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §²

Vid *behandlingen* hos registermyndigheten av båtregistreringsärenden tillämpas inte *bestämmelserna i 27 och 28 §§ förvaltningslagen (1986:223)*.

Regeringen *meddelar närmare* föreskrifter om *förfarandet i båtregistreringsärenden och får därvid föreskriva* skyldighet för *enskild* att till registermyndigheten *anmäla förhållande* som myndigheten behöver känna till för ändamålsenlig registerföring.

Vid *handläggningen* hos registermyndigheten av båtregistreringsärenden tillämpas inte 37–39 §§ *förvaltningslagen (2017:900)*.

Regeringen *eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela* föreskrifter om skyldighet att till registermyndigheten *anmäla förhållanden* som myndigheten behöver känna till för ändamålsenlig registerföring.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om förfarandet i båtregistreringsärenden.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2017:1055.

² Senaste lydelse 2001:379.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter

Härigenom föreskrivs att 37 a och 37 b §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Ett beslut av en inskrivningsmyndighet som innefattar prövning av en fråga om fastställande av skatt, efterbeskattning eller återvinning *skall* ändras av myndigheten, om beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning och beslutet kan ändras snabbt och enkelt. Ett beslut får ändras till nackdel för en enskild part endast om parten medger det.

Skyldigheten att *ompröva* beslutet gäller även om beslutet överklagas. Skyldigheten gäller dock inte om inskrivningsmyndigheten redan har överlämnat handlingarna till högre instans *eller om det i annat fall finns särskilda skäl mot att myndigheten ändrar sitt beslut.*

Föreslagen lydelse

37 a §¹

Ett beslut av en inskrivningsmyndighet som innefattar prövning av en fråga om fastställande av skatt, efterbeskattning eller återvinning *ska* ändras av myndigheten, om beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning och beslutet kan ändras snabbt och enkelt. Ett beslut får ändras till nackdel för en enskild part endast om parten medger det.

Skyldigheten att *ändra* beslutet gäller även om beslutet överklagas. Skyldigheten gäller dock inte om inskrivningsmyndigheten redan har överlämnat handlingarna till högre instans.

37 b §²

Ett överklagande av en inskrivningsmyndighets beslut förfaller, om myndigheten själv efter omprövning enligt 37 a § ändrar beslutet så som klaganden begär.

Ändrar inskrivningsmyndigheten beslutet på annat sätt än klaganden begär, ska överklagandet anses omfatta det nya beslutet, om inte överklagandet

Om en inskrivningsmyndighet ändrar ett beslut som har överklagats, ska den även överlämna det nya beslutet till överinstansen, om inte överklagandet ska avvisas enligt 45 § förvaltningslagen (2017:900). Överklagandet ska anses omfatta det nya beslutet.

¹ Senaste lydelse 2005:153.

² Senaste lydelse 2008:160.

*ska avvisas enligt 24 §
förvaltningslagen (1986:223).*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:688) om kontaktförbud

Härigenom föreskrivs att 13 § lagen (1988:688) om kontaktförbud¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §²

Vid åklagarens handläggning av ärenden om kontaktförbud gäller i övrigt 4–9, 14, 15 §§, 20 § första stycket andra meningen 1, 3 och 4 och andra stycket samt 26 § förvaltningslagen (1986:223).

Vid åklagarens handläggning av ärenden om kontaktförbud tillämpas i övrigt 5–9, 13–15 §§, 23 § första och tredje styckena, 24, 27, 31 §§, 32 § första stycket, andra stycket 2 och 3 och tredje stycket och 36 § förvaltningslagen (2017:900).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2011:487.

² Senaste lydelse 2011:487.

2.10 Förslag till lag om ändring i kulturmiljölagen (1988:950)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 8 § kulturmiljölagen (1988:950)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

8 §²

Förvaltningslagen (1986:223)
skall tillämpas även i fråga om
tillståndsärenden som handläggs
av Stiftelsen Nordiska museet.
Beslut i ett sådant ärende fattas av
stiftelsens styresman eller någon
annan tjänsteman som
styresmannen utser.

Förvaltningslagen (2017:900)
tillämpas vid handläggning av
tillståndsärenden hos Stiftelsen
Nordiska museet. Beslut i ett
sådant ärende fattas av stiftelsens
styresman eller någon annan
tjänsteman som styresmannen
utser.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Lagen omtryckt 2002:620. Senaste lydelse av lagens rubrik 2013:548.

² Senaste lydelse 2000:265.

2.11 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst

Härigenom föreskrivs att 14 § lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

	14 § ²	
<i>Förvaltningslagen (1986:223)</i>		<i>Förvaltningslagen (2017:900)</i>
<i>skall tillämpas när RIKAB handlägger ärenden enligt denna lag.</i>		<i>tillämpas när RIKAB handlägger ärenden enligt denna lag.</i>

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2006:798.

² Senaste lydelse 2006:798.

2.12 Förslag till lag om ändring i begravningslagen (1990:1144)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 10 § begravningslagen (1990:1144) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

10 §¹

Förvaltningslagen (1986:223)
skall tillämpas när en församling
handlägger enskilda ärenden
enligt denna lag.

Förvaltningslagen (2017:900)
tillämpas när en församling
handlägger enskilda ärenden
enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.13 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård

Härigenom föreskrivs att 30 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 §²

Chefsöverläkaren ska se till att en patient som vårdas enligt denna lag, så snart patientens tillstånd tillåter, genom en individuellt anpassad information upplyses om sin rätt att få en stödperson.

När patienten begär det, ska en stödperson utses. En stödperson kan utses också i annat fall, om patienten inte motsätter sig det.

Stödpersonen ska bistå patienten i personliga frågor så länge denne ges tvångsvård enligt denna lag och, om patienten och stödpersonen samtycker till det, även under fyra veckor efter det att tvångsvården har upphört. Stödpersonen har rätt att besöka patienten på vårdinrättningen. Han får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han under uppdraget har fått veta om patientens hälsotillstånd eller personliga förhållanden i övrigt.

Stödpersonen ska bistå patienten i personliga frågor så länge denne ges tvångsvård enligt denna lag och, om patienten och stödpersonen samtycker till det, även under fyra veckor efter det att tvångsvården har upphört. Stödpersonen har rätt att besöka patienten på vårdinrättningen. Stödpersonen får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon under uppdraget har fått veta om patientens hälsotillstånd eller personliga förhållanden i övrigt.

Stödpersonen utses av en patientnämnd enligt lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården.

Vid en nämnds handläggning av ärenden om stödpersoner gäller, utöver vad som i övrigt föreskrivs, följande bestämmelser i förvaltningslagen (1986:223), nämligen

- 14 § om muntlig handläggning,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 och 17 §§ om parter rätt att få del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut,
- 21 § om underrättelse om beslut,
- 26 § om rättelse av skrivfel och liknande, och

Vid en nämnds handläggning av ärenden om stödpersoner tillämpas, utöver vad som i övrigt föreskrivs, följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 10 § om partsinsyn,
- 11 § om åtgärder om handläggningen försenas,
- 23 § första och tredje styckena om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,

¹ Lagen omtryckt 2008:415.

² Senaste lydelse 2017:373

– 27 § om omprövning av beslut.

*– 32 § om motivering av beslut,
– 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
– 36–39 §§ om rättelse och ändring av beslut.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.14 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde

Härigenom föreskrivs att 17 § lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

	17 §	
Om ett beslut som avses i 6, 10 och 14 §§ får överklagas, tillämpas <i>bestämmelserna i 23–25 och 30 §§ förvaltningslagen (1986:223).</i>	Om ett beslut som avses i 6 och 10 §§ får överklagas, tillämpas <i>43–47 §§ förvaltningslagen (2017:900).</i>	

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.15 Förslag till lag om ändring i sjölagen (1994:1009)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 15 a § sjölagen (1994:1009) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

15 a §¹

Vid *behandlingen* hos registermyndigheten av registerärenden tillämpas inte *bestämmelserna i 10 § andra stycket, 27 och 28 §§ förvaltningslagen (1986:223). Av 37 a och 37 b §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter framgår att inskrivningsmyndigheten skall ompröva beslut om stämpelskatt i vissa fall.*

Vid *handläggningen* hos registermyndigheten av registerärenden tillämpas inte *22 § andra stycket och 37–39 §§ förvaltningslagen (2017:900). I 37 a och 37 b §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter finns bestämmelser om att inskrivningsmyndigheten ska ompröva beslut om stämpelskatt i vissa fall.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.16 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1255) om mästarbrev för hantverkare

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1995:1255) om mästarbrev för hantverkare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

En hantverksorganisations beslut om att inte tilldela en sökande mästarbrev eller att återkalla ett mästarbrev får överklagas *hos* allmän förvaltningsdomstol. *Prövnings- tillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.*

I fråga om överklagande av en hantverksorganisations beslut tillämpas *bestämmelserna i 23–25 och 30 §§ förvaltningslagen (1986:223).*

En hantverksorganisations beslut om att inte tilldela en sökande mästarbrev eller att återkalla ett mästarbrev får överklagas *till* allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

I fråga om överklagande av en hantverksorganisations beslut tillämpas *43–47 §§ förvaltningslagen (2017:900).*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.17 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti

Härigenom föreskrivs att 12 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §¹

Varje institut som omfattas av garantin ska betala en årlig avgift till garantimyndigheten. Avgiften för ett år grundas på institutens insättningar vid utgången av närmast föregående år, till den del insättningarna omfattas av garantin.

Institutens sammanlagda avgifter för ett år ska uppgå till ett belopp som motsvarar 0,1 procent av insättningarna.

Andra stycket behöver inte tillämpas när avgiften för ett enskilt institut

1. bestäms enligt 14 § första och andra styckena,

2. bestäms genom *omprövning* 2. bestäms genom *ändring av enligt 27 § förvaltningslagen beslut enligt 37–39 §§ förvaltningslagen (2017:900)*, eller

3. efter överklagande bestäms av allmän förvaltningsdomstol.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.18 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:981) om besöksinskränkningar vid viss tvångsvård

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1996:981) om besöksinskränkningar vid viss tvångsvård ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Bestämmelserna i 22–25, 27, 28 och 30 §§ förvaltningslagen (1986:223) om överklagande skall tillämpas, om beslutet har meddelats av huvudmannen för en privat vårdinstitution eller sjukvårdsinrättning. Härvid skall huvudmannen jämfästas med myndighet.

Huvudmannen *skall* vid ett överklagande vara den enskildes motpart.

Om ett beslut har meddelats av huvudmannen för en privat vårdinstitution eller sjukvårdsinrättning, tillämpas 37–47 §§ förvaltningslagen (2017:900) om ändring av beslut och om överklagande. Huvudmannen ska då jämfästas med myndighet.

Huvudmannen *ska* vid ett överklagande vara den enskildes motpart.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.19 Förslag till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)

Härigenom föreskrivs att 21 a § epizootilagen (1999:657) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Vid överklagande av ersättningsbeslut som fattats med stöd av bestämmelserna om schablon i 17 § *skall* Jordbruksverket snarast ompröva beslutet om överklagandet inte *skall* avvisas enligt 24 § *förvaltningslagen* (1986:223).

Ett överklagande förfaller, om Jordbruksverket ändrar beslutet såsom den klagande begär. Om Jordbruksverket ändrar beslutet på annat sätt än den klagande begär, skall överklagandet anses omfatta det nya beslutet.

Föreslagen lydelse

21 a §¹

Vid överklagande av ersättningsbeslut som har fattats med stöd av bestämmelserna om schablon i 17 § *ska* Jordbruksverket snarast ompröva beslutet om överklagandet inte *ska* avvisas enligt 45 § *förvaltningslagen* (2017:900).

Om Jordbruksverket ändrar det överklagade beslutet, ska verket även överlämna det nya beslutet till överinstansen. Överklagandet ska anses omfatta det nya beslutet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.20 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument

Härigenom föreskrivs att 25 § lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 §¹

I 22 a § förvaltningslagen (1986:223) finns bestämmelser om överklagande hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen får bestämma att beslut enligt denna lag ska gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse 2016:1310.

2.21 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 8 § socialtjänstlagen (2001:453) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

8 §

I ärenden hos socialnämnden som avser myndighetsutövning mot någon enskild *skall nämnden tillämpa* följande bestämmelser i *förvaltningslagen (1986:223)*:

- 14 § första stycket om en parts rätt att meddela sig muntligen,
- 16 och 17 §§ om en parts rätt att få del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut,
- 21 § om underrättelse av beslut,
- 26 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Bestämmelserna i 16 och 17 §§ förvaltningslagen *gäller* dock inte uppgifter som rör någon annan sökande i ett ärende om ett sådant boende som avses i 5 kap. 5 § andra stycket eller 7 § tredje stycket eller om någon annan liknande social tjänst.

Vad som sägs i första stycket gäller också när det är fråga om en ansökan eller ett yttrande till en annan myndighet i ett mål eller ärende som rör myndighetsutövning mot enskild hos denna.

I ärenden hos socialnämnden som avser myndighetsutövning mot någon enskild *tillämpas* följande bestämmelser i *förvaltningslagen (2017:900)*:

- 10 § om partsinsyn,
- 11 och 12 §§ om åtgärder om handläggningen försenas,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Bestämmelserna i 10 och 25 §§ förvaltningslagen *tillämpas* dock inte *i fråga om* uppgifter som rör någon annan sökande i ett ärende om ett sådant boende som avses i 5 kap. 5 § andra stycket eller 7 § tredje stycket eller om någon annan liknande social tjänst.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.22 Förslag till lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 20 § smittskyddslagen (2004:168) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

20 §¹

Stödpersonen utses av en patientnämnd enligt lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården.

Vid en nämnds handläggning av ärenden om stödpersoner *gäller*, utöver vad som i övrigt föreskrivs, följande bestämmelser i *förvaltningslagen (1986:223)*, nämligen

- 14 § om muntlig handläggning,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 och 17 §§ om parter rätt att få ta del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut,
- 21 § om underrättelse om beslut,
- 26 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
- 27 § om omprövning av beslut.

Vid en nämnds handläggning av ärenden om stödpersoner *tillämpas*, utöver vad som i övrigt föreskrivs, följande bestämmelser i *förvaltningslagen (2017:900)*:

- 10 § om partsinsyn,
- 11 § om åtgärder om handläggningen försenas,
- 23 § första och tredje styckena om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36–39 §§ om rättelse och ändring av beslut.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse 2017:376.

2.23 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:629) om trängselskatt

Härigenom föreskrivs att 3 a § lagen (2004:629) om trängselskatt ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Bestämmelserna i 26 och 27 §§
förvaltningslagen (1986:223) ska
inte tillämpas i fråga om
Transportstyrelsens beslut enligt
denna lag.

3 a §¹
Bestämmelserna i 36–39 §§
förvaltningslagen (2017:900) om
rättelse och ändring av beslut
tillämpas inte i fråga om
Transportstyrelsens beslut enligt
denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.24 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang

Häri genom föreskrivs att 11 § lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Vid åklagarens handläggning av ärenden om tillträdesförbud tillämpas i övrigt endast följande bestämmelser i förvaltningslagen (1986:223):

4 och 5 §§ om myndigheternas serviceskyldighet,

6 § om samverkan mellan myndigheter,

7 § om allmänna krav på handläggningen av ärenden,

8 § om tolk,

9 § om ombud och biträde,

14 § om muntlig handläggning,

15 § om anteckning av uppgifter,

20 § första stycket andra meningen 1 och 4 och andra stycket om att beslutsskäl får utelämnas, och

26 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Föreslagen lydelse

11 §

Vid åklagarens handläggning av ärenden om tillträdesförbud tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

– 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,

– 6 § om service,

– 7 § om tillgänglighet,

– 8 § om samverkan,

– 9 § om utgångspunkter för handläggningen,

– 11 § om åtgärder om handläggningen försenas,

– 13 § om tolkning och översättning,

– 14 och 15 §§ om ombud och biträde,

– 23 § om utredningsansvaret,

– 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,

– 27 § om dokumentation av uppgifter,

– 31 § om dokumentation av beslut,

– 32 § första stycket, andra stycket 2 och tredje stycket om motivering av beslut, och

– 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.25 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:340) om överlämnande av vissa förvaltningsuppgifter till den ideella föreningen Synskadades Riksförbund

Häri genom föreskrivs att 6 § lagen (2005:340) om överlämnande av vissa förvaltningsuppgifter till den ideella föreningen Synskadades Riksförbund ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

I ärenden enligt denna lag tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (1986:223):

- 11 och 12 §§ om jäv,
- 14 § första stycket om en parts rätt att meddela sig muntligen,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 och 17 §§ om en parts rätt att få del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut,
- 21 § om underrättelse av beslut,
- 22 § om överklagande,
- 23 och 24 §§ om hur beslut överklagas,
- 25 § om överlämnande av överklagande m.m.,
- 26 § om rättelse av skrivfel och liknande,
- 27 och 28 §§ om omprövning av beslut, samt
- 30 § om överklagande av avvisningsbeslut.

Föreslagen lydelse

6 §

I ärenden enligt denna lag tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- 36–39 §§ om rättelse och ändring av beslut,
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut,
- 43 § om hur man överklagar ett beslut,
- 44 § om överklagandetiden,
- 45 och 46 §§ om beslutsmyndighetens åtgärder, och
- 47 § om överinstansens åtgärder.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.26 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs att 13 kap. 13 § och 14 kap. 8 § utlänningslagen (2005:716) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap.

13 §

Finner Migrationsverket att ett beslut som verket har meddelat som första instans är oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, skall verket ändra beslutet, om det inte blir till nackdel för utläningen.

Skuldigheten gäller inte, om Migrationsverket har lämnat över handlingarna i ärendet till en migrationsdomstol.

I säkerhetsärenden gäller 27 § förvaltningslagen (1986:223) i stället för vad som föreskrivs i första och andra styckena.

Om Migrationsverket finner att ett beslut som verket har meddelat som första instans är oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska verket ändra beslutet, om det inte blir till nackdel för utläningen.

I säkerhetsärenden tillämpas 38 § förvaltningslagen (2017:900) i stället för vad som föreskrivs i första stycket.

Om Migrationsverket har meddelat ett beslut som första instans och beslutet har överklagats, får verket ändra beslutet enbart i sådana fall som avses i första och andra styckena och bara om överklagandet och övriga handlingar i ärendet ännu inte har överlämnats till en migrationsdomstol.

14 kap.

8 §¹

Beslut av Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Migrationsverket enligt denna lag får överklagas särskilt, och då i samma ordning som det beslut varigenom myndigheten avgör ärendet, när myndighetens beslut avser

1. fråga om offentligt biträde, eller
2. ersättning i ett ärende som handläggs enligt denna lag.

Bestämmelserna i 9 och 12 §§ förvaltningslagen (1986:223) gäller i fråga om överklagande av

Första stycket gäller även Polismyndighetens, Säkerhetspolisens eller Migrationsverkets beslut om

¹ Senaste lydelse 2014:655.

Polismyndighetens, Säkerhets- avvisande av ombud eller biträde
polisens eller Migrationsverkets eller om jäv.
beslut om avvisande av ombud
eller biträde eller om jäv.

Beslut av Regeringskansliet i frågor enligt första och andra styckena får
överklagas till en migrationsdomstol.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.27 Förslag till lag om ändring i vallagen (2005:837)

Härigenom föreskrivs att 15 kap. 16 § vallagen (2005:837) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 kap.

16 §¹

I fråga om beslut som får överklagas enligt detta kapitel tillämpas inte *bestämmelserna i 27 och 28 §§ förvaltningslagen (1986:223).*

I fråga om beslut som får överklagas enligt detta kapitel tillämpas inte *37–39 §§ förvaltningslagen (2017:900).*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse 2018:28.

2.28 Förslag till lag om ändring i vägtrafikskattelagen (2006:227)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 1 § vägtrafikskattelagen (2006:227) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

1 §²

Vägtrafikskatt beslutas av Transportstyrelsen genom automatiserad behandling med stöd av uppgifter i vägtrafikregistret.

Om skatt som har beslutats enligt första stycket har blivit uppenbart oriktig på grund av misstag vid den automatiserade behandlingen, ska Transportstyrelsen rätta beslutet.

Bestämmelserna i 26 och 27 §§
förvaltningslagen (1986:223) ska
inte tillämpas i fråga om
Transportstyrelsens beslut enligt
första stycket.

Bestämmelserna i 36–39 §§
förvaltningslagen (2017:900) om
rättelse och ändring av beslut
tillämpas inte i fråga om
Transportstyrelsens beslut enligt
första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.29 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:451) om offentliga uppköpserbjudanden på aktiemarknaden

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 10 § lagen (2006:451) om offentliga uppköpserbjudanden på aktiemarknaden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

10 §

Regeringen eller, *efter regeringens bemyndigande*, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om att frågor som avses i 4 och 5 §§ samt 2 kap. 3 § andra stycket och 3 kap. 4 § får beslutas av ett organ med representativa företrädare för näringslivet. *I ärenden som handläggs av ett sådant organ skall följande bestämmelser i förvaltningslagen (1986:223) tillämpas:*

- 11 och 12 §§ om jäv,
- 14 § första stycket om parts rätt att meddela sig muntligen,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 och 17 §§ om parts rätt att få del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut,
- 21 § första-tredje styckena om underrättelse om beslut,
- 26 § om rättelse av skrivfel och liknande, samt
- 27 och 28 §§ om omprövning av beslut.

Regeringen eller *den myndighet som regeringen bestämmer* får meddela föreskrifter om att frågor som avses i 4 och 5 §§ samt 2 kap. 3 § andra stycket och 3 kap. 4 § får beslutas av ett organ med representativa företrädare för näringslivet. *Vid handläggningen av ärenden hos ett sådant organ tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):*

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 § om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36–39 §§ om rättelse och ändring av beslut.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.30 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.

Härigenom föreskrivs att 26 § lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

	26 §	
<i>Bestämmelserna i 22, 23–28 och 30 §§ förvaltningslagen (1986:223) skall tillämpas, om beslutet har meddelats av en organisation.</i>		<i>Om beslutet har meddelats av en organisation tillämpas 36–39 §§ och 42–47 §§ förvaltningslagen (2017:900).</i>

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.31 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter

Härigenom föreskrivs att 26 § lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 §¹

Länsstyrelsens och Polismyndighetens beslut enligt denna lag och beslut om registrering av hund som meddelas av Jordbruksverket eller av den som ansvarar för driften av registret får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Bestämmelserna i 22–28 och 30 §§ förvaltningslagen (1986:223) ska tillämpas, om det överklagade beslutet har meddelats av en organisation.

Jordbruksverket för det allmännas talan i förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en organisation.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse 2018:54.

2.32 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:990) om företagshypotek

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 3 § lagen (2008:990) om företagshypotek ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

3 §¹

Vid *behandlingen* hos inskrivningsmyndigheten av inskrivningsärenden tillämpas inte *bestämmelserna i 10 § andra stycket, 27 och 28 §§ förvaltningslagen (1986:223). Av 37 a och 37 b §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter framgår att inskrivningsmyndigheten ska ompröva beslut om stämpelskatt i vissa fall.*

Ansökningar och anmälningar i inskrivningsärenden ska vara skriftliga.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *meddelar* föreskrifter om ingivning av ansökningar och anmälningar i inskrivningsärenden.

Vid *handläggningen* hos inskrivningsmyndigheten av inskrivningsärenden tillämpas inte *22 § andra stycket och 37–39 §§ förvaltningslagen (2017:900). I 37 a och 37 b §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter finns bestämmelser om att inskrivningsmyndigheten ska ompröva beslut om stämpelskatt i vissa fall.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela* föreskrifter om ingivning av ansökningar och anmälningar i inskrivningsärenden.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.33 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:704) om europeiska grupperingar för territoriellt samarbete

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (2009:704) om europeiska grupperingar för territoriellt samarbete ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

När en gruppering med säte i Sverige handlägger förvaltningsuppgifter *beträffande* förvaltning av program som delvis finansieras av EU ska följande bestämmelser i *förvaltningslagen (1986:223)* tillämpas:

- 9 § om ombud och biträde,
- 10 § om inkommande handlingar,
- 11 och 12 §§ om jäv,
- 14 § första stycket om en parts rätt att meddela sig muntligen,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 och 17 §§ om parternas rätt att få del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut,
- 21 § om underrättelse av beslut,
- 22–25 §§ om överklagande m.m.,
- 26 § om rättelse av skrivfel och liknande,
- 27 och 28 §§ om omprövning av beslut, samt
- 30 § om överklagande av avvisningsbeslut.

När en gruppering med säte i Sverige handlägger förvaltningsuppgifter *som avser* förvaltning av program som delvis finansieras av EU *tillämpas* följande bestämmelser i *förvaltningslagen (2017:900)*:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 14 och 15 §§ om ombud och biträde,
- 16–18 §§ om jäv,
- 21 § om bekräftelse av handlingar,
- 22 § om hur ankomstdagen för handlingar bestäms,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- 36–39 §§ om rättelse och ändring av beslut, och
- 42–47 §§ om överklagande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.34 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:1254) om officiella veterinärer

Häri genom föreskrivs att 3 § lagen (2009:1254) om officiella veterinärer ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Följande bestämmelser i förvaltningslagen (1986:223) ska tillämpas när en veterinär utför uppgifter som officiell veterinär

- 11 och 12 §§ om jäv,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 och 17 §§ om parter rätt att få del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut,
- 21 § om underrättelse om beslut,
- 22 § om rätten att överklaga, samt
- 26 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Föreslagen lydelse

3 §
Följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas när en veterinär utför uppgifter som officiell veterinär:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.35 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen

Härigenom föreskrivs att 12 § lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §¹

När ett organ som enligt 2 § andra stycket jämställs med myndighet handlägger ett ärende om vidareutnyttjande av sådana handlingar som tillhandahålls av organet, ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (1986:223) tillämpas:

- 5 § andra stycket om enskildas kontaktmöjligheter,
- 11 och 12 §§ om jäv,
- 14 § första stycket om en parts rätt att meddela sig muntligen,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 och 17 §§ om en parts rätt att få del av uppgifter,
- 21 § om underrättelse om beslut,
- 22 och 23–25 §§ om överklagande,
- 26 § om rättelse av skrivfel och liknande,
- 27 och 28 §§ om omprövning av beslut, och
- 30 § om överklagande av avvisningsbeslut.

När ett organ som enligt 2 § andra stycket jämställs med myndighet handlägger ett ärende om vidareutnyttjande av sådana handlingar som tillhandahålls av organet, tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 7 § första stycket om tillgänglighet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- 36–39 §§ om rättelse och ändring av beslut, och
- 42–47 §§ om överklagande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse 2015:289.

2.36 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs att 29 kap. 10 och 11 §§ skollagen (2010:800) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 kap.

10 §

I ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild enligt denna lag hos en kommun, ett landsting eller en enskild huvudman ska följande bestämmelser i *förvaltningslagen (1986:223)* tillämpas:

- 14 § första stycket om en parts rätt att meddela sig muntligen,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 och 17 §§ om en parts rätt att få del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut,
- 21 § om underrättelse av beslut, och
- 26 § om rättelse av skrivfel eller liknande.

I sådana ärenden hos en enskild huvudman ska också 11 och 12 §§ förvaltningslagen tillämpas.

Bestämmelserna i 16 och 17 §§ förvaltningslagen gäller dock inte uppgifter som rör någon annan sökande i ett ärende om plats i utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag.

I ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild enligt denna lag hos en kommun, ett landsting eller en enskild huvudman tillämpas följande bestämmelser i *förvaltningslagen (2017:900)*:

- 10 § om partsinsyn,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel eller liknande.

I sådana ärenden hos en enskild huvudman tillämpas även bestämmelserna i 16–18 §§ förvaltningslagen.

Trots första stycket tillämpas inte

1. bestämmelserna i 10 och 25 §§ förvaltningslagen i fråga om uppgifter som rör någon annan sökande i ett ärende om plats i utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag, och

2. bestämmelserna i 25 och 32 §§ förvaltningslagen vid antagning för frivillig utbildning.

Det som sägs i denna paragraf gäller inte vid betygssättning.

11 §

I ärenden där beslut får överklagas enligt 28 kap. ska utöver vad som följer av 10 § också 23–25 och 30 §§ förvaltningslagen (1986:223) tillämpas.

I ärenden där beslut får överklagas enligt 28 kap. tillämpas också 43–47 §§ förvaltningslagen (2017:900).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.37 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:111) om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser

Härigenom föreskrivs att 5 och 18 §§ lagen (2011:111) om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Om en polisman eller tulltjänsteman påträffar en substans och det skäligen kan antas att ett beslut om förstörande av substansen kan komma att meddelas enligt denna lag, får han eller hon besluta att omhänderta substansen i avvaktan på åklagarens beslut.

Bestämmelserna i 16–25 och 27–30 §§ *förvaltningslagen* (1986:223) tillämpas inte på förfarandet hos Tullverket i frågor som gäller omhändertagande i avvaktan på beslut om förstörande eller på förfarandet hos Polismyndigheten.

Bestämmelserna i 10, 25, 28–30, 32–34 och 37–48 §§ *förvaltningslagen* (2017:900) tillämpas inte på förfarandet hos Tullverket i frågor som gäller omhändertagande i avvaktan på beslut om förstörande eller på förfarandet hos Polismyndigheten.

18 §

Vid åklagarens handläggning enligt denna lag tillämpas följande bestämmelser i *förvaltningslagen* (1986:223):

- 4 och 5 §§ om myndigheternas serviceskyldighet,
- 6 § om samverkan mellan myndigheter,
- 7 § om allmänna krav på handläggningen av ärenden,
- 8 § om tolk,
- 9 § om ombud och biträde,
- 10 § om inkommande handlingar,
- 11 och 12 §§ om jäv,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 § om parters rätt att få del av uppgifter,
- 20 § första stycket andra meningen 1 och 4 och andra

Vid åklagarens handläggning enligt denna lag tillämpas följande bestämmelser i *förvaltningslagen* (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 6 § om service,
- 7 § om tillgänglighet,
- 8 § om samverkan mellan myndigheter,
- 9 § om utgångspunkter för handläggningen,
- 10 § om partsinsyn,
- 13 § om tolkning och översättning,
- 14 och 15 §§ om ombud och biträde,
- 16–18 §§ om jäv,
- 22 § om hur ankomstdagen för handlingar bestäms,
- 23 § om utredningsansvaret,

stycket om att beslutsskäl får utelämnas,
– 24 § om rättidsprövning av överklagande,
– 26 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
– 30 § om överklagande av avvisningsbeslut.

– 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
– 27 § om dokumentation av uppgifter,
– 31 § om dokumentation av beslut,
– 32 § första stycket, andra stycket 2 och tredje stycket om motivering av beslut,
– 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
– 45 § om beslutsmyndighetens åtgärder.

Vid handläggning av en fråga om förstörande tillämpas även följande bestämmelser i förvaltningslagen:

– 13 § första stycket om remiss,
– 14 § om muntlig handläggning, och
– 17 § om parternas rätt att få del av uppgifter innan ett ärende avgörs.

– 25 § om kommunikation, och
– 26 § första och andra styckena om remiss.

I fråga om allmän åklagare ska dock bestämmelsen om jäv i 7 kap. 6 § rättegångsbalken tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.38 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet ska införas en ny paragraf, 1 kap. 3 a §, och närmast före 1 kap. 3 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Undantag från förvaltningslagen

3 a §

Om förvaltningslagen (2017:900) är tillämplig i ett ärende om upphandling, ska den upphandlande myndigheten eller enheten inte tillämpa 10, 24 och 25 §§ i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.39 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Ett kontrollorgan som avses i 3 § första stycket ska vid kontrollen tillämpa följande bestämmelser i förvaltningslagen (1986:223)

- 11 och 12 §§ om jäv,
- 14 § om muntlig handläggning,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 och 17 §§ om parter rätt att få del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut,
- 21 § om underrättelse av beslut, och
- 26 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Föreslagen lydelse

7 §

Vid kontroll som utförs av ett kontrollorgan som avses i 3 § första stycket tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.40 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution

Härigenom föreskrivs att 27 kap. 24 § lagen (2015:1016) om resolution ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 kap.

24 §

Det som i 13 och 16 §§ anges om de totala resolutionsavgifterna och tilläggsavgifterna behöver inte tillämpas när avgiften för ett enskilt företag

1. bestäms enligt 23 § eller enligt artikel 12.1 eller 17.1 i förordningen om resolutionsavgifter,

2. bestäms genom *omprövning* 2. bestäms genom *ändring av*
enligt 27 § *förvaltningslagen beslut* enligt 37–39 §§ *förvalt-*
(1986:223), eller ningslagen (2017:900), eller

3. efter överklagande bestäms av allmän förvaltningsdomstol.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.41 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling ska införas en ny paragraf, 1 kap. 3 a §, och närmast före 1 kap. 3 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Undantag från förvaltningslagen

3 a §

Om förvaltningslagen (2017:900) är tillämplig i ett ärende om upphandling, ska den upphandlande myndigheten inte tillämpa 10 och 25 §§ i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.42 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna ska införas en ny paragraf, 1 kap. 3 a §, och närmast före 1 kap. 3 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Undantag från förvaltningslagen

3 a §

Om förvaltningslagen (2017:900) är tillämplig i ett ärende om upphandling, ska den upphandlande enheten inte tillämpa 10 och 25 §§ i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2.43 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner ska införas en ny paragraf, 1 kap. 3 a §, och närmast före 1 kap. 3 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Undantag från förvaltningslagen

3 a §

Om förvaltningslagen (2017:900) är tillämplig i ett ärende om upphandling, ska den upphandlande myndigheten eller enheten inte tillämpa 10 och 25 §§ i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

3 Ärendet och dess beredning

Riksdagen beslutade den 21 september 2017 att anta regeringens lagförslag i prop. 2016/17:180 En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag (bet. 2017/18:KU2, rskr. 2017/18:2). Förvaltningslagen (2017:900) träder i kraft den 1 juli 2018.

Inom Justitiedepartementet har departementspromemorian Följdändringar till ny förvaltningslag (Ds 2017:42) utarbetats. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1* och promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning av remissynpunkterna finns tillgänglig i Justitiedepartementet (Ju2017/07456/L6).

4 Allmänt om den nya förvaltningslagen

Den nya förvaltningslagen bygger i allt väsentligt på den nuvarande lagens struktur men innehåller en mera utförlig och heltäckande reglering av förvaltningsförfarandet. I likhet med vad som gäller enligt den nuvarande förvaltningslagen är den nya lagen subsidiär i förhållande till avvikande bestämmelser i annan lag eller förordning. Flera av bestämmelserna i den nuvarande lagen vidareutvecklas och preciseras i den nya lagen med utgångspunkt bl.a. i den rättspraxis som har utvecklats på området. Den nya lagen innehåller också helt nya bestämmelser som främst syftar till att kodifiera de allmänna rättsgrundsatser och den praxis som har utvecklats över tid. Det gäller till exempel i fråga om principerna om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §) och om utredningsansvaret (23 §). I den nya lagen finns också särskilda bestämmelser om åtgärder vid långsam handläggning (11, 12 och 49 §§).

I den nya förvaltningslagen används inte uttrycket myndighetsutövning för att inskränka tillämpningsområdet för vissa förfarandebestämmelser. Denna skillnad i förhållande till den nuvarande lagen motiveras i förarbetena med att det saknas anledning att generellt ställa lägre krav på myndigheterna när det till exempel gäller dokumentations- eller motiveringsskyldigheten eller i fråga om enskilda parter möjligheter att lämna uppgifter muntligen och få upplysningar om beslutets innehåll bara för att ärendet inte avser myndighetsutövning (jfr prop. 2016/17:180 s. 53). Det anförs vidare i förarbetena att utvidgningen av tillämpningsområdet kan bidra till att ytterligare förbättra förutsättningarna för myndigheterna att fatta riktiga beslut och samtidigt stärka rättssäkerheten och enskildas förtroende för förvaltningen (prop. 2016/17:180 s. 52).

Innehållet i den nya förvaltningslagen är i förhållande till den nuvarande lagen mer lättillgängligt genom en omfattande rubrikanvändning liksom genom språkliga och redaktionella ändringar. Utformningen av den nya lagen förutses kunna bidra till en ökad förståelse för vilka regler som gäller

för förfarandet. Detta gäller både bland enskilda och företag i den breda allmänheten och hos det stora antalet anställda i stat och kommun som ska tillämpa den nya lagen (prop. 2016/17:180 s. 23).

5 Följdändringar med anledning av den nya förvaltningslagen

5.1 Utgångspunkterna för följdändringar

Förvaltningslagen (2017:900) träder i kraft den 1 juli 2018 och ersätter då den nuvarande förvaltningslagen (1986:223) som upphävs samtidigt. I den nya förvaltningslagen finns en övergångsbestämmelse som innebär att den upphävda lagen ska fortsätta gälla i den utsträckning som det i en annan lag eller författning finns bestämmelser som innehåller hänvisningar till den lagen. Regeringen har dock i propositionen till den nya lagen understrukit att dessa hänvisningar så snart som möjligt bör ändras och anpassas till den nya lagen (prop. 2016/17:180 s. 278).

Hänvisningar till den nuvarande förvaltningslagen förekommer i ett stort antal specialförfattningar. Dessa hänvisningar är av skiftande slag. I vissa fall anges att förvaltningslagen ska tillämpas i dess helhet vid ärendehandläggningen. I andra fall anges vilka paragrafer i lagen som ska tillämpas i den specialreglerade verksamheten. I några fall pekas enbart ett särskilt stycke i en viss paragraf ut. Det förekommer också att det i specialförfattning anges särskilda undantag från lagens tillämpning för ett visst förfarande.

En utgångspunkt för regeringens förslag i denna lagrådsremiss är att den förstärkning av rättssäkerheten för enskilda som den nya förvaltningslagen innebär bör få största möjliga genomslag även på specialreglerade områden, där regleringen i specialförfattningar på förvaltningsrättens område helt eller till övervägande del grundar sig på bestämmelserna i den nuvarande förvaltningslagen. Om regleringen i specialförfattningar utformas på ett sätt som ligger i linje med regleringen i förvaltningslagen, skapas också förutsättningar för att handläggningsrutinerna hos myndigheterna enklare ska kunna effektiviseras. Ett av de övergripande målen med att skapa en mer enhetlig reglering i specialförfattningar är också att minska riskerna för att myndigheterna av misstag vidtar felaktiga åtgärder i handläggningen av ett ärende. En annan utgångspunkt för förslagen är att reformen av förvaltningslagen inte ska påverka förfarandet vid upphandling.

5.2 Rena följdändringar

Regeringens förslag: Hänvisningar i ett antal lagar till bestämmelser i den nuvarande förvaltningslagen ska ersättas med hänvisningar till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på promemorians förslag. *Kammarrätten i Stockholm* anser att 30 § i den nuvarande förvaltningslagen inte kan anses ha en begränsad praktisk betydelse då det fortfarande finns många förvaltningsbeslut som inte överklagas direkt till allmän förvaltningsdomstol och att detta måste utredas närmare. Att inte införa särskilda begränsningsregler i olika författningar kommer enligt *Kammarrätten i Stockholm* att leda till omotiverade skillnader i prövningen av avvisningsbeslut som överklagas till allmän förvaltningsdomstol som första instans och avvisningsbeslut som överklagas till förvaltningsmyndighet. *Tullverket* anser att det saknas några övertygande skäl till varför den ordning som följer av 30 § i den nuvarande förvaltningslagen inte föreslås i lagen (2011:111) om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser. Att inte införa särskilda begränsningsregler kan enligt *Tullverket* leda till merarbete för framförallt hovrätterna som får ta ställning till frågan om prövningstillstånd. *Kammarrätten i Stockholm* ställer sig tveksam till att i hänvisningarna till 43–47 §§ i den nya förvaltningslagen inkludera 47 § eftersom den paragrafen inte tar sikte på hur beslut överklagas utan på vilka åtgärder överinstansen ska vidta. Om 47 § i den nya förvaltningslagen ändå ska inkluderas i hänvisningarna menar *kammarrätten* att tillägg bör göras i vissa lagförslag genom att antingen paragrafens innehåll eller dess rubrik nämns i samband med uppräknningen av övriga paragrafer. *Kammarrätten i Stockholm* och *Statens jordbruksverk* föreslår språkliga förenklingar av författningsförslaget i 21 a § epizootilagen (1999:657). Vidare framför *Kammarrätten i Stockholm* att det bör övervägas om det i lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument bör hänvisas till den allmänna bestämmelsen om överklagande i 40 § i den nya förvaltningslagen.

Skälen för regeringens förslag: Den nya förvaltningslagen innehåller bestämmelser som helt eller delvis motsvarar de som finns i den nuvarande lagen, dock med vissa materiella, redaktionella och språkliga ändringar. Vidare kompletteras den nya lagen med många nya bestämmelser och rubriker.

Detta medför ett behov av följdändringar i specialförfattningar, på så sätt att befintliga hänvisningar till bestämmelser i den nuvarande förvaltningslagen ersätts med hänvisningar till motsvarande bestämmelser i den nya lagen. Som exempel kan nämnas att det finns hänvisningar till bestämmelsen om inkommande handlingar i 10 § andra stycket i den nuvarande förvaltningslagen som bör ersättas med hänvisningar till bestämmelsen i 22 § andra stycket i den nya lagen om hur ankomstdagen för handlingar bestäms. Hänvisningar till bestämmelsen i 10 § tredje stycket i den nuvarande förvaltningslagen om bekräftelse bör ersättas och anpassas till bestämmelsen i 21 § i den nya förvaltningslagen.

I några lagar finns bestämmelser som hänvisar till förvaltningslagen i dess helhet. En konsekvens av att göra en ren följdändring och alltså hänvisa till den nya lagen skulle vara att alla bestämmelser i den nya förvaltningslagen – inklusive de som i förhållande till den nuvarande lagen är helt nya – blir tillämpliga i dessa fall. Utifrån regeringens målsättning att den nya förvaltningslagen ska få största möjliga genomslag i rättstillämpningen finns det anledning att behålla samma ordning som gäller i dag och låta den nya förvaltningslagen i dess helhet bli tillämplig på de specialreglerade områdena. Det gäller exempelvis 2 § lagen (1975:490) om beslutanderätt för Sveriges export- och investeringsråd beträffande handelssekreterare m.m., 5 kap. 8 § kulturmiljölagen (1988:950), 14 § lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst och 11 kap. 10 § begravningslagen (1990:1144).

Enligt 11 kap. 2 § regeringsformen meddelas bestämmelser om rättegången i lag. Till dessa hör bl.a. bestämmelser enligt vilka beslut får överklagas till domstol. Enligt *Kammarrätten i Stockholm* bör det övervägas om det i lagen om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument vore lämpligt att hänvisa till den allmänna bestämmelsen om överklagande i 40 § i den nya förvaltningslagen i stället för att återge innehållet i den bestämmelsen. Även om den allmänna bestämmelsen om överklagande skulle kunna vara tillämplig, bör man på ett specialområde ta in en särskild överklagandebestämmelse. Av en sådan bestämmelse bör dock, från informationssynpunkt, framgå om besluten kan överklagas och i så fall till vem (se prop. 2016/17:180 s. 258). Regeringen föreslår därför att den aktuella bestämmelsen i lagen om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument utformas i enlighet med promemorians förslag, dvs. det ska av lagtexten framgå att beslut enligt den aktuella lagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol och att prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

I promemorian föreslås att flera lagar som innehåller hänvisningar till bestämmelserna i den nuvarande förvaltningslagen om hur beslut överklagas i 23–25 §§ bör ändras på så sätt att hänvisningarna i stället görs till motsvarande bestämmelser i 43–47 §§ i den nya lagen. Den nya förvaltningslagens bestämmelser om hur man överklagar, till exempel i fråga om innebörden av att en myndighet inte har lämnat en korrekt fullföljdshänvisning, skulle därigenom få genomslag även på de områden där förfarandet i denna del regleras i en specialförfattning. Som *Kammarrätten i Stockholm* uppmärksammar har bestämmelserna i 47 § i den nya lagen enbart delvis en motsvarighet i den nuvarande lagen. Den avvikande delen tar sikte på överinstansens åtgärder. Regeringen anser inte att det finns anledning att ifrågasätta promemorians förslag att hänvisa till hela 47 §. Däremot finns det, som kammarrätten är inne på, skäl att lagtekniskt justera vissa av bestämmelserna i fråga så att det mer övergripande tydliggörs att de avser överklagande.

I ett antal lagar finns hänvisningar till bestämmelsen om överklagande av avvisningsbeslut som finns i 30 § i den nuvarande förvaltningslagen. Av bestämmelsen följer att om en skrivelse med ett överklagande har avvisats på grund av att den har kommit in för sent, får avvisningsbeslutet överklagas i samma ordning som beslutet i huvudsaken. Vidare anges att om avvisningsbeslutet efter överklagande har prövats av en högre instans,

får den högre instansens beslut i frågan inte överklagas. Bestämmelsen innebär alltså ett förbud mot att i mer än en instans överklaga ett avvisningsbeslut som grundas på att överklagandet har kommit in för sent. Paragrafen infördes som en begränsningsregel i fråga om instansordningen på så sätt att antalet instanser i frågan om överklagande har skett i rätt tid normalt begränsas till två (prop. 1986/86:80 s. 53–54). Paragrafen innehåller även en upplysning om att för sent gjorda överklaganden får överklagas i samma ordning som huvudsaken (prop. 1986/87:39 s. 59–60). I propositionen till den nya förvaltningslagen tar regeringen ställning för att det saknas behov av denna reglering i den nya förvaltningslagen eftersom det finns en motsvarande begränsningsregel i 33 § fjärde stycket i förvaltningsprocesslagen (1971:291) och i enlighet med huvudregeln om domstolsprövning av förvaltningsbeslut överklagas det stora flertalet beslut till allmän förvaltningsdomstol. Det anförs vidare att utgångspunkten för den nya förvaltningslagen är att den bör reserveras för generella bestämmelser som är tillämpliga för en övervägande del av den offentliga förvaltningen. Avvikelse från huvudregeln om domstolsprövning av förvaltningsbeslut förekommer numera i mycket begränsad utsträckning och behovet av sådana avvikelser kommer sannolikt inte att öka (prop. 2016/17:180 s. 259).

Flertalet specialförfattningar som har identifierats inom ramen för denna lagrådsremiss reglerar förfaranden där besluten får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Hänvisningen till 30 § förvaltningslagen i dessa specialförfattningar innebär därför i praktiken en överflödigt dubbelreglering. Ett genomförande av promemorians förslag skulle därmed inte påverka det nuvarande rättsläget i sak. Mot denna bakgrund anser regeringen, till skillnad från *Kammarrätten i Stockholm*, att det inte finns behov att införa särskilda begränsningsregler i specialförfattningarna.

När det gäller lagen om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser, överklagas beslut av åklagaren till en tingsrätt vid vilken lagen (1996:242) om domstolsärenden ska tillämpas. I den lagen saknas en begränsningsregel motsvarande den som finns i 33 § fjärde stycket förvaltningsprocesslagen. Enligt promemorians förslag ska hänvisningen till 30 § i den nuvarande förvaltningslagen tas bort i lagen om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser, vilket innebär att det nuvarande förbudet mot att i mer än en instans överklaga ett avvisningsbeslut som grundas på att överklagandet har kommit in för sent inte kommer att gälla. Enligt 39 § lagen om domstolsärenden överklagas tingsrättens beslut till hovrätten. Prövningstillstånd krävs emellertid för att hovrätten ska pröva ett överklagande av tingsrättens beslut. *Tullverket* är tveksamt till promemorians förslag och befarar att en sådan ordning kan innebära ökade kostnader för de allmänna domstolarna. Regeringen anser att promemorians förslag är ändamålsenligt och bedömer, till skillnad från *Tullverket*, att det inte kommer att få någon beaktansvärd praktisk betydelse för den rättskipande verksamheten vid de allmänna domstolarna. Mot den bakgrunden anser regeringen, i likhet med promemorian, att det inte finns behov av att komplettera den aktuella lagen med en särskild begränsningsregel när hänvisningen till 30 § i den nuvarande förvaltningslagen tas bort.

I några fall saknas direkta hänvisningar till en eller flera paragrafer i förvaltningslagen men det står ändå klart att bestämmelserna i specialförfattningen har utformats helt och hållet med utgångspunkt i regleringen i den lagen, se 37 a § lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter och 21 a § andra stycket epizootilagen jämförda med 27 och 28 §§ i den nuvarande förvaltningslagen. Med hänsyn till att motsvarigheterna till bestämmelserna i de angivna paragraferna i den nuvarande lagen delvis ändras i sak, bör lydelsen av de nämnda bestämmelserna i aktuella specialförfattningar utformas i linje med den ordning som följer av den nya förvaltningslagen. Som *Kammarrätten i Stockholm* och *Statens jordbruksverk* uppmärksammar bör det i fråga om epizootilagen dock göras en mindre lagteknisk justering i förhållande till promemorians förslag i syfte att åstadkomma en språklig förenkling. Språkliga anpassningar till den nya förvaltningslagen bör även göras i 13 kap. 13 § utlänningslagen (2005:716).

När det gäller behovet av undantag från kraven på kommunikation och motivering av beslut i ärenden om antagning till frivillig utbildning har regeringen tagit ställning för att sådana undantag bör kunna införas i specialförfattning när det finns tillräckliga och godtagbara skäl för det. Detta gäller t.ex. antagning till gymnasieskolan och yrkeshögskolan och utbildning vid universitet och högskolor (prop. 2016/17:180 s. 168–169 och 199–200). Av förbiseende kom promemorian dock inte att innehålla något sådant förslag när det gäller motivering av beslut i ärenden enligt skollagen (jfr Ds 2017:42 s. 123 och 440). I förhållande till promemorians förslag bör bestämmelsen i skollagen därför justeras på så sätt att ett sådant undantag införs.

I 17 § lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde finns, utöver en hänvisning till förvaltningslagen, en hänvisning till bl.a. 14 § samma lag. Denna paragraf – som avsåg Svenska språknämnden – har upphävts med anledning av att nämndens verksamhet upphörde i april 2007 (se prop. 2007/08:1 utg.omr. 17 s. 65). När 14 § upphävdes förlorade hänvisningen till den paragrafen sitt syfte. Hänvisningen borde således ha upphävts samtidigt som 14 § upphävdes. Regeringen har nu uppmärksammat att detta inte har skett. Det föreslås därför att hänvisningen ska utgå.

5.3 Hänvisningar till bestämmelserna om ändring av myndighetens egna beslut

Regeringens förslag: Hänvisningarna i ett antal lagar till den eller de paragrafer i den nuvarande förvaltningslagen som reglerar myndighetens skyldighet att ändra ett beslut som den själv har fattat ersätts med hänvisningar till motsvarande paragrafer i den nya förvaltningslagen. Dessa hänvisningar kompletteras även med en hänvisning till en paragraf i den nya lagen som reglerar när en myndighet får ändra ett sådant beslut.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag: I ett antal författningar finns hänvisningar till 27 och 28 §§ i den nuvarande förvaltningslagen som reglerar en myndighets skyldighet att ändra ett beslut som den själv har fattat. I den nya förvaltningslagen finns bestämmelser (38 och 39 §§) som i huvudsak motsvarar innehållet i 27 § första stycket förvaltningslagen och delvis motsvarar innehållet i andra stycket i samma paragraf. Bestämmelsen i 46 § i den nya förvaltningslagen motsvarar delvis innehållet i 28 § i den nuvarande förvaltningslagen. Någon fullständig motsvarighet till 28 § i den nuvarande förvaltningslagen finns inte i den nya lagen. I stället finns en reglering som innebär att en myndighet som ändrar ett beslut som har överklagats ska överlämna även det nya beslutet till överinstansen, oberoende av hur beslutet ändras, dvs. såväl om myndigheten ändrar beslutet endast delvis enligt klagandens begäran som om beslutet ändras helt enligt begäran (se prop. 2016/17:180 s. 336).

Regleringen i den nya förvaltningslagen om myndigheternas förutsättningar att ändra egna beslut omfattar såväl de situationer då förvaltningsmyndigheterna har en skyldighet att ändra sina beslut som huvuddragen för de situationer då de har en möjlighet att göra detta (se prop. 2016/17:180 s. 221). Det finns således en bestämmelse, 37 §, i den nya förvaltningslagen om att en myndighet har befogenhet att ändra ett beslut som den själv har fattat. Bestämmelsen, som inte har någon motsvarighet i den nuvarande lagen, ger uttryck för allmänna förvaltningsrättsliga grundsatser som har ansetts vara vägledande vid rättstillämpningen i detta avseende.

För att de rättsliga ramarna för när en myndighet, eller i förekommande fall ett privaträttsligt subjekt, får respektive måste ändra ett beslut som den själv har fattat ska vara så lika som möjligt i olika förfaranden hos förvaltningsmyndigheterna anser regeringen att författningar med hänvisningar till de nyss nämnda paragraferna i den nuvarande förvaltningslagen bör ersättas med hänvisningar till samtliga paragrafer i den nya lagen som reglerar förutsättningarna för myndigheternas ändring av egna beslut. På så sätt undviks att det i rättstillämpningen uppkommer osäkerhet om huruvida specialförfattningen uttömmande reglerar förutsättningarna för myndigheterna att ändra egna beslut och att den befogenhet som myndigheterna enligt nuvarande praxis har att ändra ett beslut således inte ska gälla på det särreglerade området. Hänvisning bör alltså i enlighet med promemorians förslag i samtliga aktuella lagar göras till bestämmelserna om när en myndighet får ändra ett beslut och om när en myndighet ska ändra ett beslut (37 och 38 §§). Vidare bör hänvisning göras till bestämmelserna om ändring av ett beslut efter överklagande (39 §). Att förutsättningarna för beslutsmyndigheternas prövning av om ett beslut som de har fattat bör eller ska ändras regleras så lika som möjligt för olika förfaranden är av betydelse för att förenkla för myndigheterna och kan även bidra till en ökad förutsebarhet för enskilda. En målsättning för regeringen är att ändringarna ska bidra till att den nya förvaltningslagen får största möjliga genomslag i rättstillämpningen.

På den angivna grunden föreslår regeringen att ändringar görs i 19 kap. 26 d § jordabalken, 38 a § lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg, 22 § lagen (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder,

10 § lagen (1979:377) om registrering av båtar, 30 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, 2 kap. 15 a § sjölagen (1994:1009), 12 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti, 6 § lagen (1996:981) om besöksinskränkningar vid viss tvångsvård, 5 kap. 20 § smittskyddslagen (2004:168), 3 a § lagen (2004:629) om trängselskatt, 6 § lagen (2005:340) om överlämnande av vissa förvaltningsuppgifter till den ideella föreningen Synskadades Riksförbund, 13 kap. 13 § utlänningslagen, 15 kap. 16 § vallagen (2005:837), 4 kap. 1 § vägtrafikskattelagen (2006:227), 7 kap. 10 § lagen (2006:451) om offentliga uppköpserbjudanden på aktiemarknaden, 26 § lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m., 26 § lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, 4 kap. 3 § lagen (2008:990) om företagshypotek, 6 § lagen (2009:704) om europeiska grupperingar för territoriellt samarbete, 12 § lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen, 5 § lagen om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser och 27 kap. 24 § lagen (2015:1016) om resolution.

5.4 Hänvisningar till nya bestämmelser i den nya förvaltningslagen och bestämmelsen om muntligt uppgiftslämnande

Regeringens förslag: Hänvisningar i ett antal lagar till flera särskilt uppräknade bestämmelser i den nuvarande förvaltningslagen ersätts med hänvisningar till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen. Uppräkningarna kompletteras med hänvisningar till vissa av den nya lagens bestämmelser som saknar motsvarighet i den nuvarande lagen men som är systematiskt sammanbundna med den befintliga regleringen eller i dag enligt praxis gäller som allmänna principer i rättsordningen. I vissa fall kompletteras uppräkningarna även med en hänvisning till bestämmelsen om muntligt uppgiftslämnande i den nya förvaltningslagen.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorian föreslår att 13 § lagen (1988:688) om kontaktförbud ska kompletteras med en hänvisning till den nya bestämmelsen om åtgärder om handläggningen försenas i 11 § i den nya förvaltningslagen. Vidare föreslås att bestämmelsen i 23 § andra stycket i den nya förvaltningslagen om att en enskild part ska ge in åberopad utredning ska vara tillämplig på ärenden om kontaktförbud samt på en nämnds handläggning av ärenden om stödpersoner enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård och smittskyddslagen.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på promemorians förslag. *Åklagarmyndigheten* ställer sig tveksam till att det i lagen om kontaktförbud införs en hänvisning till bestämmelsen om åtgärder vid försenad handläggning (11 § i den nya förvaltningslagen) och avstyrker att 23 § andra stycket i den nya förvaltningslagen ska vara tillämplig på ärenden om kontaktförbud. Vidare avstyrker Åklagarmyndigheten att 31 § i den nya förvaltningslagen görs tillämplig i nyss nämnda lag liksom i lagen (2005:321) om tillträdesförbud

vid idrottsarrangemang och lagen om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser eftersom det finns regleringar i dessa lagar som tar sikte på besluts innehåll. *Sala kommun* invänder inte mot förslaget om att komplettera hänvisningen i 11 kap. 8 § socialtjänstlagen (2001:453) med bestämmelserna om åtgärder vid försenad handläggning som finns i 11 och 12 §§ i den nya förvaltningslagen, men befarar att detta kan medföra merarbete för socialtjänsterna.

Skälen för regeringens förslag: I den nya förvaltningslagen finns bl.a. bestämmelser som helt saknar motsvarighet i den nuvarande lagen. Som exempel på en sådan bestämmelse kan nämnas bestämmelsen om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §). Ett annat exempel är bestämmelserna om åtgärder vid försenad handläggning (11 och 12 §§). Ytterligare exempel är bestämmelserna om att en myndighet får begära att ett ombud ska styrka sin behörighet (15 §) och om myndigheternas utredningsansvar (23 §). Flera av de nya bestämmelserna ger uttryck för allmänna förvaltningsrättsliga grundsatser som redan beaktas i rättstillämpningen. Detta gäller till exempel den nya regleringen om myndigheternas utredningsansvar (23 §), om befogenheten att ändra ett beslut (37 §) och om besluts överklagbarhet (41 §). Andra bestämmelser har sin förebild i specialförfattningar, såsom myndighetsförordningen. Det gäller bestämmelsen om dokumentation av beslut (31 §).

I ett antal författningar finns uppräknningar med hänvisningar till en rad olika paragrafer i förvaltningslagen. I vissa fall regleras genom uppräknarna vilka bestämmelser i förvaltningslagen som ska tillämpas vid ärendehandläggningen hos ett privaträttsligt organ, till exempel ett bolag eller en ideell förening. I andra fall rör det sig om en reglering som avser handläggningen hos en kommunal nämnd eller annan myndighet. I syfte att stärka rättssäkerheten för enskilda i de specialreglerade fallen och även åstadkomma en så enhetlig reglering av förvaltningsförfarandet som möjligt (jfr avsnitt 5.1) anser regeringen att de hänvisningar till bestämmelser i förvaltningslagen som finns i sådana uppräknningar bör ersättas med hänvisningar till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen. Det finns dock skäl att även överväga vissa kompletteringar i dessa uppräknningar.

Flera av de nya bestämmelserna i den nya förvaltningslagen innebär en kodifiering av rättsläget såsom det har kommit till uttryck i praxis och kan således redan sägas gälla som allmänna principer för myndigheters ärendehandläggning. Som anförs i promemorian finns det goda skäl att komplettera de aktuella uppräknarna med hänvisningar till några av dessa nya bestämmelser. Det främsta skälet för detta är att regleringen på det sättet blir tydligare för både enskilda parter och myndigheterna. Med en sådan ordning kan myndigheterna hämta vägledning från en uttrycklig lagbestämmelse i stället för ett förarbetsuttalande eller domstolsavgörande. De ges därmed mera lättillgängliga besked om hur en viss handläggningsfråga ska lösas. Man undviker även risken för att särregleringen uppfattas som uttömmande och anses utesluta en tillämpning av de allmänna principer som hittills tillämpats i förfarandet enligt praxis.

Uttryckliga hänvisningar i en specialförfattning till de bestämmelser i förvaltningslagen som kodifierar praxis inom den allmänna förvaltningsrätten kan skapa goda förutsättningar för både säkrare och

snabbare ärendehandläggning och kan bidra till att minska behovet av särregleringen i en specialförfattning. Samtidigt är det viktigt att notera att flera specialförfattningar innehåller avvikande bestämmelser till exempel när det gäller handläggningstider, verkställighet av beslut, utformningen av framställningar och besluts överklagbarhet. För att undvika tolkningsproblem och minska risken för att särregleringen ger ett missvisande intryck i fråga om vilka bestämmelser i förvaltningslagen som är tillämpliga i det specialreglerade förfarandet, anser regeringen att hänvisningarna till de nya bestämmelserna i förvaltningslagen som regel bör avse bara vissa av de bestämmelser som kodifierar allmänna förvaltningsrättsliga grundsatser. I några fall framstår det dock som motiverat att också ta in hänvisningar till bestämmelser som av systematiska skäl är nära förknippade med den befintliga regleringen, till exempel när det gäller regleringen om ombud och biträde.

Mot denna bakgrund instämmer regeringen i promemorians bedömning att uppräkningsarna i författningar som rör ärendehandläggningen hos en myndighet i förekommande fall bör kompletteras med hänvisningar endast till de nya bestämmelserna om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), om tolkning och översättning för någon med funktionsnedsättning (13 § andra stycket), om att en myndighet får begära att ett ombud ska styrka sin behörighet (15 §), om utredningsansvaret (23 §) och om dokumentation av beslut (31 §). Regeringen instämmer dock i *Åklagarmyndighetens* slutsats att 23 § andra stycket i den nya förvaltningslagen om att en enskild part ska ge in åberopad utredning inte bör vara tillämplig på ärenden om kontaktförbud. Detta eftersom det enligt nuvarande ordning inte ställs något krav på att sökanden i sådana ärenden ska tillhandahålla underlag för beslutet. Något sådant krav på enskilds parts medverkan gäller inte heller vid en kommunal nämnds handläggning av ärenden som avser stödpersoner enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård och smittskyddslagen. I enlighet med detta bör promemorians förslag justeras även på så sätt att 23 § andra stycket i den nya förvaltningslagen inte heller ska vara tillämpligt vid handläggning av sådana ärenden. När det gäller promemorians förslag avseende lagen om psykiatrisk tvångsvård, socialtjänstlagen, smittskyddslagen och skollagen konstaterar regeringen att den författningstekniska utformningen av dessa lagar medför att hänvisningen till 5 § i den nya förvaltningslagen är överflödigt och även kan riskera att leda till oklarhet om räckvidden av bestämmelsens tillämplighet på dessa områden. I förhållande till promemorians förslag bör en sådan hänvisning därför inte införas i dessa lagar.

I promemorian föreslås att lagen om kontaktförbud, lagen om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang och lagen om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser bör innehålla en hänvisning till 31 § i den nya förvaltningslagen. *Åklagarmyndigheten* har svårt att se ett behov av en sådan hänvisning och avstyrker därför promemorians förslag i denna del. Enligt regeringens mening utgör bestämmelserna om besluts innehåll i de nämnda lagarna inte avvikande regleringar i förhållande till bestämmelsen om dokumentation av beslut i 31 § i den nya förvaltningslagen. Dessutom motsvarar 31 § i den nya förvaltningslagen helt och hållet bestämmelsen i 21 § myndighetsförordningen som bland andra *Åklagarmyndigheten* ska tillämpa. Regeringen anser sammantaget

att promemorians förslag i denna del är ändamålsenligt och föreslår att det genomförs.

Ett viktigt syfte med den nya förvaltningslagen är att förbättra förutsättningarna att komma till rätta med problemet med långsam handläggning i den offentliga förvaltningen. Detta bör eftersträvas även på det specialreglerade området. Mot den bakgrunden framstår det enligt regeringens uppfattning som lämpligt att i de specialförfattningar som innehåller uppräkningsparagrafer med hänvisningar till olika paragrafer i förvaltningslagen som ska tillämpas i det specialreglerade förfarandet och som avser ärenden som har inletts av enskilda också hänvisa till den nya 11 § om åtgärder om handläggningen försenas. Den paragrafen innehåller en bestämmelse som ställer krav på myndigheterna att informera enskilda som har inlett ett ärende om väsentliga förseningar i förfarandet. De författningar som avser ärenden som inleds av enskilda och där regeringen, i likhet med promemorian, anser att uppräkningsparagraferna bör kompletteras med hänvisningar till bestämmelsen om åtgärder om handläggningen försenas (nya 11 §) är 30 § lagen om psykiatrisk tvångsvård, 5 kap. 20 § smittskyddslagen och 11 § lagen om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang. När det gäller lagen om kontaktförbud finns det bestämda tidsfrister om när beslut i fråga om kontaktförbud senast måste fattas. Som *Åklagarmyndigheten* påpekar medför det att utrymmet för en utdragen handläggning i dessa fall är mycket begränsat. Promemorians förslag om en hänvisning i den lagen till 11 § i den nya förvaltningslagen bör därför inte genomföras.

Rent allmänt talar starka skäl för att en hänvisning också bör göras till 12 § i den nya förvaltningslagen. Den paragrafen innehåller bestämmelser som under vissa förutsättningar ger en enskild rätt att begära att en myndighet avgör partens ärende i sak, om ärendet inte har avgjorts inom sex månader, liksom en rätt att föra en särskild talan mot ett beslut om avslag på en sådan begäran. Med hänsyn framför allt till hur tillämpningsområdet för den bestämmelsen har avgränsats framstår det emellertid som lämpligt att frågan om en sådan hänvisning bör tas in i en viss specialförfattning övervägs särskilt för varje rättsområde för sig. Inom ramen för denna lagrådsremiss finns det inte utrymme att göra sådana överväganden samlat för alla de områden som berörs av den aktuella regleringen. I promemorian konstateras att många ärenden i socialnämnden är av sådan karaktär att det för enskilda parter är av största vikt att handläggningen inte försenas i onödan. Av den anledningen föreslås det i promemorian att uppräkningsparagraferna i 11 kap. 8 § socialtjänstlagen ska kompletteras med hänvisningar till båda de paragrafer i den nya lagen som innehåller bestämmelser om åtgärder när handläggningen försenas (11 och 12 §§ i den nya förvaltningslagen). Till skillnad från *Sala kommun* ser regeringen inte några risker för att de nya skyldigheterna kommer att vara av särskilt betungande slag. Promemorians förslag i denna del bör därför genomföras.

När offentliga förvaltningsuppgifter som innefattar myndighetsutövning överlämnas åt privaträttsliga organ, till exempel en förening, ett bolag eller en stiftelse, brukar det i allmänhet anges i en särskild författning att vissa av förvaltningslagens bestämmelser ska tillämpas vid handläggningen av ärenden. De allmänna förvaltningsrättsliga principer som gäller för myndigheternas handläggning är bara i begränsad utsträckning direkt

tillämpliga i de privaträttsliga organens verksamhet. Några exempel är dock principerna om legalitet, objektivitet och saklighet, som har sin grund i regeringsformen (1 kap. 1 och 9 §§). Uppräkningar som rör de privaträttsliga organens ärendehandläggning bör enligt regeringens uppfattning regelmässigt kompletteras med bestämmelsen om legalitet, objektivitet och proportionalitet i 5 § i den nya förvaltningslagen. Många av de specialförfattningar som avser privaträttsliga organs ärendehandläggning innehåller regleringar som avviker från vad som gäller enligt den nya förvaltningslagen. Avvikande reglering finns till exempel när det gäller handläggningstiden och verkställighet av beslut. I vissa fall rör det sig om författningar som till stora delar grundar sig på EU-rättslig reglering såsom fördelning av olika former av ekonomiskt stöd. Sådana bestämmelser finns i till exempel lagen om europeiska grupperingar för territoriellt samarbete och lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion.

Mot denna bakgrund bedömer regeringen, i likhet med promemorian, att hänvisningar till andra bestämmelser i den nya förvaltningslagen än bestämmelserna om utredningsansvaret i 23 § och om dokumentation av beslut i 31 § inte bör göras i uppräkningslistor som avser privaträttsliga organs ärendehandläggning. När det gäller bestämmelsen om utredningsansvaret konstateras att det får förutsättas att privaträttsliga organ redan i dag vid sin ärendehandläggning utreder ärenden som rör enskilda i den utsträckning som krävs. Det framstår därför som både lämpligt och rimligt att de privaträttsliga organen ska vara skyldiga att följa den nya förvaltningslagens bestämmelser om utredningsansvaret. Med hänsyn till rättssäkerhetens krav framstår det också som angeläget att skyldigheten att dokumentera skriftliga beslut gäller för de privaträttsliga organen på samma sätt som för myndigheterna. En hänvisning till 23 § och 31 § i den nya förvaltningslagen bör enligt regeringen därför tas in i de relevanta uppräkningslistorna.

Regeringen föreslår att ändringar i enlighet med detta görs i 11 a § växtskyddslagen (1972:318), 13 § lagen om kontaktförbud, 30 § lagen om psykiatrisk tvångsvård, 11 kap. 8 § socialtjänstlagen, 5 kap. 20 § smittskyddslagen, 11 § lagen om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang, 6 § lagen (2005:340) om överlämnande av vissa förvaltningsuppgifter till den ideella föreningen Synskadades Riksförbund, 7 kap. 10 § lagen om offentliga uppköpserbjudanden på aktiemarknaden, 6 § lagen om europeiska grupperingar för territoriellt samarbete, 3 § lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, 12 § lagen om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen, 29 kap. 10 § skollagen (2010:800), 18 § lagen om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser och 7 § lagen om kontroll av ekologisk produktion.

I vissa fall saknar de aktuella specialförfattningarna en hänvisning till bestämmelsen om muntligt uppgiftslämnande i 14 § i den nuvarande förvaltningslagen. I den nya förvaltningslagen finns en motsvarande bestämmelse om muntligt uppgiftslämnande (nya 24 §), dock utan den begränsning till uttrycket myndighetsutövning som avgränsar tillämpningsområdet i dag (prop. 2016/17:180 s. 151–153). Av bestämmelsen i den nya förvaltningslagen följer att en myndighet ska ge en enskild part tillfälle att lämna uppgifter muntligt i ett ärende om parten vill det, om det inte framstår som obehövligt. Myndigheten bestämmer hur

detta ska ske. Även om bestämmelsen riktar sig särskilt till myndigheter bör bestämmelsen tillämpas även av privaträttsliga organ i de fall dessa har i uppgift att på det specialreglerade området handlägga ärenden och fatta beslut som rör enskilda. Regeringen föreslår att en hänvisning till bestämmelsen om muntligt uppgiftslämnande (nya 24 §) görs i 11 a § växtskyddslagen och 3 § lagen om officiella veterinärer.

6 Lagändringar på upphandlingsområdet

6.1 Förhållandet mellan förvaltningslagen och upphandlingslagstiftningen i korthet

Förvaltningslagen är tillämplig i domstolarnas och förvaltningsmyndigheternas ärenden om upphandling enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU), lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF), lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner (LUK) och lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet (LUFS). Upphandlingsområdet kan delas in i direktivstyrda upphandlingar, icke direktivstyrda upphandlingar och upphandlingar som undantas från upphandlingslagarnas tillämpningsområde.

Flera förfaranderegler i förvaltningslagen, som till exempel de om rätten för en part att ta del av uppgifter i ett ärende och myndigheternas skyldighet att kommunicera handlingar i ärendet, gäller enligt nuvarande ordning inte i upphandlingsärenden eftersom beslut som fattas i samband med upphandling, som innebär att ett ärende avgörs genom att myndigheten ingår ett civilrättsligt avtal med en enskild, inte anses innefatta myndighetsutövning mot någon enskild (se till exempel prop. 2006/07:128 del 1 s. 142–143 och Lagrådets yttrande, del 2 s. 598). Uttrycket myndighetsutövning används inte i den nya förvaltningslagen för att avgränsa tillämpningsområdet för olika förfarandebestämmelser och i likhet med den nuvarande lagen är den nya lagen subsidiär i förhållande till avvikande bestämmelser i annan lag eller förordning, se avsnitt 4. Det är enligt regeringens mening nödvändigt att borttagandet av uttrycket myndighetsutövning i förfarandereglerna i den nya förvaltningslagen inte förändrar den nuvarande ordningen på upphandlingsområdet. Det finns därför skäl att överväga införandet av avvikande regleringar, bl.a. i fråga om rätten till partsinsyn och om krav på kommunikation innan en myndighet fattar beslut i ett sådant ärende.

6.2 Undantag från rätten till partsinsyn och kommunikation

Regeringens förslag: I lagen om offentlig upphandling, lagen om upphandling inom försörjningssektorerna, lagen om upphandling av koncessioner och lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet införs bestämmelser som anger att upphandlande myndigheter och enheter vid upphandling inte ska tillämpa bestämmelserna i den nya förvaltningslagen om partsinsyn och kommunikation.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på promemorians förslag. *Sala kommun* betonar att förslaget bidrar till en ökad tydlighet för både enskilda och myndigheter. *Försvarets materielverk*, *Tullverket*, *Upphandlingsmyndigheten* och *Sveriges Kommuner och Landsting* konstaterar att det finns andra bestämmelser i den nya förvaltningslagen som får effekt på offentlig upphandling och anser att detta ytterligare bör analyseras för att säkerställa att den nuvarande ordningen på upphandlingsområdet inte förändras på ett negativt sätt.

Skälen för regeringens förslag: I 10 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, finns en reglering som brukar beskrivas som en kollisionsnorm. Den anger vad som ska gälla vid konflikt mellan regler om partsinsyn och sekretess. Av paragrafen följer att sekretess som huvudregel inte hindrar att den som är part i ett ärende inför en myndighet och som på grund av sin partsställning har rätt till insyn i handlingningen, tar del av en handling eller annat material i ärendet. En handling i ett ärende får dock inte lämnas ut till en part om det med hänsyn till ett allmänt eller enskilt intresse är av synnerlig vikt att en sekretessbelagd uppgift i handlingen inte röjs. I sådana fall ska myndigheten i stället lämna parten upplysningar om innehållet i handlingen, om det behövs för att parten ska kunna ta till vara sin rätt och det kan ske utan allvarlig skada för det intresse som sekretessen ska skydda. Möjligheten att begränsa en parts rätt att ta del av handlingarna i ett ärende är således mycket liten, om förfaranderegleringen ger parten rätt till partsinsyn.

Regler om sekretess till skydd för det allmännas ekonomiska intressen finns i 19 kap. OSL. En särskild bestämmelse om sekretess i upphandlingsärenden finns i 19 kap. 3 § OSL. Av andra stycket i denna paragraf följer att sekretessen för uppgifter i anbud och liknande är absolut mot alla andra än anbudsgivaren själv fram till dess att ett tilldelningsbeslut har fattats.

Förvaltningslagens bestämmelse om partsinsyn enligt gällande ordning är inte tillämplig i upphandlingsärenden. Den absoluta anbudssekretessen enligt 19 kap. 3 § andra stycket OSL ger således inte vika för det insynsintresse som annars normalt ges företräde enligt den i 10 kap. 3 § OSL angivna kollisionsnormen. Det är av största vikt att denna ordning inte rubbas. För att åstadkomma detta anser regeringen att regleringen bör

utformas så att möjligheten till partsinsyn i upphandlingsärenden begränsas (jfr prop. 2016/17:180 s. 54).

Den nya förvaltningslagen innehåller inte några bestämmelser om undantag från rätten till partsinsyn i upphandlingsärenden. Skälet till det är i huvudsak att regleringen i den nya förvaltningslagen i stor utsträckning ska vara begränsad till sådana bestämmelser som mera generellt kan bli tillämpliga i förfaranden hos förvaltningsmyndigheter som rör enskilda. Från rättssäkerhets- och förutsebarhetssynpunkt finns det dessutom en fördel med att samla bestämmelser som gäller upphandling i de lagar som reglerar det förfarandet. Regeringen anser att den mest ändamålsenliga lösningen är att i upphandlingslagarna reglera vilka bestämmelser i förvaltningslagen som inte ska tillämpas vid upphandling. Förvaltningslagen gäller bl.a. förvaltningsmyndigheternas handläggning av ärenden. Däremot är sådana organ som inte är myndigheter inte skyldiga att tillämpa lagen. Uttrycket förvaltningsmyndighet har i förvaltningslagen samma innebörd som i regeringsformen. Det innebär att lagen inte är tillämplig på bolag och andra organ som är organiserade i privaträttsliga former (jfr prop. 2006/07:128 s. 142). Det innebär att ett genomförande av promemorians förslag om ändring i upphandlingslagarna enbart kommer att träffa sådana upphandlande myndigheter och enheter som tillämpar förvaltningslagen. Bolag och andra organ som är organiserade i privaträttsliga former berörs inte av förslaget.

Enligt 25 § i den nya förvaltningslagen ska en myndighet innan den fattar ett beslut i ett ärende underrätta den som är part om allt material av betydelse för beslutet och ge parten tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över materialet, om det inte är uppenbart obehövligt (kommunikation). Denna underrättelseskyldighet gäller dock, på samma sätt som enligt motsvarande bestämmelse i den nuvarande förvaltningslagen (17 §), med de begränsningar som följer av 10 kap. 3 § OSL. Av regleringen följer att en myndighet inte behöver kommunicera handlingar eller annat material i ett ärende med en annan part i ärendet, om parten inte får ta del av uppgifterna till följd av en bestämmelse om sekretess. Om parten har rätt till partsinsyn kan myndigheten låta bli att kommunicera materialet på grund av sekretess bara om parten vid en tillämpning av kollisionenormen inte får ta del av detta. Regeringen föreslår att rätten till partsinsyn, på samma sätt som enligt nu gällande ordning, inte ska gälla i upphandlingsärenden. Det innebär att myndigheternas skyldighet att kommunicera handlingar i ett sådant ärende inte kommer att gälla. Ett undantag från kommunikationsskyldigheten är mot denna bakgrund inte absolut nödvändigt. Samtidigt är det väsentligt att lagstiftningen på upphandlingsområdet är tydlig och att avvikelser från förvaltningslagen är lättillgängliga och enkla att förstå såväl för individer och leverantörer som för upphandlande myndigheter och enheter. I likhet med promemorian anser därför regeringen att det finns starka praktiska skäl som talar för att en motsvarande avvikande reglering som undantar rätten till partsinsyn i upphandlingsärenden även förs in när det gäller kommunikationsskyldigheten i upphandlingslagarna.

Regeringen föreslår därför att det i lagen om offentlig upphandling, lagen om upphandling inom försörjningssektorerna, lagen om upphandling av koncessioner och lagen om upphandling på försvars- och

säkerhetsområdet införs bestämmelser som reglerar undantag från tillämpningen av bestämmelserna i den nya förvaltningslagen om partsinsyn och kommunikation.

Försvarets materielverk, Tullverket, Upphandlingsmyndigheten och Sveriges Kommuner och Landsting konstaterar att det finns andra bestämmelser i den nya förvaltningslagen som får effekt på offentlig upphandling och anser att detta ytterligare bör analyseras. Det är inte aktuellt att göra en sådan översyn inom ramen för detta lagstiftningsärende. Vid behov kan det dock finnas anledning att återkomma till frågan i ett annat sammanhang.

6.3 Andra förfaranderegler i förvaltningslagen där uttrycket myndighetsutövning tas bort

Regeringens förslag: Bestämmelsen i den nya förvaltningslagen om när man får lämna uppgifter muntligt i ett ärende ska inte tillämpas i upphandlingsärenden enligt lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

Regeringens bedömning: På upphandlingsområdet behöver det i övrigt inte införas regleringar som avviker från den nya förvaltningslagen i fråga om muntligt uppgiftslämnande, dokumentation av uppgifter, motivering av beslut och underrättelse om innehållet i beslut.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens. I promemorian föreslås inte att det vid handläggning enligt lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet ska göras undantag från bestämmelsen i den nya förvaltningslagen om när man får lämna uppgifter muntligt i ett ärende.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på promemorians förslag. Några remissinstanser, såsom *Kammarrätten i Stockholm*, anser att det på samma sätt som i övriga upphandlingslagar bör finnas en särreglering som tar sikte på muntligt uppgiftslämnande och dokumentation av muntliga uppgifter i lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet. *Försvarets materielverk, Upphandlingsmyndigheten* och *Sveriges Kommuner och Landsting* menar att det bör göras mera tydligt vilka bestämmelser som ska tillämpas i den nya förvaltningslagen när upphandlingsregelverken innehåller motsvarande bestämmelser och att det kan vara nödvändigt med ytterligare undantag från den nya förvaltningslagen. Till exempel menar *Försvarets materielverk* och *Sveriges Kommuner och Landsting* att det är lämpligt med ett uttryckligt undantag från överklagandebestämmelserna som finns i den nya förvaltningslagen.

Skälen för regeringens bedömning

Uttrycket myndighetsutövning används inte i den nya förvaltningslagen

I den nuvarande förvaltningslagen finns ett antal förfaranderegler som är tillämpliga i ärenden som avser myndighetsutövning. Uttrycket

myndighetsutövning finns bl.a. i bestämmelser om muntligt uppgiftslämnande, om dokumentationsskyldighet, om motivering av beslut och om underrättelse om innehållet i beslut. I den nya förvaltningslagen används uttrycket emellertid inte i någon av lagens bestämmelser (jfr avsnitt 6.1). Det innebär att de förfaranderegler som tidigare inte har tillämpats i upphandlingsärenden nu blir tillämpliga. Det gäller dock inte om det finns avvikande bestämmelser i någon annan författning. Frågan om huruvida en bestämmelse i en specialförfattning innebär en avvikelse från lagen får avgöras med tillämpning av sedvanliga tolkningsmetoder. Av särskild betydelse torde då ofta vara vilket syfte specialregleringen har och hur fullständigt den reglerar förfarandet. De avvikande bestämmelserna i en specialförfattning kan till exempel i en viss typ av ärenden innebära att högre krav ställs på en myndighet att tillgodose enskildas rättssäkerhetsintressen än vad som allmänt gäller, exempelvis genom mer långtgående krav på dokumentation eller muntlighet i förfarandet (prop. 2016/17:180 s. 288–289). För det fall det inte finns avvikande bestämmelser i upphandlingsregelverken kommer förvaltningslagens bestämmelser att vara tillämpliga vid upphandlingsmyndigheternas handläggning av upphandlingsärenden.

Försvarets materielverk, Tullverket, Upphandlingsmyndigheten och Sveriges Kommuner och Landsting konstaterar att det finns andra bestämmelser i den nya förvaltningslagen som får effekt på offentlig upphandling och anser att detta ytterligare bör analyseras. Det är inte aktuellt att göra en sådan översyn inom ramen för detta lagstiftningsärende. Vid behov kan det dock finnas anledning att återkomma till frågan i ett annat sammanhang.

Muntligt uppgiftslämnande

I flera upphandlingslagar finns bestämmelser om när muntlig kommunikation får användas (12 kap. 5 § LOU, 12 kap. 5 § LUF och 10 kap. 5 § LUK). Muntlig kommunikation får användas av en upphandlande myndighet eller enhet vid annan kommunikation än den som avser de väsentliga delarna av upphandlingsförfarandet, under förutsättning att innehållet i den muntliga kommunikationen dokumenteras i tillfredsställande utsträckning. Muntlig kommunikation får dock inte användas vid upphandling enligt ett dynamiskt inköpssystem. De väsentliga delarna av upphandlingsförfarandet inbegriper upphandlingsdokument, anbudsansökningar, intresseförklaringar och anbud. Särskilt ska sådan muntlig kommunikation med anbudsgivare som väsentligen kan påverka innehållet i och bedömningen av anbuderna dokumenteras i tillräcklig utsträckning och på lämpligt sätt (prop. 2015/16:195 del 1 s. 662). Enligt förarbetena avses med muntlig kommunikation samtal som äger rum vid fysiska möten liksom telefonsamtal, oavsett om samtalet äger rum via fast telefon eller mobiltelefon (prop. 2015/16:195 del 1 s. 663). I sammanhanget kan även, på ett generellt plan, noteras att en reglering i en specialförfattning som ställer upp ett särskilt formkrav – ett krav på skriftlig form – för en viss slags framställning, på goda grunder kan antas ge en myndighet starkt stöd för slutsatsen att ett muntligt uppgiftslämnande i fråga om de uppgifter

som formkravet avser kan anses obehövligt i ärendet eftersom det inte har någon verkan i rättsligt hänseende.

Allmänna bestämmelser om när man får lämna uppgifter muntligt i ett ärende finns i 24 § i den nya förvaltningslagen. Av bestämmelsen framgår att om en enskild part vill lämna uppgifter muntligt i ett ärende ska myndigheten ge parten tillfälle till det, om det inte framstår som obehövligt. Vidare anges att myndigheten bestämmer hur detta ska ske.

Bestämmelserna innebär att en enskild part som huvudregel har rätt att lämna uppgifter muntligt. De ger dock inte någon ovillkorlig rätt att muntligt få framföra omständigheter som i och för sig är relevanta för ett ärende och är inte avsedda att innebära alltför långtgående krav på myndigheterna. Den enskilde ska exempelvis inte kunna begära att få lämna uppgifterna vid ett personligt möte med den som handlägger det aktuella ärendet. Det är myndigheten som avgör på vilket sätt detta lämpligen ska ske. Kravet på att en part ska ha fått lämna uppgifter muntligt kan t.ex. uppfyllas genom ett telefonsamtal som dokumenteras genom en tjänsteanteckning som tillförs akten i ärendet. Myndigheten kan också begränsa tillfället för uppgiftslämnandet genom att bestämma en viss tid för t.ex. ett telefonsamtal eller möte, då uppgifterna får lämnas. Om uppgifterna är omfattande eller komplicerade kan myndigheten begära att den enskilde på lämpligt sätt kompletterar myndighetens dokumentation av det muntliga uppgiftslämnandet genom att själv ge in ett skriftligt underlag. Möjligheten att muntligen kommunicera med myndigheterna kommer även till uttryck i förvaltningslagens allmänna bestämmelser om service (6 §) och tillgänglighet (7 §), som gäller oavsett om det är fråga om ärendehandläggning eller inte. (Prop. 2016/17:180 s. 151–153 och 309–310.)

Bestämmelserna om muntlig kommunikation i lagen om offentlig upphandling, lagen om upphandling inom försörjningssektorerna och lagen om upphandling av koncessioner får anses vara sådan avvikande reglering som ska ha företräde framför 24 § i den nya förvaltningslagen om när man får lämna uppgifter muntligt (jfr 4 § i den nya förvaltningslagen).

I lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet finns, till skillnad från i de övriga upphandlingslagarna, inte några bestämmelser om när muntlig kommunikation får användas. Det innebär att 24 § i den nya förvaltningslagen blir tillämplig, om något särskilt undantag inte införs.

Försvarets materielverk anför att beskrivningen om särreglering och sambandet mellan muntligt uppgiftslämnande enligt 24 § i den nya förvaltningslagen och reglerna om muntlig kommunikation i lagen om offentlig upphandling, lagen om upphandling inom försörjningssektorerna och lagen om upphandling av koncessioner är ändamålsenligt. Myndigheten anser dock, i likhet med *Upphandlingsmyndigheten*, att 24 § i den nya förvaltningslagen inte bör tillämpas vid upphandling enligt lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet. Regeringen konstaterar att ett sådant undantag skulle innebära att frågan om muntlig kommunikation i ärenden om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet lämnas oreglerad vid sidan av förvaltningslagens allmänna bestämmelser om service och tillgänglighet. Det är inte självklart att en sådan ordning är lämplig. Lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet bygger dock på äldre upphandlingsdirektiv och den

lagen omarbetades inte i samband med införandet av 2016 års upphandlingslagar. Det finns därför skäl att behålla det nuvarande rättsläget på det området. Införandet av ett undantag skulle innebära att regleringen i princip motsvarar nuvarande ordning. Regeringen anser sammantaget att det finns skäl att frångå promemorians bedömning i frågan om behovet av ett undantag från förvaltningslagens bestämmelser om muntligt uppgiftslämnande när det gäller upphandling på försvars- och säkerhetsområdet. Regeringen föreslår således att 24 § i den nya förvaltningslagen inte ska tillämpas i upphandlingsärenden enligt lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

Dokumentation av muntliga uppgifter

Enligt 27 § i den nya förvaltningslagen ska en myndighet som får uppgifter på något annat sätt än genom en handling snarast dokumentera dem, om de kan ha betydelse för ett beslut i ärendet. Av dokumentationen ska det framgå när den har gjorts och av vem.

I flera upphandlingslagar finns bestämmelser som innebär att en upphandlande myndighet eller enhet ska dokumentera genomförandet av en upphandling på det direktivstyrda området (12 kap. 14 § LOU, 12 kap. 14 § LUF och 10 kap. 14 § LUK). För icke direktivstyrda upphandlingar gäller dock denna dokumentationsskyldighet enligt LOU och LUF endast upphandlingar vars värde uppgår till minst 100 000 kronor (19 kap. 30 § LOU och 19 kap. 30 § LUF). Någon nedre gräns för dokumentationsplikten har inte införts i LUK, vilket innebär att samtliga koncessionsupphandlingar ska dokumenteras. Dokumentationsplikten på upphandlingsområdet innebär att dokumentationen ska vara tillräcklig för att motivera myndighetens eller enhetens beslut under upphandlingens samtliga skeden och inbegriper bl.a. kommunikation med leverantörer, interna överläggningar, utformning av upphandlingsdokumenten, eventuella dialoger och förhandlingar samt urval och tilldelning av kontrakt (prop. 2015/15:195 s. 675). I promemorian konstateras att bestämmelserna om dokumentation i lagen om offentlig upphandling, lagen om upphandling inom försörjningssektorerna och lagen om upphandling av koncessioner är allmänt hållna och inte enbart tar sikte på dokumentation med anledning av muntligt uppgiftslämnande vilket är det som regleras i 27 § i den nya förvaltningslagen. Dessutom följer redan av bestämmelserna om muntlig kommunikation som finns i lagen om offentlig upphandling, lagen om upphandling inom försörjningssektorerna och lagen om upphandling av koncessioner att muntlig kommunikation som väsentligen kan påverka innehållet i och bedömningen av anbud ska dokumenteras i tillräcklig utsträckning och på lämpligt sätt (jfr prop. 2015/16:195 del 1 s. 662). Denna skyldighet är inte begränsad till något värde. Följaktligen innebär inte bestämmelsen i 27 § i den nya förvaltningslagen någon ytterligare skyldighet för upphandlande myndigheter än vad som redan följer av upphandlingslagstiftningen. Regeringen anser att det därför saknas behov av att överväga en avvikande reglering i detta avseende.

Som konstateras i promemorian finns det i lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet inte någon uttrycklig särreglering som tar

sikte på dokumentation av muntliga uppgifter under upphandlingsförfarandet. Om något särskilt undantag inte tas in i den lagen, blir bestämmelsen om dokumentation av muntliga uppgifter i den nya förvaltningslagen tillämplig i upphandlingsärenden enligt nämnda lag. I likhet med promemorian anser regeringen att det är fråga om ett nytt åtagande för upphandlande myndigheter och enheter av marginell omfattning. Bestämmelsen om dokumentation av muntliga uppgifter i den nya förvaltningslagen ger uttryck för ett viktigt principiellt ställningstagande från lagstiftarens sida att stärka rättssäkerheten för enskilda. Regeringen anser därför, i motsats till bl.a. *Försvarets materielverk*, att det framstår som rimligt att den ska tillämpas i upphandlingsärenden enligt lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet. Det bedöms därför inte finnas något behov av en avvikande reglering i lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

Motivering av beslut och underrättelse om innehållet i beslut

Av 32 § första stycket i den nya förvaltningslagen följer att ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klaggörande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. Enligt 33 § första stycket i den nya förvaltningslagen ska en myndighet som meddelar ett beslut i ett ärende så snart som möjligt underrätta den som är part om det fullständiga innehållet i beslutet, om det inte är uppenbart obehövligt.

I upphandlingslagstiftningen finns bestämmelser om motivering och underrättelse av beslut. Av 12 kap. 12 § LOU, 12 kap. 12 § LUF, 10 kap. 12 § LUK och 10 kap. 9 § LUFs följer bl.a. att en upphandlande myndighet och enhet snarast möjligt ska underrätta anbudssökandena och anbudsgivarna skriftligen om de beslut som har fattats om att tilldela ett kontrakt eller att ingå ett ramavtal. Enligt förarbetena till bestämmelserna bör till exempel av en underrättelse om tilldelningsbeslut tydligt framgå omständigheterna som har legat till grund för beslutet så att en leverantör kan avgöra om man vill ansöka om överprövning av upphandlingen (jfr prop. 2015/16:195 del 1 s. 670). Uttalandet får förstås som att karaktären av skälen för beslutet korresponderar i allt väsentligt med de krav som uppställs i den nya förvaltningslagen om att beslutet ska innehålla en klaggörande motivering. Förutom de nyss nämnda bestämmelserna i upphandlingslagarna finns det ett antal mer specifika bestämmelser om motivering av beslut i vissa fall, bl.a. 4 kap. 14 § LOU som gäller skyldigheten att motivera att ett kontrakt inte ska tilldelas i separata delar och 8 kap. 9 § samma lag som gäller motivering av beslut att inte godkänna en leverantör som deltagare. I 12 kap. 20 § LOU och 12 kap. 21 § LUF regleras motivering av beslut vid begäran om tillgång till ett kontrakt.

Den reglering som finns i upphandlingslagarna tydliggör när en beslutsmotivering och en underrättelse om beslut ska lämnas. Denna reglering tar i stort över och kommer att gälla i stället för motsvarande reglering i den nya förvaltningslagen. Det krav på motiveringens innehåll, som slås fast i den nya förvaltningslagen, innebär att det tillkommer en skyldighet för myndigheterna att ange det författningsmässiga stödet för

en åtgärd som beslutas. Detta bör enligt regeringens uppfattning lämpligen även gälla vid beslutsfattande som sker i samband med en upphandling. Bestämmelserna om motivering i upphandlingslagarna kan i det aktuella hänseendet tillämpas parallellt med förvaltningslagens motsvarande reglering. Det behövs inte en avvikande reglering för att, såsom *Kammarrätten i Stockholm* föreslår, förtydliga detta. Regeringen anser följaktligen att det inte finns något behov av avvikande bestämmelser i specialförfattning såvitt avser denna fråga.

7 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2018.

Regeringens bedömning: Det behövs inte några övergångsbestämmelser.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens. Frågan om behovet av övergångsbestämmelser behandlas inte i promemorian.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag: Den nya förvaltningslagen träder i kraft den 1 juli 2018. I lagen finns emellertid en övergångsbestämmelse som innebär att den nuvarande lagen ska fortsätta att tillämpas i den utsträckning det finns hänvisningar till den lagen i andra författningar. I propositionen till den nya förvaltningslagen anges att ambitionen är att befintlig reglering så snart som möjligt anpassas till den nya lagen så att skilda handläggningsrutiner i förfarandet i möjligaste mån kan undvikas (prop. 2016/17:180 s. 278). De följdändringar som föreslås i detta lagstiftningsärende bör därför lämpligen träda i kraft vid samma tidpunkt som den nya förvaltningslagen. Regeringen föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2018.

Det behövs inte några övergångsbestämmelser.

8 Konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslagen medför inga kostnadsökningar för statliga myndigheter och får enbart mycket marginella effekter för privaträttsliga organ och för kommunerna.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på promemorians förslag.

Skälen för regeringens bedömning: Förslagen lämnas som en följd av den nya förvaltningslagen som antogs av riksdagen den 21 september 2017 (bet. 2017/18:KU2, prot. 2017/18:8, rskr. 2017/18:2) och utfärdades den 28 september 2017. Den nya förvaltningslagen träder i

kraft den 1 juli 2018. I vissa fall innebär förslagen att hänvisningar till den nuvarande förvaltningslagen i ett antal författningar anpassas till innehållet i den nya lagen. I viss utsträckning handlar det om rena följdändringar som inte innebär någon ändring i sak i förhållande till den nuvarande regleringen. Dessa ändringar leder inte till några kostnadsökningar för statliga myndigheter. I dessa delar innebär förslagen inte heller några nya skyldigheter för kommuner eller privaträttsliga organ.

Flera lagar innehåller uppräkningslistor med hänvisningar till bestämmelser i förvaltningslagen. I de fall uppräkningslistorna kompletteras med hänvisningar till bestämmelser som inte har någon motsvarighet i den nuvarande lagen – exempelvis 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet, 23 § om utredningsansvaret och 31 § om dokumentation av beslut – som avser statliga myndigheters ärendehandläggning bedömer regeringen att ändringarna inte leder till några kostnadsökningar. I flera fall tar uppräkningslistorna sikte på ärendehandläggningen och tillämpningen av förvaltningslagen hos privaträttsliga organ och kommunala nämnder. Förslaget om att merparten av dessa författningar ska kompletteras med hänvisningar till bestämmelserna om utredningsansvaret (23 §) och om dokumentation av beslut (31 §) i den nya lagen innebär nya skyldigheter för vissa privaträttsliga organ och kommunala nämnder. Genom regleringen av utredningsansvaret kodifieras en allmän princip som redan i dag beaktas av myndigheter. Bestämmelserna om dokumentation av beslut införs med myndighetsförordningen som förebild och gäller i dag endast för statliga myndigheter under regeringen. Enligt regeringens bedömning kommer förslaget inte få annat än mycket marginella ekonomiska effekter för de berörda privaträttsliga organen. När det gäller förslaget att vissa privaträttsliga organ ska tillämpa bestämmelsen om muntligt uppgiftslämnande (24 §) kan det konstateras att detta innebär en ny skyldighet för dessa för att uppnå den förstärkning av rättssäkerheten och det genomslag i rättstillämpningen av den nya förvaltningslagen på det specialreglerade området som är målsättningen. Eftersom bestämmelsen lämnar utrymme för bedömningen att muntligt uppgiftslämnande i ett enskilt fall är obehövligt och överlåter till varje enskilt organ att bestämma hur det ska ske, bedöms den nya skyldigheten inte få annat än mycket marginella ekonomiska effekter för de privaträttsliga organen.

När det gäller kommunerna konstaterar regeringen att utredningsansvaret redan i dag enligt praxis gäller som en allmän princip för myndigheternas ärendehandläggning. Kraven på dokumentation av beslut kommer vidare att gälla generellt för kommunerna i den mån förfarandet inte är specialreglerat och inte heller ryms inom det oreglerade kommunala området. Hänvisningen till bestämmelserna om långsam handläggning förs in i några få författningar som rör ärenden där handläggningen normalt sett redan i dag sker med viss skyndsamhet. Förslaget, som markerar den förstärkning av rättssäkerheten som de nya bestämmelserna om långsam handläggning för med sig, kommer enligt regeringens bedömning inte få annat än mycket begränsade effekter för kommunerna. Sammantaget bedöms effekterna för kommunerna bli så begränsade att förslagen inte kräver kompensation i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen.

Den inskränkning av den kommunala självstyrelsen som förslaget innebär är av mycket begränsad omfattning. Ändringarna är nödvändiga för att skapa en så enhetlig ordning för handläggningen av förvaltningsärenden inom det specialreglerade området som möjligt. Detta innebär på sikt både förenklingar för kommunerna och förstärkningar av enskildas rättssäkerhet. Inskränkningen sträcker sig inte längre än vad som behövs för att nå det eftersträlvade målet att skapa en enhetlig förfarandereglering för hela den offentliga förvaltningen som uppfyller högt ställda krav på rättssäkerhet för enskilda (jfr 14 kap. 3 § regeringsformen).

När det gäller förslagen om undantagen från tillämpningen av förvaltningslagen i upphandlingsärenden är avsikten att behålla den nuvarande ordningen och inte lägga på nya skyldigheter för upphandlande myndigheter. I konsekvens med detta bedömer regeringen att förslagen inte medför några konsekvenser av ekonomiskt eller annat slag.

Förslagen bedöms inte medföra några konsekvenser för brottsligheten eller det brottsförebyggande arbetet, sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, små företag, jämställdheten mellan kvinnor och män eller möjligheten att nå de integrationspolitiska målen.

9 Författningskommentar

I följande avsnitt kommenteras lagförslagen under särskilda rubriker. Ändringarna utgörs i huvudsak av följdändringar som är direkta konsekvenser av den nya förvaltningslagen och innebär i allt väsentligt följande.

- Hänvisningar till 1986 års förvaltningslag ersätts med hänvisningar till den nya förvaltningslagen.
- Bestämmelserna om hur beslut överklagas som finns i 23–25 §§ i 1986 års förvaltningslag ändras till att avse motsvarande bestämmelser i 43–47 §§ i den nya förvaltningslagen.
- Hänvisningar till en eller båda bestämmelserna om ändring av beslut i 27 och 28 §§ i 1986 års förvaltningslag ersätts med hänvisningar till bestämmelser om ändring av beslut i 37–39 §§ i den nya förvaltningslagen. Den nya förvaltningslagen innehåller bl.a. en ny bestämmelse, 37 §, som hänvisningarna kompletteras med.
- Hänvisningar till bestämmelsen om överklagande av avvisningsbeslut i 30 § i 1986 års förvaltningslag tas bort.
- Författningar med hänvisningar till flera bestämmelser i 1986 års förvaltningslag kompletteras med hänvisningar till vissa av de nya bestämmelserna i den nya förvaltningslagen, såsom 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet, 23 § om utredningsansvaret och 31 § om dokumentation av beslut och i några fall även till 11 § eller till både 11 och 12 §§ om åtgärder om handläggningen försenas. I ett antal fall kompletteras uppräkningsarna med hänvisning till bestämmelsen om muntligt uppgiftslämnande som har en motsvarighet i 24 § i den nya förvaltningslagen.

- Redaktionella och språkliga ändringar görs som en följd av att vissa bestämmelser flyttas om i den nya förvaltningslagen i förhållande till 1986 års förvaltningslag.
- I lagar på upphandlingsområdet införs avvikande regleringar som för upphandlande myndigheter innebär undantag från tillämpningen av den nya förvaltningslagen i fråga om bestämmelserna om partsinsyn och kommunikation.

9.1 Förslaget till lag om ändring i jordabalken

19 kap.

26 b § Vid *handläggningen* av inskrivningsärenden hos inskrivningsmyndigheten tillämpas inte 22 § andra stycket förvaltningslagen (2017:900) om hur ankomstdagen för handlingar bestäms.

Om inskrivningsmyndigheten har begärt men inte fått en sådan bekräftelse som avses i 21 § förvaltningslagen av en handling, får myndigheten bortse från handlingen.

I paragrafen regleras inskrivningsmyndighetens handläggning av inskrivningsärenden när det gäller inkommande handlingar och bekräftelse av meddelanden. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Ändringen i *första stycket* innebär att hänvisningen till bestämmelsen om inkommande handlingar i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelse i den nya förvaltningslagen.

Ändringen i *andra stycket* innebär att hänvisningen till bestämmelsen om bekräftelse av meddelande som inte är underskrivet i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till bestämmelsen om bekräftelse av handlingar i den nya förvaltningslagen.

Övriga ändringar är endast språkliga.

26 d § Vid *handläggningen* av inskrivningsärenden hos inskrivningsmyndigheten tillämpas inte 37–39 §§ förvaltningslagen (2017:900) om ändring av beslut.

I 37 a och 37 b §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter finns bestämmelser om att inskrivningsmyndigheten ska ompröva beslut om stämpelskatt i vissa fall.

I paragrafen anges att förvaltningslagens bestämmelser om omprövning inte ska tillämpas vid handläggningen av inskrivningsärenden hos inskrivningsmyndigheten. Den innebär också en upplysning om att beslut om stämpelskatt ska omprövas i vissa fall. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Ändringen i *första stycket* innebär att hänvisningen till bestämmelserna om omprövning av beslut i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till bestämmelserna i den nya förvaltningslagen om ändring av beslut i linje med den övergripande paragrafrubrik som anges i den nya lagen. Hänvisningen omfattar de bestämmelser som har en motsvarighet i 1986 års förvaltningslag. Vidare omfattas de bestämmelser i den nya lagen som reglerar en myndighets befogenhet att ändra ett beslut som de själva har fattat. Dessa saknar motsvarighet i 1986 års förvaltningslag men innebär en kodifiering av praxis.

Övriga ändringar är endast språkliga.

9.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg

38 a § Vid *handläggningen* hos inskrivningsmyndigheten av inskrivningsärenden tillämpas inte 22 § *andra stycket* och 37–39 §§ *förvaltningslagen (2017:900)*. I 37 a och 37 b §§ *lagen (1984:404)* om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter *finns bestämmelser om* att inskrivningsmyndigheten *ska* ompröva beslut om stämpelskatt i vissa fall.

I paragrafen regleras förfarandet i inskrivningsärenden och bl.a. tillämpningen av förvaltningslagen i dessa ärenden. Övervägandena finns i avsnitten 5.2 och 5.3.

Ändringen innebär att hänvisningen till bestämmelserna om inkommande handlingar och om omprövning av beslut i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till bestämmelserna i den nya förvaltningslagen om ändring av beslut. Hänvisningen omfattar de bestämmelser som har en motsvarighet i 1986 års förvaltningslag. Vidare omfattas de bestämmelser i den nya lagen som reglerar en myndighets befogenhet att ändra ett beslut som de själva har fattat. Dessa saknar motsvarighet i 1986 års förvaltningslag men innebär en kodifiering av praxis.

Övriga ändringar är endast språkliga.

9.3 Förslaget till lag om ändring i växtskyddslagen (1972:318)

11 a § När enskilda kontrollorgan utför kontroll enligt denna lag tillämpas följande bestämmelser i *förvaltningslagen (2017:900)*:

- 5 § om *legalitet, objektivitet och proportionalitet,*
- 10 § om *partsinsyn,*
- 16–18 §§ om *jäv,*
- 23 § om *utredningsansvaret,*
- 24 § om *när man får lämna uppgifter muntligt,*
- 25 § om *kommunikation,*
- 27 § om *dokumentation av uppgifter,*
- 31 § om *dokumentation av beslut,*
- 32 § om *motivering av beslut,*
- 33 och 34 §§ om *underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,*
- 36 § om *rättelse av skrivfel och liknande, och*
- 42 § om *vem som får överklaga ett beslut.*

I paragrafen regleras tillämpningen av vissa bestämmelser i förvaltningslagen för enskilda kontrollorgan. Övervägandena finns i avsnitten 5.2 och 5.4.

Ändringarna i paragrafen innebär att hänvisningarna till ett antal bestämmelser i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen med de

paragrafrubriker som anges i den nya lagen. Vidare kompletteras uppräknningen med hänvisningar till bestämmelser i den nya förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), utredningsansvaret (23 §), muntligt uppgiftslämnande (24 §) och dokumentation av beslut (31 §).

Övriga ändringar är endast språkliga.

9.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder

22 § Nämndens beslut har rättskraft när tiden för överklagande har gått ut, om beslutet innebär att en fråga som avses i 1 § första stycket 2 eller 5 eller 4 § första stycket 2, 2 a, 2 b, 2 c, 3, 5 a, 6 eller 7 har avgjorts. Detta gäller dock inte beslut som innebär att nämnden har avslagit en ansökan om

1. åtgärdsföreläggande enligt 12 kap. 11 § första stycket 5 eller 16 § andra stycket jordabalken,

2. upprustningsföreläggande enligt 12 kap. 18 a–18 c §§ jordabalken,

3. tillstånd enligt 12 kap. 18 d–18 f §§, 23 § andra stycket, 34–37 eller 40 § jordabalken,

4. tillstånd enligt 7 kap. 11 § bostadsrättslagen (1991:614),

5. uppskov enligt 12 kap. 59 § jordabalken,

6. förbud eller hävande av förbud enligt 12 kap. 18 h § jordabalken, eller

7. rätt till förhandlingsordning enligt 9 § hyresförhandlingslagen (1978:304).

Bestämmelserna i 37–39 §§ *förvaltningslagen (2017:900)* om ändring av beslut tillämpas inte i nämndernas verksamhet.

I paragrafen regleras rättskraften av arrendenämnders och hyresnämnders beslut och att bestämmelserna om omprövning av beslut i förvaltningslagen inte ska tillämpas hos nämnderna. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Ändringen i *andra stycket* innebär att hänvisningen till bestämmelserna om omprövning av beslut i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till bestämmelserna i den nya förvaltningslagen om ändring av beslut i linje med den övergripande paragrafrubrik som anges i den nya lagen. Hänvisningen omfattar de bestämmelser som har en motsvarighet i 1986 års förvaltningslag. Vidare omfattas de bestämmelser i den nya lagen som reglerar en myndighets befogenhet att ändra ett beslut som de själva har fattat. Dessa saknar motsvarighet i 1986 års förvaltningslag men innebär en kodifiering av praxis.

I övrigt görs en språklig ändring.

9.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1975:490) om beslutanderätt för Sveriges export- och investeringsråd beträffande handelssekreterare m.m.

2 § *Förvaltningslagen (2017:900)* tillämpas vid handläggning av ärenden hos Sveriges export- och investeringsråd enligt 1 §.

Beslut i sådana ärenden får överklagas hos regeringen, om något annat inte följer av

- lagen (1971:309) om behörighet för allmän förvaltningsdomstol att pröva vissa mål,
- lagen (1987:439) om inskränkning i rätten att överklaga,
- andra föreskrifter.

I paragrafen regleras överklagbarhet och forum vid överklagande av beslut i ärenden hos Sveriges export- och investeringsråd och tillämpningen av förvaltningslagen vid handläggning av ärenden hos rådet. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

I *första stycket* ändras hänvisningen till förvaltningslagen till att avse den nya lagen.

I övrigt görs en språklig ändring.

9.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:447) om rätt för erkänd arbetslöshetskassa att pröva fråga om statsbidrag till fiskeföretag

1 § En erkänd arbetslöshetskassa får pröva frågor om statsbidrag till sådana fiskeföretag som har haft fiskefartyg stillaliggande till följd av ett beslut om fångstbegränsning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om statsbidrag till sådana fiskeföretag.

Om ett beslut i en fråga som avses i första stycket får överklagas, tillämpas 43–47 §§ förvaltningslagen (2017:900).

I lagen regleras en erkänd arbetslöshetskassas prövning av frågor om statsbidrag till vissa fiskeföretag och överklagande av sådana beslut. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Det tidigare *andra stycket* flyttas till ett nytt *tredje stycke*. I övrigt innebär ändringen i det stycket att hänvisningen till bestämmelserna om hur beslut överklagas i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning i stället görs till bestämmelserna i den nya förvaltningslagen om hur man överklagar en myndighets beslut. Genom ändringen tas bl.a. hänvisningen till 30 § om överklagande av avvisningsbeslut i 1986 års förvaltningslag, som inte har någon motsvarighet i nya förvaltningslagen, bort. Det införs inte heller någon materiell bestämmelse av motsvarande innebörd. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Övriga ändringar är endast språkliga och redaktionella.

9.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1979:377) om registrering av båtar

10 § Vid *handläggningen* hos registermyndigheten av båtregistreringsärenden tillämpas inte 37–39 §§ förvaltningslagen (2017:900).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att till registermyndigheten anmäla förhållanden som myndigheten behöver känna till för ändamålsenlig registerföring.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om förfarandet i båtregistreringsärenden.

I paragrafen regleras tillämpningen av förvaltningslagen vid handläggning av båtregistreringsärenden hos registermyndigheten och regeringens möjlighet att meddela föreskrifter om förfarandet i sådana ärenden. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Ändringen i *första stycket* innebär att hänvisningen till bestämmelserna om omprövning av beslut i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till bestämmelserna i den nya förvaltningslagen om ändring av beslut. Hänvisningen omfattar de bestämmelser som har en motsvarighet i 1986 års förvaltningslag. Vidare omfattas de bestämmelser i den nya lagen som reglerar en myndighets befogenhet att ändra ett beslut som de själva har fattat. Dessa saknar motsvarighet i 1986 års förvaltningslag men innebär en kodifiering av praxis.

Ändringen i *andra och tredje styckena* innebär att bemyndigandet för regeringen att meddela föreskrifter om skyldighet för enskilda att göra anmälningar till registermyndigheten anpassas språkligt till den utformning av normgivningsbemyndiganden och upplysningar om verkställighetsföreskrifter som numera brukar användas (jfr Ds 2014:1 s. 86–92). Ändringen innebär att bemyndigandet utvidgas till att även avse att den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att till registermyndigheten anmäla förhållanden som myndigheten behöver känna till för ändamålsenlig registerföring.

Övriga ändringar är endast språkliga.

9.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter

37 a § Ett beslut av en inskrivningsmyndighet som innefattar prövning av en fråga om fastställande av skatt, efterbeskattning eller återvinning ska ändras av myndigheten, om beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning och beslutet kan ändras snabbt och enkelt. Ett beslut får ändras till nackdel för en enskild part endast om parten medger det.

Skyldigheten att *ändra* beslutet gäller även om beslutet överklagas. Skyldigheten gäller dock inte om inskrivningsmyndigheten redan har överlämnat handlingarna till högre instans.

I paragrafen regleras förutsättningarna för en inskrivningsmyndighet att ändra ett beslut som den själv har fattat. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Ändringen i *andra stycket* är en anpassning till motsvarande reglering i den nya förvaltningslagen och innebär att skyldigheten för inskrivningsmyndigheten att ändra ett beslut inte, som hittills, begränsas av att det finns särskilda skäl mot en ändring av beslutet. Det innebär att när förutsättningarna för ändring enligt första stycket föreligger ska beslutet ändras även om beslutet har överklagats, så länge handlingarna

inte har överlämnats till den högre instans som ska pröva överklagandet. Ändringen innebär också att uttrycket ompröva ersätts med uttrycket ändra utan att någon ändring i sak är avsedd.

37 b § *Om en inskrivningsmyndighet ändrar ett beslut som har överklagats, ska den även överlämna det nya beslutet till överinstansen, om inte överklagandet ska avvisas enligt 45 § förvaltningslagen (2017:900). Överklagandet ska anses omfatta det nya beslutet.*

I paragrafen regleras vissa frågor som kan aktualiseras efter att inskrivningsmyndigheten har ändrat ett beslut om stämpelskatt. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Av paragrafen följer att om en inskrivningsmyndighet ändrar ett beslut som har överklagats, ska den överlämna det nya beslutet till överinstansen, om inte överklagandet ska avvisas på grund av att det har kommit in för sent. Ändringen, som utgör en anpassning till den ordning som följer av den nya förvaltningslagen, innebär att ett överklagande inte förfaller om beslutet ändras så som klaganden begär. Hänvisningen till bestämmelsen om en myndighets skyldighet att pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelse i den nya förvaltningslagen.

Av paragrafen, som hittills har haft två stycken, framgår vidare att om inskrivningsmyndigheten ändrar ett beslut som har överklagats ska överklagandet anses omfatta det nya beslutet. I förhållande till den nuvarande regleringen innebär ändringen att bestämmelsen anpassas till den sakliga ändring som görs i fråga om en inskrivningsmyndighets skyldighet att överlämna ett ändrat beslut till överinstansen. Det hittillsvarande andra stycket tas bort.

9.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (1988:688) om kontaktförbud

13 § *Vid åklagarens handläggning av ärenden om kontaktförbud tillämpas i övrigt 5–9, 13–15 §§, 23 § första och tredje styckena, 24, 27, 31 §§, 32 § första stycket, andra stycket 2 och 3 och tredje stycket och 36 § förvaltningslagen (2017:900).*

I paragrafen regleras tillämpningen av förvaltningslagen vid åklagarens handläggning av ärenden om kontaktförbud. Övervägandena finns i avsnitten 5.2 och 5.4.

Ändringen innebär att hänvisningarna till ett antal bestämmelser i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen. Därutöver kompletteras uppräknningen med hänvisningar till bestämmelser i den nya förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), om tolkning och översättning för någon med funktionsnedsättning (13 § andra stycket), om en myndighets möjlighet att begära att ett ombud styrker sin behörighet (15 §), om utredningsansvaret (23 § första och tredje styckena) och om dokumentation av beslut (31 §).

I övrigt görs en språklig ändring.

9.10 Förslaget till lag om ändring i kulturmiljölagen (1988:950)

5 kap.

8 § Förvaltningslagen (2017:900) tillämpas vid *handläggning* av tillståndsärenden hos Stiftelsen Nordiska museet. Beslut i ett sådant ärende fattas av stiftelsens styresman eller någon annan tjänsteman som styresmannen utser.

I paragrafen regleras tillämpningen av förvaltningslagen vid handläggningen av tillståndsärenden hos Stiftelsen Nordiska museet. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

I paragrafen ändras hänvisningen till förvaltningslagen till att avse den nya lagen.

Övriga ändringar är endast språkliga.

9.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst

14 § Förvaltningslagen (2017:900) tillämpas när RIKAB handlägger ärenden enligt denna lag.

I paragrafen regleras tillämpningen av förvaltningslagen vid handläggningen av ärenden hos RIKAB. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

I paragrafen ändras hänvisningen till förvaltningslagen till att avse den nya lagen.

I övrigt görs en språklig ändring.

9.12 Förslaget till lag om ändring i begravningslagen (1990:1144)

11 kap.

10 § Förvaltningslagen (2017:900) tillämpas när en församling handlägger enskilda ärenden enligt denna lag.

I paragrafen regleras tillämpningen av förvaltningslagen vid handläggningen av enskilda ärenden hos en församling. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

I paragrafen ändras hänvisningen till förvaltningslagen till att avse den nya lagen.

I övrigt görs en språklig ändring.

9.13 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård

30 § Chefsöverläkaren ska se till att en patient som vårdas enligt denna lag, så snart patientens tillstånd tillåter, genom en individuellt anpassad information upplyses om sin rätt att få en stödperson.

När patienten begär det, ska en stödperson utses. En stödperson kan utses också i annat fall, om patienten inte motsätter sig det.

Stödpersonen ska bistå patienten i personliga frågor så länge denne ges tvångsvård enligt denna lag och, om patienten och stödpersonen samtycker till det, även under fyra veckor efter det att tvångsvården har upphört. Stödpersonen har rätt att besöka patienten på vårdinrättningen. *Stödpersonen* får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han *eller hon* under uppdraget har fått veta om patientens hälsotillstånd eller personliga förhållanden i övrigt.

Stödpersonen utses av en patientnämnd enligt lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården.

Vid en nämnds handläggning av ärenden om stödpersoner *tillämpas*, utöver vad som i övrigt föreskrivs, följande bestämmelser i *förvaltningslagen (2017:900)*:

- 10 § om *partsinsyn*,
- 11 § om *åtgärder om handläggningen försenas*,
- 23 § *första och tredje styckena om utredningsansvaret*,
- 24 § om *när man får lämna uppgifter muntligt*,
- 25 § om *kommunikation*,
- 27 § om *dokumentation av uppgifter*,
- 31 § om *dokumentation av beslut*,
- 32 § om *motivering av beslut*,
- 33 och 34 §§ om *underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till*, och
- 36–39 §§ om *rättelse och ändring av beslut*.

I paragrafen regleras tillämpningen av förvaltningslagen vid patientnämndens handläggning av ärenden om stödpersoner. Övervägandena finns i avsnitten 5.2–5.4.

Ändringen i *femte stycket* innebär att hänvisningarna till ett antal bestämmelser i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen med de paragrafrubriker som anges i den nya lagen. Därutöver kompletteras uppräknningen med hänvisningar till bestämmelser i den nya förvaltningslagen om åtgärder om handläggningen försenas (11 §), om utredningsansvaret (23 § första och tredje styckena), om dokumentation av beslut (31 §) och om när en myndighet får ändra ett beslut (37 §).

Övriga ändringar är endast språkliga.

9.14 Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde

17 § Om ett beslut som avses i 6 och 10 §§ får överklagas, tillämpas 43–47 §§ *förvaltningslagen (2017:900)*.

I paragrafen regleras tillämpningen av förvaltningslagen vid överklagande av beslut hos vissa privaträttsliga organ inom Kulturdepartementets verksamhetsområde. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Ändringen innebär att hänvisningen till bestämmelserna om hur beslut överklagas i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till bestämmelserna i den nya förvaltningslagen om hur man överklagar en myndighets beslut. Genom ändringen tas bl.a. hänvisningen till 30 § om överklagande av avvisningsbeslut i 1986 års förvaltningslag, som inte har någon motsvarighet i nya förvaltningslagen, bort. Det införs inte heller någon materiell bestämmelse av motsvarande innebörd. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Hänvisningen till den tidigare upphävda 14 § utgår (jfr SFS 2007:1331). I övrigt görs en språklig ändring.

9.15 Förslaget till lag om ändring i sjölagen (1994:1009)

2 kap.

15 a § Vid *handläggningen* hos registermyndigheten av registerärenden tillämpas inte 22 § *andra stycket* och 37–39 §§ *förvaltningslagen* (2017:900). I 37 a och 37 b §§ *lagen* (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter *finns bestämmelser om* att inskrivningsmyndigheten *ska* ompröva beslut om stämpelskatt i vissa fall.

I paragrafen regleras tillämpningen av förvaltningslagen vid registermyndighetens handläggning av registerärenden och omprövning av beslut om stämpelskatt i vissa fall. Övervägandena finns i avsnitten 5.2 och 5.3.

Ändringen innebär att hänvisningen till bestämmelserna om inkommande handlingar och om omprövning av beslut i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till bestämmelserna i den nya förvaltningslagen om ändring av beslut. Hänvisningen omfattar de bestämmelser som har en motsvarighet i 1986 års förvaltningslag. Vidare omfattas de bestämmelser i den nya lagen som reglerar en myndighets befogenhet att ändra ett beslut som de själva har fattat. Dessa saknar motsvarighet i 1986 års förvaltningslag men innebär en kodifiering av praxis.

Övriga ändringar är endast språkliga.

9.16 Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1255) om mästarbrev för hantverkare

5 § En hantverksorganisations beslut om att inte tilldela en sökande mästarbrev eller att återkalla ett mästarbrev får överklagas *till* allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

I fråga om överklagande av en hantverksorganisations beslut tillämpas 43–47 §§ *förvaltningslagen* (2017:900).

I paragrafen regleras överklagande av en hantverksorganisations beslut. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Det *tredje stycket* är nytt och motsvarar det hittillsvarande andra stycket. I sak innebär detta stycke att hänvisningen till bestämmelserna om hur beslut överklagas i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen. Genom ändringen tas bl.a. hänvisningen till 30 § om överklagande av avvisningsbeslut i 1986 års förvaltningslag, som inte har någon motsvarighet i nya förvaltningslagen, bort. Det införs inte heller någon materiell bestämmelse av motsvarande innebörd. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Övriga ändringar är endast språkliga och redaktionella.

9.17 Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti

12 § Varje institut som omfattas av garantin ska betala en årlig avgift till garantimyndigheten. Avgiften för ett år grundas på institutens insättningar vid utgången av närmast föregående år, till den del insättningarna omfattas av garantin.

Institutens sammanlagda avgifter för ett år ska uppgå till ett belopp som motsvarar 0,1 procent av insättningarna.

Andra stycket behöver inte tillämpas när avgiften för ett enskilt institut

1. bestäms enligt 14 § första och andra styckena,
2. bestäms genom *ändring av beslut enligt 37–39 §§ förvaltningslagen (2017:900)*, eller
3. efter överklagande bestäms av allmän förvaltningsdomstol.

I paragrafen regleras årlig avgift till garantimyndigheten. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Ändringen i *tredje stycket 2* innebär att hänvisningen till bestämmelsen om omprövning av beslut i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till bestämmelserna i den nya förvaltningslagen om ändring av beslut. Hänvisningen omfattar de bestämmelser som har en motsvarighet i 1986 års förvaltningslag. Vidare omfattas de bestämmelser i den nya lagen som reglerar en myndighets befogenhet att ändra ett beslut som de själva har fattat. Dessa saknar motsvarighet i 1986 års förvaltningslag men innebär en kodifiering av praxis.

9.18 Förslaget till lag om ändring i lagen (1996:981) om besöksinskränkningar vid viss tvångsvård

6 § *Om ett beslut har meddelats av huvudmannen för en privat vårdinstitution eller sjukvårdsinrättning, tillämpas 37–47 §§ förvaltningslagen (2017:900) om ändring av beslut och om överklagande. Huvudmannen ska då jämföras med myndighet.*

Huvudmannen ska vid ett överklagande vara den enskildes motpart.

I paragrafen regleras överklagande av beslut av en huvudman för en privat vårdinstitution eller sjukvårdsinrättning. Övervägandena finns i avsnitten 5.2 och 5.3.

Ändringen i *första stycket* innebär att hänvisningen till bestämmelserna om överklagande, om hur beslut överklagas och om omprövning i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen med de paragrafrubriker som anges i den nya lagen. Hänvisningen omfattar de bestämmelser som har en motsvarighet i 1986 års förvaltningslag. Vidare omfattas de bestämmelser i den nya lagen som reglerar en myndighets befogenhet att ändra ett beslut som de själva har fattat. Dessa saknar motsvarighet i 1986 års förvaltningslag men innebär en kodifiering av praxis. Genom ändringen tas bl.a. hänvisningen till 30 § om överklagande av avvisningsbeslut i 1986 års förvaltningslag, som inte har någon motsvarighet i nya förvaltningslagen, bort. Det införs inte heller någon materiell bestämmelse av motsvarande innebörd. Någon ändring i sak är inte avsedd. Övriga ändringar är endast språkliga och redaktionella.

9.19 Förslaget till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)

21 a § Vid överklagande av ersättningsbeslut som har fattats med stöd av bestämmelserna om schablon i 17 § ska Jordbruksverket snarast ompröva beslutet om överklagandet inte ska avvisas enligt 45 § förvaltningslagen (2017:900).

Om Jordbruksverket ändrar *det överklagade beslutet*, ska verket även överlämna *det nya beslutet till överinstansen*. Överklagandet ska anses omfatta det nya beslutet.

I paragrafen regleras överklagande och omprövning av Jordbruksverkets beslut. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Ändringen i *första stycket* innebär att hänvisningen till bestämmelsen om avvisning av överklagande i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelse i den nya förvaltningslagen.

Ändringen i *andra stycket* innebär att om Jordbruksverket ändrar ett beslut som har överklagats, ska verket överlämna även det nya beslutet till överinstansen. Överklagandet ska anses omfatta det nya beslutet. Ändringen innebär att bestämmelsen anpassas till den ordning som följer av den nya förvaltningslagen.

Övriga ändringar är endast språkliga.

9.20 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument

25 § Beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen får bestämma att beslut enligt denna lag ska gälla omedelbart.

I paragrafen regleras överklagande till allmän förvaltningsdomstol och att Finansinspektionen får bestämma att vissa beslut ska gälla omedelbart. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Ändringen i *första stycket* innebär att hänvisningen till upplysningsbestämmelsen om forum i 1986 års förvaltningslag tas bort och att frågan om forum och överklagbarhet och om prövningstillstånd regleras direkt i lagen (jfr Ds 2014:1 s. 80–81).

I övrigt görs en redaktionell ändring.

9.21 Förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

11 kap.

8 § I ärenden hos socialnämnden som avser myndighetsutövning mot någon enskild *tillämpas* följande bestämmelser i *förvaltningslagen (2017:900)*:

– 10 § om partsinsyn,

– 11 och 12 §§ om åtgärder om handläggningen försenas,

– 23 § om utredningsansvaret,

– 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,

– 25 § om kommunikation,

– 31 § om dokumentation av beslut,

– 32 § om motivering av beslut,

– 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och

– 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Bestämmelserna i 10 och 25 §§ förvaltningslagen *tillämpas* dock inte i fråga om uppgifter som rör någon annan sökande i ett ärende om ett sådant boende som avses i 5 kap. 5 § andra stycket eller 7 § tredje stycket eller om någon annan liknande social tjänst.

Vad som sägs i första stycket gäller också när det är fråga om en ansökan eller ett yttrande till en annan myndighet i ett mål eller ärende som rör myndighetsutövning mot enskild hos denna.

I paragrafen regleras tillämpningen av förvaltningslagen vid socialnämndens handläggning av ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild. Övervägandena finns i avsnitten 5.2 och 5.4.

Ändringen i *första stycket* innebär att hänvisningarna till ett antal bestämmelser i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen med de paragrafrubriker som anges i den nya lagen. Därutöver kompletteras uppräkningsdelen med hänvisningar till bestämmelser i den nya förvaltningslagen om åtgärder om handläggningen försenas (11 och 12 §§), om utredningsansvaret (23 §) och om dokumentation av beslut (31 §).

Ändringen i *andra stycket* innebär att hänvisningen till bestämmelserna om parters rätt att få del av uppgifter i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen.

Övriga ändringar är endast språkliga.

9.22 Förslaget till lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168)

5 kap.

20 § Stödpersonen utses av en patientnämnd enligt lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården.

Vid en nämnds handläggning av ärenden om stödpersoner *tillämpas*, utöver vad som i övrigt föreskrivs, följande bestämmelser i *förvaltningslagen (2017:900)*:

- 10 § om *partsinsyn*,
- 11 § om *åtgärder om handläggningen försenas*,
- 23 § *första och tredje styckena om utredningsansvaret*,
- 24 § om *när man får lämna uppgifter muntligt*,
- 25 § om *kommunikation*,
- 27 § om *dokumentation av uppgifter*,
- 31 § om *dokumentation av beslut*,
- 32 § om *motivering av beslut*,
- 33 och 34 §§ om *underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och*
- 36–39 §§ om *rättelse och ändring av beslut*.

I paragrafen regleras tillämpningen av förvaltningslagen vid en patientnämnds handläggning av ärenden om stödpersoner. Övervägandena finns i avsnitten 5.2–5.4.

Ändringen i *andra stycket* innebär att hänvisningen till ett antal bestämmelser i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen med de paragrafrubriker som anges i den nya lagen. Därutöver kompletteras uppräkningslistan med hänvisningar till bestämmelser i den nya förvaltningslagen om åtgärder om handläggningen försenas (11 §), om utredningsansvaret (23 § första och tredje styckena), om dokumentation av beslut (31 §) och om när en myndighet får ändra ett beslut (37 §).

Övriga ändringar är endast språkliga.

9.23 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:629) om trängselskatt

3 a § Bestämmelserna i 36–39 §§ *förvaltningslagen (2017:900)* om rättelse och ändring av beslut *tillämpas inte* i fråga om Transportstyrelsens beslut enligt denna lag.

I paragrafen regleras tillämpningen av förvaltningslagen i fråga om Transportstyrelsens beslut. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Ändringen innebär att hänvisningen till bestämmelserna om rättelse av skrivfel och liknande och om omprövning av beslut i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen. Hänvisningen omfattar de bestämmelser som har en motsvarighet i 1986 års förvaltningslag. Vidare omfattas de bestämmelser i den nya lagen som reglerar en myndighets befogenhet att ändra ett beslut som de själva har fattat. Dessa saknar

motsvarighet i 1986 års förvaltningslag men innebär en kodifiering av praxis.

Övriga ändringar är endast språkliga.

9.24 Förslaget till lag om ändring i lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang

11 § Vid åklagarens handläggning av ärenden om tillträdesförbud tillämpas följande bestämmelser i *förvaltningslagen (2017:900)*:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 6 § om service,
- 7 § om tillgänglighet,
- 8 § om samverkan,
- 9 § om utgångspunkter för handläggningen,
- 11 § om åtgärder om handläggningen försenas,
- 13 § om tolkning och översättning,
- 14 och 15 §§ om ombud och biträde,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § första stycket, andra stycket 2 och tredje stycket om motivering av beslut, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

I paragrafen regleras tillämpningen av förvaltningslagen vid åklagarens handläggning av ärenden om tillträdesförbud. Övervägandena finns i avsnitten 5.2 och 5.4.

Ändringen innebär att hänvisningen till ett antal bestämmelser i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen med de paragrafrubriker som anges i den nya lagen. Därutöver kompletteras uppräknningen med hänvisningar till bestämmelser i den nya förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), om åtgärder om handläggningen försenas (11 §), om tolkning och översättning för någon med funktionsnedsättning (13 § andra stycket), om en myndighets möjlighet att begära att ett ombud styrker sin behörighet (15 §), om utredningsansvaret (23 §) och om dokumentation av beslut (31 §).

Övriga ändringar är endast språkliga och redaktionella.

9.25 Förslaget till lag om ändring i lagen (2005:340) om överlämnande av vissa förvaltningsuppgifter till den ideella föreningen Synskadades Riksförbund

6 § I ärenden enligt denna lag tillämpas följande bestämmelser i *förvaltningslagen (2017:900)*:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,

- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- 36–39 §§ om rättelse och ändring av beslut,
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut,
- 43 § om hur man överklagar ett beslut,
- 44 § om överklagandetiden,
- 45 och 46 §§ om beslutsmyndighetens åtgärder, och
- 47 § om överinstansens åtgärder.

I paragrafen regleras tillämpningen av förvaltningslagen vid handläggningen av ärenden hos den ideella föreningen Synskadades Riksförbund. Övervägandena finns i avsnitten 5.2–5.4.

Ändringen innebär att hänvisningen till ett antal bestämmelser i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen med de paragrafrubriker som anges i den nya lagen. Därutöver kompletteras uppräknningen med hänvisningar till bestämmelser i den nya förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), om utredningsansvaret (23 §), om dokumentation av beslut (31 §) och om när en myndighet får ändra ett beslut (37 §). Genom ändringen tas bl.a. hänvisningen till 30 § om överklagande av avvisningsbeslut i 1986 års förvaltningslag, som inte har någon motsvarighet i nya förvaltningslagen, bort. Det införs inte heller någon materiell bestämmelse av motsvarande innebörd. Någon ändring i sak är inte avsedd.

9.26 Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

13 kap.

13 § *Om Migrationsverket finner att ett beslut som verket har meddelat som första instans är oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska verket ändra beslutet, om det inte blir till nackdel för utläningen.*

I säkerhetsärenden tillämpas 38 § förvaltningslagen (2017:900) i stället för vad som föreskrivs i första stycket.

Om Migrationsverket har meddelat ett beslut som första instans och beslutet har överklagats, får verket ändra beslutet enbart i sådana fall som avses i första och andra styckena och bara om överklagandet och övriga handlingar i ärendet ännu inte har överlämnats till en migrationsdomstol.

I paragrafen finns bestämmelser om ändring av Migrationsverkets beslut. Övervägandena finns i avsnitten 5.2 och 5.3.

Paragrafen ändras på så sätt att särregleringen för säkerhetsärenden i hittillsvarande tredje stycket placeras i ett nytt *andra stycke*. Hänvisningen när det gäller säkerhetsärenden till bestämmelsen om omprövning av

beslut i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till i huvudsak motsvarande bestämmelse i den nya förvaltningslagen.

Av *tredje stycket*, som delvis motsvarar hittillsvarande reglering i andra stycket men som är utformad efter förebild från 39 § i den nya förvaltningslagen, framgår när Migrationsverket får ändra ett beslut som har överklagats.

Övriga ändringar är endast språkliga.

14 kap.

8 § Beslut av Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Migrationsverket enligt denna lag får överklagas särskilt, och då i samma ordning som det beslut varigenom myndigheten avgör ärendet, när myndighetens beslut avser

1. fråga om offentligt biträde, eller
2. ersättning i ett ärende som handläggs enligt denna lag.

Första stycket gäller även Polismyndighetens, Säkerhetspolisens eller Migrationsverkets beslut om avvisande av ombud eller biträde eller om jäv.

Beslut av Regeringskansliet i frågor enligt första och andra styckena får överklagas till en migrationsdomstol.

I paragrafen regleras överklagande av beslut om bl.a. offentligt biträde och ombud. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Ändringen i *andra stycket* innebär att överklagande av Polismyndighetens, Säkerhetspolisens eller Migrationsverkets beslut om avvisande av ombud eller biträde eller om jäv inte längre regleras genom en hänvisning till bestämmelser i 1986 års förvaltningslag. Någon ändring i sak är inte avsedd när det gäller överklagande av beslut om avvisande av ombud eller biträde. I fråga om överklagande av beslut om jäv innebär ändringen att sådana beslut numera får överklagas särskilt.

Övriga ändringar är endast språkliga.

9.27 Förslaget till lag om ändring i vallagen (2005:837)

15 kap.

16 § I fråga om beslut som får överklagas enligt detta kapitel tillämpas inte 37–39 §§ *förvaltningslagen* (2017:900).

I paragrafen finns bestämmelser om förvaltningslagens tillämpning i fråga om överklagande av ett beslut enligt 15 kap. vallagen. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Ändringen innebär att hänvisningen till bestämmelserna om omprövning av beslut i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen. Hänvisningen omfattar de bestämmelser som har en motsvarighet i 1986 års förvaltningslag. Vidare omfattas de bestämmelser i den nya lagen som reglerar en myndighets befogenhet att ändra ett beslut som de själva har fattat. Dessa saknar motsvarighet i 1986 års förvaltningslag men innebär en kodifiering av praxis.

Övriga ändringar är endast språkliga.

9.28 Förslaget till lag om ändring i vägtrafikskattelagen (2006:227)

4 kap.

1 § Vägtrafikskatt beslutas av Transportstyrelsen genom automatiserad behandling med stöd av uppgifter i vägtrafikregistret.

Om skatt som har beslutats enligt första stycket har blivit uppenbart oriktig på grund av misstag vid den automatiserade behandlingen, ska Transportstyrelsen rätta beslutet.

Bestämmelserna i 36–39 §§ *förvaltningslagen (2017:900)* om rättelse och ändring av beslut tillämpas inte i fråga om Transportstyrelsens beslut enligt första stycket.

I paragrafen regleras automatiserad behandling, rättelse och ändring av Transportstyrelsens beslut om vägtrafikskatt. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att hänvisningen till bestämmelserna om rättelse av skrivfel och liknande och om omprövning av beslut i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen. Hänvisningen omfattar de bestämmelser som har en motsvarighet i 1986 års förvaltningslag. Vidare omfattas de bestämmelser i den nya lagen som reglerar en myndighets befogenhet att ändra ett beslut som de själva har fattat. Dessa saknar motsvarighet i 1986 års förvaltningslag men innebär en kodifiering av praxis.

Övriga ändringar är endast språkliga.

9.29 Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:451) om offentliga uppköpserbjudanden på aktiemarknaden

7 kap.

10 § Regeringen eller *den myndighet som regeringen bestämmer* får meddela föreskrifter om att frågor som avses i 4 och 5 §§ samt 2 kap. 3 § andra stycket och 3 kap. 4 § får beslutas av ett organ med representativa företrädare för näringslivet. Vid handläggningen av ärenden hos ett sådant organ tillämpas följande bestämmelser i *förvaltningslagen (2017:900)*:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
 - 10 § om partsinsyn,
 - 16–18 §§ om jäv,
 - 23 § om utredningsansvaret,
 - 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
 - 25 § om kommunikation,
 - 27 § om dokumentation av uppgifter,
 - 31 § om dokumentation av beslut,
 - 32 § om motivering av beslut,
 - 33 § om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- och
- 36–39 §§ om rättelse och ändring av beslut.

I paragrafen regleras tillämpningen av förvaltningslagen vid handläggningen av ärenden hos ett organ med representativa företrädare för näringslivet. Övervägandena finns i avsnitten 5.2–5.4.

Ändringen innebär att hänvisningen till bestämmelser i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen med de paragrafrubriker som anges i den nya lagen. Därutöver kompletteras uppräkningslistan med hänvisningar till bestämmelser i den nya förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), om utredningsansvaret (23 §), om dokumentation av beslut (31 §) och om när en myndighet får ändra ett beslut (37 §).

Övriga ändringar är endast språkliga.

9.30 Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.

26 § Om beslutet har meddelats av en organisation *tillämpas 36–39 §§ och 42–47 §§ förvaltningslagen (2017:900).*

I paragrafen regleras tillämpningen av förvaltningslagen vid beslut som har meddelats av en organisation. Övervägandena finns i avsnitten 5.2 och 5.3.

Ändringen innebär att hänvisningen till bestämmelserna om överklagande och om hur beslut överklagas i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen. Hänvisningen omfattar de bestämmelser som har en motsvarighet i 1986 års förvaltningslag. Vidare omfattas de bestämmelser i den nya lagen som reglerar en myndighets befogenhet att ändra ett beslut som de själva har fattat. Dessa saknar motsvarighet i 1986 års förvaltningslag men innebär en kodifiering av praxis. Genom ändringen tas bl.a. hänvisningen till 30 § om överklagande av avvisningsbeslut i 1986 års förvaltningslag, som inte har någon motsvarighet i nya förvaltningslagen, bort. Det införs inte heller någon materiell bestämmelse av motsvarande innebörd. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Övriga ändringar är endast språkliga.

9.31 Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter

26 § Länsstyrelsens och Polismyndighetens beslut enligt denna lag och beslut om registrering av hund som meddelas av Jordbruksverket eller av den som ansvarar för driften av registret får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Om beslutet har meddelats av en organisation tillämpas 36–40 §§ och 42–47 §§ förvaltningslagen (2017:900).

Jordbruksverket för det allmännas talan i förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en organisation.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

I paragrafen regleras överklagande av länsstyrelsens och Polismyndighetens beslut och beslut om registrering av hund som meddelas av Jordbruksverket eller av den som ansvarar för driften av registret. Vidare regleras tillämpningen av förvaltningslagen. Övervägandena finns i avsnitten 5.2 och 5.3.

Ändringen i *andra stycket* innebär att hänvisningen till bestämmelserna om överklagande, om hur beslut överklagas och om rättelse och omprövning av beslut i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen. Hänvisningen omfattar de bestämmelser som har en motsvarighet i 1986 års förvaltningslag. Vidare omfattas de bestämmelser i den nya lagen som reglerar en myndighets befogenhet att ändra ett beslut som de själva har fattat. Dessa saknar motsvarighet i 1986 års förvaltningslag men innebär en kodifiering av praxis. Genom ändringen tas bl.a. hänvisningen till 30 § om överklagande av avvisningsbeslut i 1986 års förvaltningslag, som inte har någon motsvarighet i nya förvaltningslagen, bort. Det införs inte heller någon materiell bestämmelse av motsvarande innebörd. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Övriga ändringar är endast språkliga.

9.32 Förslaget till lag om ändring i lagen (2008:990) om företagshypotek

4 kap.

3 § Vid *handläggningen* hos inskrivningsmyndigheten av inskrivningsärenden tillämpas inte 22 § *andra stycket* och 37–39 §§ *förvaltningslagen (2017:900)*. I 37 a och 37 b §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter finns *bestämmelser* om att inskrivningsmyndigheten ska ompröva beslut om stämpelskatt i vissa fall.

Ansökningar och anmälningar i inskrivningsärenden ska vara skriftliga.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela* föreskrifter om ingivning av ansökningar och anmälningar i inskrivningsärenden.

I paragrafen regleras *handläggning* av inskrivningsärenden hos inskrivningsmyndigheten. Övervägandena finns i avsnitten 5.2 och 5.3.

Ändringen i *första stycket* innebär att hänvisningen till bestämmelserna om inkommande handlingar och om omprövning av beslut i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen. Hänvisningen omfattar de bestämmelser som har en motsvarighet i 1986 års förvaltningslag. Vidare omfattas de bestämmelser i den nya lagen som reglerar en myndighets befogenhet att ändra ett beslut som de själva har fattat. Dessa saknar motsvarighet i 1986 års förvaltningslag men innebär en kodifiering av praxis.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att bemyndigandet för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om ingivning av ansökningar och anmälningar i inskrivningsärenden anpassas språkligt till den utformning av s.k. upplysningsbestämmelser om

föreskrifter på lägre nivå än lag som numera brukar användas (jfr Ds 2014:1 s. 86–92).

Övriga ändringar är endast språkliga.

9.33 Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:704) om europeiska grupperingar för territoriellt samarbete

6 § När en gruppering med säte i Sverige handlägger förvaltningsuppgifter som avser förvaltning av program som delvis finansieras av EU tillämpas följande bestämmelser i *förvaltningslagen (2017:900)*:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 14 och 15 §§ om ombud och biträde,
- 16–18 §§ om jäv,
- 21 § om bekräftelse av handlingar,
- 22 § om hur ankomstdagen för handlingar bestäms,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- 36–39 §§ om rättelse och ändring av beslut, och
- 42–47 §§ om överklagande.

I paragrafen regleras tillämpningen av förvaltningslagen vid handläggningen av förvaltningsuppgifter som rör förvaltning av program som delvis finansieras av EU. Övervägandena finns i avsnitten 5.2–5.4.

Ändringen innebär att hänvisningen till ett antal bestämmelser i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen med de paragrafrubriker som anges i den nya lagen. Därutöver kompletteras uppräknningen med hänvisningar till bestämmelser i den nya förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), om en myndighets möjlighet att begära att ett ombud styrker sin behörighet (15 §), om utredningsansvaret (23 §), om dokumentation av beslut (31 §) och om när en myndighet får ändra ett beslut (37 §). Genom ändringen tas bl.a. hänvisningen till 30 § om överklagande av avvisningsbeslut i 1986 års förvaltningslag, som inte har någon motsvarighet i nya förvaltningslagen, bort. Det införs inte heller någon materiell bestämmelse av motsvarande innebörd. Någon ändring i sak är inte avsedd. Övriga ändringar är endast språkliga.

9.34 Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:1254) om officiella veterinärer

3 § Följande bestämmelser i *förvaltningslagen (2017:900)* tillämpas när en veterinär utför uppgifter som officiell veterinär:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut.

I paragrafen regleras tillämpningen av förvaltningslagen när en veterinär utför uppgifter som officiell veterinär. Övervägandena finns i avsnitten 5.2 och 5.4.

Ändringen innebär att hänvisningen till ett antal bestämmelser i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen med de paragrafrubriker som anges i den nya lagen. Vidare kompletteras uppräkningslistan med hänvisning till bestämmelserna i den nya förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), utredningsansvaret (23 §), muntligt uppgiftslämnande (24 §) och dokumentation av beslut (31 §).

I övrigt görs en språklig ändring.

9.35 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen

12 § När ett organ som enligt 2 § andra stycket jämställs med myndighet handlägger ett ärende om vidareutnyttjande av sådana handlingar som tillhandahålls av organet, *tillämpas* följande bestämmelser i *förvaltningslagen* (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 7 § första stycket om tillgänglighet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- 36–39 §§ om rättelse och ändring av beslut, och
- 42–47 §§ om överklagande.

I paragrafen regleras tillämpningen av förvaltningslagen vid handläggningen av ett visst organ som jämställs med en myndighet av ärenden om vidareutnyttjande av handlingar som tillhandahålls av organet. Övervägandena finns i avsnitten 5.2–5.4.

Ändringen innebär att hänvisningen till ett antal bestämmelser i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen med de paragrafrubriker som anges i den nya lagen. Därutöver kompletteras uppräkningslistan med hänvisningar till bestämmelser i den nya förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), om utredningsansvaret (23 §) och om dokumentation av beslut (31 §) och om när en myndighet får ändra ett beslut (37 §). Genom ändringen tas bl.a. hänvisningen till 30 § i 1986 års förvaltningslag, som inte har någon motsvarighet i nya förvaltningslagen, bort. Det införs inte heller någon materiell bestämmelse av motsvarande innebörd. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Övriga ändringar är endast språkliga.

9.36 Förslaget till lag om ändring i skollagen (2010:800)

29 kap.

10 § I ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild enligt denna lag hos en kommun, ett landsting eller en enskild huvudman *tillämpas* följande bestämmelser i *förvaltningslagen (2017:900)*:

- 10 § om partsinsyn,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel eller liknande.

I sådana ärenden hos en enskild huvudman *tillämpas även bestämmelserna i 16–18 §§ förvaltningslagen.*

Trots första stycket tillämpas inte

1. *bestämmelserna i 10 och 25 §§ förvaltningslagen i fråga om uppgifter som rör någon annan sökande i ett ärende om plats i utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag, och*

2. *bestämmelserna i 25 och 32 §§ förvaltningslagen vid antagning för frivillig utbildning.*

Det som sägs i denna paragraf gäller inte vid betygssättning.

I paragrafen regleras tillämpningen av förvaltningslagen vid handläggningen av ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild hos en kommun, ett landsting eller enskild huvudman. Övervägandena finns i avsnitten 5.2 och 5.4.

Ändringen i *första stycket* innebär att hänvisningen till ett antal bestämmelser i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen med de paragrafrubriker som anges i den nya lagen. Därutöver kompletteras uppräkningslistan med hänvisningar till bestämmelser i den nya förvaltningslagen om utredningsansvaret (23 §) och om dokumentation av beslut (31 §).

Ändringen i *andra stycket* innebär att hänvisningen till bestämmelserna om jäv i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen.

Tredje stycket har fått en ny redaktionell utformning. *Tredje stycket 1* innebär att hänvisningen till bestämmelserna om parternas rätt att få del av uppgifter i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen. Enligt *tredje stycket 2*, som är ny, tillämpas inte 25 och 32 §§ i den nya förvaltningslagen vid antagning för frivillig utbildning, t.ex. antagning till gymnasieskolan. I sak motsvarar detta de bestämmelser om undantag från krav på kommunikation och motivering av beslut vid sådan antagning som hittills har gällt enligt 1986 års förvaltningslag, men som saknar motsvarighet i den nya förvaltningslagen.

Övriga ändringar är endast redaktionella och språkliga.

11 § I ärenden där beslut får överklagas enligt 28 kap. tillämpas också 43–47 §§ förvaltningslagen (2017:900).

I paragrafen regleras tillämpningen av vissa bestämmelser i förvaltningslagen vid överklagbara beslut. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Ändringen innebär att hänvisningen till bestämmelserna om hur beslut överklagas i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen. Genom ändringen tas bl.a. hänvisningen till 30 § om överklagande av avvisningsbeslut i 1986 års förvaltningslag, som inte har någon motsvarighet i nya förvaltningslagen, bort. Det införs inte heller någon materiell bestämmelse av motsvarande innebörd. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Övriga ändringar är endast språkliga.

9.37 Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:111) om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser

5 § Om en polisman eller tulltjänsteman påträffar en substans och det skäligen kan antas att ett beslut om förstörande av substansen kan komma att meddelas enligt denna lag, får han eller hon besluta att omhänderta substansen i avvaktan på åklagarens beslut.

Bestämmelserna i 10, 25, 28–30, 32–34 och 37–48 §§ förvaltningslagen (2017:900) tillämpas inte på förfarandet hos Tullverket i frågor som gäller omhändertagande i avvaktan på beslut om förstörande eller på förfarandet hos Polismyndigheten.

I paragrafen regleras att polismän eller tulltjänstemän får omhänderta hälsofarliga substanser i avvaktan på åklagares beslut om förstörande och tillämpningen av förvaltningslagen på förfarandet hos Tullverket och Polismyndigheten. Övervägandena finns i avsnitten 5.2–5.4.

Ändringen i *andra stycket* innebär att hänvisningen till ett antal bestämmelser i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen. Hänvisningen

omfattar de bestämmelser som har en motsvarighet i 1986 års förvaltningslag. Vidare omfattas de bestämmelser i den nya lagen som reglerar en myndighets befogenhet att ändra ett beslut som de själva har fattat. Dessa saknar motsvarighet i 1986 års förvaltningslag men innebär en kodifiering av praxis. Genom ändringen tas bl.a. hänvisningen till 30 § om överklagande av avvisningsbeslut i 1986 års förvaltningslag, som inte har någon motsvarighet i nya förvaltningslagen, bort. Det införs inte heller någon materiell bestämmelse av motsvarande innebörd. Någon ändring i sak är inte avsedd.

18 § Vid åklagarens handläggning enligt denna lag tillämpas följande bestämmelser i *förvaltningslagen (2017:900)*:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 6 § om service,
- 7 § om tillgänglighet,
- 8 § om samverkan mellan myndigheter,
- 9 § om utgångspunkter för handläggningen,
- 10 § om partsinsyn,
- 13 § om tolkning och översättning,
- 14 och 15 §§ om ombud och biträde,
- 16–18 §§ om jäv,
- 22 § om hur ankomstdagen för handlingar bestäms,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § första stycket, andra stycket 2 och tredje stycket om motivering av beslut,
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
- 45 § om beslutsmyndighetens åtgärder.

Vid handläggning av en fråga om förstörande tillämpas även följande bestämmelser i *förvaltningslagen*:

- 25 § om kommunikation, och
- 26 § första och andra styckena om remiss.

I fråga om allmän åklagare ska dock bestämmelsen om jäv i 7 kap. 6 § rättegångsbalken tillämpas.

I paragrafen regleras i vilken utsträckning *förvaltningslagen* ska tillämpas vid åklagares handläggning av frågor om omhändertagande och förstörande. Övervägandena finns i avsnitten 5.2 och 5.4.

Ändringen i *första stycket* innebär att hänvisningen till ett antal bestämmelser i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya *förvaltningslagen* med de paragrafrubriker som anges i den nya lagen. Därutöver kompletteras uppräknningen med hänvisningar till bestämmelser i den nya *förvaltningslagen* om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), om tolkning och översättning för någon med funktionsnedsättning (13 § andra stycket), om en myndighets möjlighet att begära att ett ombud styrker sin behörighet (15 §), om utredningsansvaret (23 §) och om dokumentation av beslut (31 §). Genom ändringen tas bl.a. hänvisningen till 30 § om överklagande av avvisningsbeslut i 1986 års förvaltningslag, som inte har någon motsvarighet i nya *förvaltningslagen*, bort. Det införs inte heller någon materiell bestämmelse av motsvarande innebörd. Detta innebär att en tingsrätts beslut om överprövning av ett avvisningsbeslut som grundas

på att överklagandet har kommit in för sent får överklagas till hovrätten. Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva ett överklagande av tingsrättens beslut.

Ändringen i *andra stycket* innebär att hänvisningen till bestämmelserna om remiss, muntlig handläggning och parters rätt att få del av uppgifter i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen.

9.38 Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

1 kap.

Undantag från förvaltningslagen

3 a § *Om förvaltningslagen (2017:900) är tillämplig i ett ärende om upphandling, ska den upphandlande myndigheten eller enheten inte tillämpa 10, 24 och 25 §§ i den lagen.*

I paragrafen, som är ny, regleras undantag från tillämpningen av bestämmelserna i den nya förvaltningslagen om partsinsyn och kommunikation för upphandlande myndigheter och enheter. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Av bestämmelsen följer att sådana upphandlande myndigheter och enheter som vid upphandling tillämpar förvaltningslagen inte ska tillämpa 10, 24 och 25 §§ i den lagen. Det innebär att förvaltningslagens bestämmelser om partsinsyn, om när man får lämna uppgifter muntligt och om kommunikation inte ska tillämpas vid upphandlingar på försvars- och säkerhetsområdet. Bestämmelsen tar sikte på såväl upphandling som ska genomföras enligt denna lag som upphandling som är undantagen. Att bestämmelsen endast ska tillämpas av sådana upphandlande myndigheter och enheter som annars ska tillämpa förvaltningslagen innebär att bolag och andra organ som är organiserade i privaträttsliga former inte omfattas av den avvikande regleringen.

9.39 Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion

7 § *Vid kontroll som utförs av ett kontrollorgan som avses i 3 § första stycket tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):*

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,

- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

I paragrafen regleras tillämpningen av förvaltningslagen vid kontroll som utförs av ett kontrollorgan. Övervägandena finns i avsnitten 5.2 och 5.4.

Ändringen innebär att hänvisningen till ett antal bestämmelser i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen med de paragrafrubriker som anges i den nya lagen. Därutöver kompletteras uppräkningslistan med hänvisningar till bestämmelser i den nya förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), om utredningsansvaret (23 §) och om dokumentation av beslut (31 §).

Övriga ändringar är endast språkliga.

9.40 Förslaget till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution

27 kap.

24 § Det som i 13 och 16 §§ anges om de totala resolutionsavgifterna och tilläggsavgifterna behöver inte tillämpas när avgiften för ett enskilt företag

1. bestäms enligt 23 § eller enligt artikel 12.1 eller 17.1 i förordningen om resolutionsavgifter,
2. bestäms genom *ändring av beslut* enligt 37–39 §§ *förvaltningslagen* (2017:900), eller
3. efter överklagande bestäms av allmän förvaltningsdomstol.

I paragrafen anges att de totala resolutionsavgifterna och tilläggsavgifterna inte behöver tillämpas när avgiften för ett enskilt företag bestäms på visst sätt. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Ändringen i *punkten 2* innebär att hänvisningen till bestämmelsen om omprövning av beslut i 1986 års förvaltningslag ändras så att hänvisning görs till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen. Hänvisningen omfattar de bestämmelser som har en motsvarighet i 1986 års förvaltningslag. Vidare omfattas de bestämmelser i den nya lagen som reglerar en myndighets befogenhet att ändra ett beslut som de själva har fattat. Dessa saknar motsvarighet i 1986 års förvaltningslag men innebär en kodifiering av praxis.

9.41 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling

1 kap.

Undantag från förvaltningslagen

3 a § Om *förvaltningslagen* (2017:900) är tillämplig i ett ärende om upphandling, ska den upphandlande myndigheten inte tillämpa 10 och 25 §§ i den lagen.

I paragrafen, som är ny, regleras undantag från tillämpningen av bestämmelserna i den nya förvaltningslagen om partsinsyn och kommunikation för upphandlande myndigheter. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Av bestämmelsen följer att sådana upphandlande myndigheter som vid upphandling tillämpar förvaltningslagen inte ska tillämpa 10 och 25 §§ i den lagen. Det innebär att förvaltningslagens bestämmelser om partsinsyn och om kommunikation inte ska tillämpas vid sådana upphandlingar. Bestämmelsen tar sikte på såväl upphandling som ska genomföras enligt denna lag som upphandling som är undantagen. Att bestämmelsen endast ska tillämpas av sådana upphandlande myndigheter som annars ska tillämpa förvaltningslagen innebär att bolag och andra organ som är organiserade i privaträttsliga former inte omfattas av den avvikande regleringen.

9.42 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

1 kap.

Undantag från förvaltningslagen

3 a § *Om förvaltningslagen (2017:900) är tillämplig i ett ärende om upphandling, ska den upphandlande myndigheten inte tillämpa 10 och 25 §§ i den lagen.*

I paragrafen, som är ny, regleras undantag från tillämpningen av bestämmelserna i den nya förvaltningslagen om partsinsyn och kommunikation för upphandlande enheter. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Av bestämmelsen följer att sådana upphandlande enheter som vid upphandling tillämpar förvaltningslagen inte ska tillämpa 10 och 25 §§ i den lagen. Det innebär att förvaltningslagens bestämmelser om partsinsyn och om kommunikation inte ska tillämpas vid sådana upphandlingar. Bestämmelsen tar sikte på såväl upphandling som ska genomföras enligt denna lag som upphandling som är undantagen. Att bestämmelsen endast ska tillämpas av sådana upphandlande enheter som annars ska tillämpa förvaltningslagen innebär att bolag och andra organ som är organiserade i privaträttsliga former inte omfattas av den avvikande regleringen.

9.43 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner

1 kap.

Undantag från förvaltningslagen

3 a § *Om förvaltningslagen (2017:900) är tillämplig i ett ärende om upphandling, ska den upphandlande myndigheten eller enheten inte tillämpa 10 och 25 §§ i den lagen*

I paragrafen, som är ny, regleras undantag från tillämpningen av bestämmelserna i den nya förvaltningslagen om partsinsyn och kommunikation för upphandlande myndigheter och enheter. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Av bestämmelsen följer att sådana upphandlande myndigheter och enheter som vid upphandling tillämpar förvaltningslagen inte ska tillämpa 10 och 25 §§ i den lagen. Det innebär att förvaltningslagens bestämmelser om partsinsyn och om kommunikation inte ska tillämpas vid sådana upphandlingar. Bestämmelsen tar sikte på såväl upphandling som ska genomföras enligt denna lag som upphandling som är undantagen. Att bestämmelsen endast ska tillämpas av sådana upphandlande myndigheter och enheter som annars ska tillämpa förvaltningslagen innebär att bolag och andra organ som är organiserade i privaträttsliga former inte omfattas av den avvikande regleringen.

Sammanfattning av departementspromemorian Följändringar till ny förvaltningslag (Ds 2017:42)

Promemorian innehåller förslag till följändringar i befintliga lagar och förordningar som krävs med anledning av förslaget till en ny förvaltningslag i propositionen En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag (prop. 2016/17:180). Den nya förvaltningslagen träder enligt förslaget i propositionen i kraft den 1 juli 2018. Med anledning av det behandlas inte i denna promemoria författningar eller bestämmelser som upphör att gälla före den 1 juli 2018, såsom förordningen (2016:1368) om extraordinärt anpassningsstöd till mjölkproducenter. Inte heller behandlas författningar som har tillkommit efter utgången av juli 2017.

I den nya förvaltningslagen finns bestämmelser som helt eller delvis motsvarar bestämmelserna i den gällande förvaltningslagen. Flera föreslagna bestämmelser innehåller vissa materiella ändringar. Till exempel utvidgas tillämpningsområdet för flera av förfarandereglerna, såsom bestämmelserna om muntlig handläggning (14 §), om parters rätt att få del av uppgifter (16 och 17 §§) och om motivering av beslut (20 §), genom att den nuvarande begränsningen till myndighetsutövning tas bort. I promemorian föreslås att hänvisningar till bestämmelser i den gällande förvaltningslagen i ett antal författningar anpassas till den numreringen av paragraferna i förslaget till ny förvaltningslag.

I syfte att ytterligare stärka enskildas rättssäkerhet moderniseras reglerna i den nya förvaltningslagen där förfarandet hos förvaltningsmyndigheterna regleras mer heltäckande än i dag och vissa allmänna förvaltningsrättsliga principer som utvecklats i praxis slås fast i nya bestämmelser. För att dessa förstärkningar av rättssäkerheten för enskilda ska få största möjliga genomslag i rättstillämpningen föreslås i promemorian att uppräknningar i olika författningar till bestämmelser i förvaltningslagen kompletteras med hänvisningar till helt nya bestämmelser som finns i den nya förvaltningslagen. Detta gäller till exempel bestämmelserna om legalitet, objektivitet och proportionalitet (nya 5 §) och om dokumentation av beslut (nya 31 §).

Dessutom lämnas några förslag till ändringar i ett antal specialförfattningar som bedöms nödvändiga med anledning främst av att tillämpningsområdet för handlägningsreglerna i den nya förvaltningslagen utvidgas på olika sätt. Det rör sig bland annat om undantag från partsinsyn och kravet på kommunikation i upphandlingsärenden och undantag från kraven på motivering av beslut och kommunikation i ärenden om betygssättning och antagning inom skolväsendet och militär utbildning.

De författningsändringar som avser hänvisningar till den nuvarande förvaltningslagens forumbestämmelse (22 a §) och kopplar till beslut om rättelse eller om information enligt personuppgiftslagen (1998:204) föreslås träda i kraft den 25 maj 2018. Övriga författningsändringar föreslås träda i kraft den 1 juli 2018

Lagförslagen i Ds 2017:42

1. Förslag till lag om ändring i föräldrabalken

Härigenom föreskrivs att 19 kap. 13 § föräldrabalken¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap.

13 §²

Om det framkommer skiljaktiga meningar i en överförmyndarnämnd i ett ärende enligt denna balk, tillämpas föreskrifterna i 16 kap. rättegångsbalken om omröstning i tvistemål. I 19 § *förvaltningslagen* (1986:223) finns bestämmelser om rätt att få en *skiljaktig* mening antecknad.

För varje beslut av en överförmyndare eller en överförmyndarnämnd i ett ärende enligt denna balk *skall* finnas en handling *av vilken framgår* vem som har fattat beslutet, vem som har varit föredragande samt beslutets dag och dess innehåll.

Protokoll hos överförmyndare eller överförmyndarnämnd i annat ärende än enligt denna balk behöver *ej upptaga* annat än förteckning över dem som har deltagit i handläggningen samt beslutet i ärendet.

Om det framkommer skiljaktiga meningar i en överförmyndarnämnd i ett ärende enligt denna balk, tillämpas föreskrifterna i 16 kap. rättegångsbalken om omröstning i tvistemål. I 30 § *förvaltningslagen* (2017:000) finns bestämmelser om rätt att få en *avvikande* mening antecknad.

För varje beslut av en överförmyndare eller en överförmyndarnämnd i ett ärende enligt denna balk *ska det* finnas en handling *som visar* vem som har fattat beslutet, vem som har varit föredragande samt beslutets dag och dess innehåll.

Ett protokoll hos överförmyndare eller överförmyndarnämnd i annat ärende än enligt denna balk behöver *inte innehålla* annat än *en* förteckning över dem som har deltagit i handläggningen samt beslutet i ärendet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Balken omtryckt 1995:974.

² Senaste lydelse 1986:1143.

Härigenom föreskrivs att 19 kap. 22, 26 b och 26 d §§ jordabalken¹ ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt Ds 2017:19

Föreslagen lydelse

19 kap.

22 §

Om fastighetsregistrets inskrivningsdel innehåller någon uppenbar oriktighet som beror på inskrivningsmyndighetens eller någon annans skrivfel, på något liknande förbiseende eller på ett tekniskt fel, ska inskrivningsmyndigheten rätta uppgiften. I fråga om personuppgifter gäller därutöver rätten till rättelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), dock enbart i den utsträckning som rättelse kan ske utan skada för den registrerade eller andras rättigheter eller friheter.

Om åtgärden kan bli till skada för en ägare eller en innehavare av en panträtt eller en innehavare av en rättighet för vilken inskrivning är beviljad eller sökt, ska det inbördes företrädet mellan de berörda förvärven bestämmas efter vad som är skäligt.

I fall som avses i första stycket ska 26 § *förvaltningslagen* (1986:223) inte tillämpas.

I fall som avses i första stycket ska 36 § *förvaltningslagen* (2017:000) inte tillämpas.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap.

26 b §²

Vid *behandlingen* av inskrivningsärenden hos inskrivningsmyndigheten ska bestämmelsen i 10 § *andra stycket förvaltningslagen* (1986:223) om inkommande handlingar inte tillämpas.

Om inskrivningsmyndigheten har begärt men inte fått en sådan bekräftelse som avses i 10 § *tredje stycket förvaltningslagen* på *ett meddelande som inte är underskrivet*, får myndigheten bortse från *meddelandet*.

Vid *handläggningen* av inskrivningsärenden hos inskrivningsmyndigheten ska bestämmelsen i 22 § *andra stycket förvaltningslagen* (2017:000) om inkommande handlingar inte tillämpas.

Om inskrivningsmyndigheten har begärt men inte fått en sådan bekräftelse som avses i 21 § *förvaltningslagen* på *en handling*, får myndigheten bortse från *handlingen*.

¹ Balken omtryckt 1971:1209.

² Senaste lydelse 2008:153.

Vid *behandlingen* av in- inskrivningsärenden hos in- inskrivningsärenden hos in-
skrivningsmyndigheten ska skrivningsmyndigheten ska
bestämmelserna i 27 och 28 §§ bestämmelserna i 37–39 §§
förvaltningslagen (1986:223) om *förvaltningslagen (2017:000)* om
omprövning inte tillämpas. *ändring av beslut* inte tillämpas.

Av 37 a och 37 b §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid
inskrivningsmyndigheter framgår att inskrivningsmyndigheten ska
ompröva beslut om stämpelskatt i vissa fall.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

3. Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 19 kap. 4 § miljöbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap.

4 §

Länsstyrelser eller kommunala Länsstyrelser eller kommunala nämnder *skall* nämnder *ska*

1. genom kungörelse i ortstidning eller på annat lämpligt sätt bereda den som kan beröras av verksamheten tillfälle att yttra sig,

2. samråda med de statliga och kommunala myndigheter som har väsentliga intressen att bevaka i saken,

3. hålla sammanträde med den som saken angår och besiktning på platsen om det behövs för utredningen i ärendet, samt

4. underrätta den som gjort en ansökan eller kommit med synpunkter genom någon annan än honom eller henne själv och ge honom eller henne tillfälle att yttra sig om inte annat följer av 17 § *förvaltningslagen (1986:223)*.

4. underrätta den som *har* gjort en ansökan eller kommit med synpunkter genom någon annan än honom eller henne själv och ge honom eller henne tillfälle att yttra sig om inte annat följer av 25 § *förvaltningslagen (2017:000)*.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

4. Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 112 kap. 6 och 7 §§ och 113 kap. 22 § socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

112 kap.

6 §

Skatteverkets beslut om pensionsgrundande inkomst får fattas genom automatiserad behandling när *skälen* för beslutet får utelämnas enligt 20 § första stycket 1 förvaltningslagen (1986:223).

Skatteverkets beslut om pensionsgrundande inkomst får fattas genom automatiserad behandling när *en klagörande motivering* för beslutet får utelämnas enligt 32 § första stycket förvaltningslagen (2017:000).

Beslut som avses i första stycket får även sättas upp i form av elektroniska dokument. Med ett elektroniskt dokument avses en upptagning som har gjorts med hjälp av automatiserad behandling och vars innehåll och utställare kan verifieras genom ett visst tekniskt förfarande.

7 §

Beslut om allmän ålderspension får fattas genom automatiserad behandling av Pensionsmyndigheten när *skälen* för beslutet får utelämnas enligt 20 § första stycket 1 förvaltningslagen (1986:223). Detsamma gäller i tillämpliga delar för beslut om efterlevandepension och efterlevandestöd.

Beslut om allmän ålderspension får fattas genom automatiserad behandling av Pensionsmyndigheten när *en klagörande motivering* för beslutet får utelämnas enligt 32 § första stycket förvaltningslagen (2017:000). Detsamma gäller i tillämpliga delar för beslut om efterlevandepension och efterlevandestöd.

113 kap.

22 §¹

Bestämmelserna om ändring i 3–6 §§ tillämpas inte i ärenden om allmän ålderspension. I 26 § förvaltningslagen (1986:223) finns bestämmelser om rättelse av skrivfel och liknande.

Bestämmelserna om ändring i 3–6 §§ tillämpas inte i ärenden om allmän ålderspension. I 36 § förvaltningslagen (2017:000) finns bestämmelser om rättelse av skrivfel och liknande.

I fråga om omprövning av Pensionsmyndighetens och Skatteverkets beslut i ärenden om allmän ålderspension tillämpas endast 7 § andra stycket samt 9, 21 och 23–31 §§.

När det gäller omprövning av ett beslut om pensionsgrundande inkomst ska vad som i de i andra stycket angivna bestämmelserna, utom 25 och 28 §§, föreskrivs om Pensionsmyndigheten och det allmänna ombudet i stället avse Skatteverket och det allmänna ombudet hos Skatteverket enligt 67 kap. 3 § skatteförfarandelagen (2011:1244). Bilaga 2

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

5. Förslag till lag om ändring i lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg

Härigenom föreskrivs att 38 a § lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Vid handläggning hos inskrivningsmyndigheten av inskrivningsärenden tillämpas inte bestämmelserna i 10 § *andra stycket*, 27 och 28 §§ *förvaltningslagen* (1986:223). Av 37 a och 37 b §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter framgår att inskrivningsmyndigheten *skall* ompröva beslut om stämpelskatt i vissa fall.

Föreslagen lydelse

38 a §¹

Vid handläggning hos inskrivningsmyndigheten av inskrivningsärenden tillämpas inte bestämmelserna i 22 § *andra stycket* och 37–39 §§ *förvaltningslagen* (2017:000). Av 37 a och 37 b §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter framgår att inskrivningsmyndigheten *ska* ompröva beslut om stämpelskatt i vissa fall.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

6. Förslag till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 36 § lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

36 §¹

Beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223) får dock inte överklagas.

Beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Inspektionen får bestämma att ett beslut om föreläggande eller om förvaltning enligt 35 § fjärde stycket ska gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse 2013:83.

7. Förslag till lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970:988)

Härigenom föreskrivs att 15 kap. 10 § fastighetsbildningslagen¹ (1970:988) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 kap.

10 §²

Finner lantmäterimyndigheten att en uppgift om fastighetsbildning, fastighetsbestämning eller särskild gränsutmärkning inte kan föras in i fastighetsregistrets allmänna del på grund av fel eller oklarhet i förrättningen och *kan* rättelse inte ske i den ordning som anges i 26 § *förvaltningslagen (1986:223)*, får myndigheten ansöka om rättelse hos mark- och miljödomstolen. Detsamma gäller, om myndigheten finner att registrering i enlighet med förrättningen skulle äventyra fastighetsredovisningens tillförlitlighet eller på annat sätt leda till rättsosäkerhet.

Om lantmäterimyndigheten *finner* att en uppgift om fastighetsbildning, fastighetsbestämning eller särskild gränsutmärkning inte kan föras in i fastighetsregistrets allmänna del på grund av fel eller oklarhet i förrättningen och rättelse inte *kan* ske i den ordning som anges i 36 § *förvaltningslagen (2017:000)*, får myndigheten ansöka om rättelse hos mark- och miljödomstolen. Detsamma gäller, om myndigheten finner att registrering i enlighet med förrättningen skulle äventyra fastighetsredovisningens tillförlitlighet eller på annat sätt leda till rättsosäkerhet.

I fråga om ansökan om rättelse enligt denna paragraf tillämpas bestämmelserna i 16 kap. Rätten att ansöka om rättelse är inte begränsad till viss tid.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Lagen omtryckt 1992:1212.

² Senaste lydelse 2010:995.

8. Förslag till lag om ändring i växtskyddslagen (1972:318) Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 11 a § växtskyddslagen (1972:318) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

När enskilda kontrollorgan utför kontroll enligt denna lag tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (1986:223)

- 11 och 12 §§ om jäv,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 och 17 §§ om en parts rätt att få del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut,
- 21 § om underrättelse av beslut,
- 22 § om överklagande, samt
- 26 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Föreslagen lydelse

11 a §¹

När enskilda kontrollorgan utför kontroll enligt denna lag ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:000) tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man lämnar uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i ett beslut och hur ett överklagande går till,
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse 2006:808.

9. Förslag till lag om ändring i lagen (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder

Härigenom föreskrivs att 22 § lagen (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §²

Nämndens beslut har rättskraft när tiden för överklagande har gått ut, om beslutet innebär att en fråga som avses i 1 § första stycket 2 eller 5 eller 4 § första stycket 2, 2 a, 2 b, 2 c, 3, 5 a, 6 eller 7 har avgjorts. Detta gäller dock inte beslut som innebär att nämnden har avslagit en ansökan om

1. åtgärdsföreläggande enligt 12 kap. 11 § första stycket 5 eller 16 § andra stycket jordabalken,
2. upprustningsföreläggande enligt 12 kap. 18 a–18 c §§ jordabalken,
3. tillstånd enligt 12 kap. 18 d–18 f §§, 23 § andra stycket, 34–37 eller 40 § jordabalken,
4. tillstånd enligt 7 kap. 11 § bostadsrättslagen (1991:614),
5. uppskov enligt 12 kap. 59 § jordabalken,
6. förbud eller hävande av förbud enligt 12 kap. 18 h § jordabalken, eller
7. rätt till förhandlingsordning enligt 9 § hyresförhandlingslagen (1978:304).

Bestämmelserna i 27 och 28 §§ förvaltningslagen (1986:223) om omprövning av beslut ska inte tillämpas hos nämnderna.

Bestämmelserna i 37–39 §§ förvaltningslagen (2017:000) om ändring av beslut ska inte tillämpas hos nämnderna.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Lagen omtryckt 1985:660.

² Senaste lydelse 2012:980.

10. Förslag till lag om ändring i lagen (1975:490) om beslutanderätt för Sveriges export- och investeringsråd beträffande handelssekreterare m.m.

Bilaga 2

Häri genom föreskrivs att 2 § lagen (1975:490) om beslutanderätt för Sveriges export- och investeringsråd beträffande handelssekreterare m.m.¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

Förvaltningslagen (1986:223)
ska tillämpas vid handläggning av ärenden hos Sveriges export- och investeringsråd enligt 1 §.

Förvaltningslagen (2017:000)
ska tillämpas vid handläggning av ärenden hos Sveriges export- och investeringsråd enligt 1 §.

Beslut i sådana ärenden får överklagas hos regeringen, om något annat inte följer av

- lagen (1971:309) om behörighet för allmän förvaltningsdomstol att pröva vissa mål,
- lagen (1987:439) om inskränkning i rätten att överklaga,
- andra föreskrifter.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2012:536.

² Senaste lydelse 2012:536.

11. Förslag till lag om ändring i lagen (1976:447) om rätt för erkänd arbetslöshetskassa att pröva fråga om statsbidrag till fiskeföretag

Härigenom föreskrivs att lagen (1976:447) om rätt för erkänd arbetslöshetskassa att pröva fråga om statsbidrag till fiskeföretag¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Erkänd arbetslöshetskassa får pröva fråga om statsbidrag till sådana fiskeföretag som har haft fiskefartyg stillaliggande till följd av beslut om fångstbegränsning enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen, eller myndighet som regeringen bestämmer.

Om ett beslut i en fråga som avses i första stycket får överklagas, tillämpas bestämmelserna i 23–25 och 30 §§ förvaltningslagen (1986:223).

Föreslagen lydelse

1 §

En erkänd arbetslöshetskassa får pröva frågor om statsbidrag till sådana fiskeföretag som har haft fiskefartyg stillaliggande till följd av ett beslut om fångstbegränsning enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Om ett beslut i en fråga som avses i första stycket får överklagas, tillämpas bestämmelserna i 43–47 §§ förvaltningslagen (2017:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

12. Förslag till lag om ändring i lagen (1979:377) om registrering av båtar för yrkesmässig sjöfart m.m. Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (1979:377) om registrering av båtar för yrkesmässig sjöfart m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Vid *behandlingen* hos registermyndigheten av båtregistreringsärenden tillämpas inte bestämmelserna i 27 och 28 §§ *förvaltningslagen* (1986:223).

Regeringen *meddelar närmare föreskrifter om förfarandet i båtregistreringsärenden och får därvid föreskriva skyldighet för enskild* att till registermyndigheten *anmäla förhållande* som myndigheten behöver känna till för ändamålsenlig registerföring.

Föreslagen lydelse

10 §¹

Vid *handläggningen* hos registermyndigheten av båtregistreringsärenden tillämpas inte bestämmelserna i 37–39 §§ *förvaltningslagen* (2017:000).

Regeringen *eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet* att till registermyndigheten *anmäla förhållanden* som myndigheten behöver känna till för ändamålsenlig registerföring.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om förfarandet i båtregistreringsärenden.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse 2001:379.

13. Förslag till lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152)

Härigenom föreskrivs att 20 kap. 2 a § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 kap.

2 a §¹

Grundläggande beslut om taxering av en fastighet får fattas genom *automatisk data-behandling i det fall skälen* för beslutet enligt 20 § första stycket 1 förvaltningslagen (1986:223) får utelämnas.

Grundläggande beslut om taxering av en fastighet får fattas genom *automatiserad behandling när en klagörande motivering* för beslutet får utelämnas enligt 32 § första stycket förvaltningslagen (2017:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

14. Förslag till lag om ändring i lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg Bilaga 2

Häriigenom föreskrivs 8 kap. 10 § lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

10 §²

I avgiftsärenden hos *kustbevakningen* är fartygets befälhavare behörig att på partens vägnar ta emot underrättelse enligt 17 § *förvaltningslagen* (1986:223) och *avge yttrande som avses i samma lagrum. Han* är på motsvarande sätt behörig att ta emot underrättelse om *kustbevakningens* beslut enligt 21 § *nämnda* lag och att överklaga beslutet.

I avgiftsärenden hos *Kustbevakningen* är fartygets befälhavare behörig att på partens vägnar ta emot underrättelse enligt 25 § *förvaltningslagen* (2017:000) och *yttra sig enligt samma bestämmelse. Befälhavaren* är på motsvarande sätt behörig att ta emot underrättelse om *innehållet i Kustbevakningens* beslut enligt 33 och 34 §§ *samma* lag och att överklaga beslutet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1996:527.

² Senaste lydelse 1988:437.

15. Förslag till lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter

Härigenom föreskrivs att 37 a och 37 b §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Ett beslut av en inskrivningsmyndighet som innefattar prövning av en fråga om fastställande av skatt, efterbeskattning eller återvinning *skall* ändras av myndigheten, om beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning och beslutet kan ändras snabbt och enkelt. Ett beslut får ändras till nackdel för en enskild part endast om parten medger det.

Skyldigheten att *ompröva* beslutet gäller även om beslutet överklagas. Skyldigheten gäller dock inte om inskrivningsmyndigheten redan har överlämnat handlingarna till högre instans *eller om det i annat fall finns särskilda skäl mot att myndigheten ändrar sitt beslut.*

Föreslagen lydelse

37 a §¹

Ett beslut av en inskrivningsmyndighet som innefattar prövning av en fråga om fastställande av skatt, efterbeskattning eller återvinning *ska* ändras av myndigheten, om beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning och beslutet kan ändras snabbt och enkelt. Ett beslut får ändras till nackdel för en enskild part endast om parten medger det.

Skyldigheten att *ändra* beslutet gäller även om beslutet överklagas. Skyldigheten gäller dock inte om inskrivningsmyndigheten redan har överlämnat handlingarna till högre instans.

37 b §²

Ett överklagande av en inskrivningsmyndighets beslut förfaller, om myndigheten själv efter omprövning enligt 37 a § ändrar beslutet så som klaganden begär.

Ändrar inskrivningsmyndigheten beslutet på annat sätt än klaganden begär, ska överklagandet anses omfatta det nya beslutet, om inte överklagandet ska avvisas enligt 24 § förvaltningslagen (1986:223).

Om en inskrivningsmyndighet ändrar ett beslut som har överklagats, ska den även överlämna det nya beslutet till överinstansen, om inte överklagandet ska avvisas enligt 45 § förvaltningslagen (2017:000). Överklagandet ska då anses omfatta det nya beslutet.

¹ Senaste lydelse 2005:153.

² Senaste lydelse 2008:160. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

16. Förslag till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 26 § konkurslagen (1987:672) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

26 §

I fråga om jäv mot en tjänsteman vid tillsynsmyndigheten gäller utöver vad som följer av 11 § förvaltningslagen (1986:223) att den som i allmänt mål har tagit befattning med indrivning av en fordran som görs gällande i konkursen inte får fullgöra någon tillsynsuppgift i konkursen.

I fråga om jäv mot en tjänsteman vid tillsynsmyndigheten gäller utöver vad som följer av 16 § förvaltningslagen (2017:000) att den som i allmänt mål har tagit befattning med indrivning av en fordran som görs gällande i konkursen inte får fullgöra någon tillsynsuppgift i konkursen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

17. Förslag till lag om ändring i lagen (1988:688) om kontaktförbud Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 13 § lagen (1988:688) om kontaktförbud¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Vid åklagarens handläggning av ärenden om kontaktförbud gäller i övrigt 4–9, 14, 15 §§, 20 § första stycket andra meningen 1, 3 och 4 och andra stycket samt 26 § förvaltningslagen (1986:223).

13 §²

Vid åklagarens handläggning av ärenden om kontaktförbud tillämpas i övrigt 5–9, 11, 13–15, 23, 24, 27 och 31 §§, 32 § första stycket, andra stycket 2 och 3 och tredje stycket och 36 § förvaltningslagen (2017:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2011:487.

² Senaste lydelse 2011:487.

18. Förslag till lag om ändring i kulturmiljölagen (1988:950)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 8 § kulturmiljölagen (1988:950)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

8 §²

Förvaltningslagen (1986:223)
skall tillämpas även i fråga om tillståndsärenden som handläggs av Stiftelsen Nordiska museet. Beslut i ett sådant ärende fattas av stiftelsens styresman eller någon annan tjänsteman som styresmannen utser.

Förvaltningslagen (2017:000)
ska tillämpas även i fråga om tillståndsärenden som handläggs av Stiftelsen Nordiska museet. Beslut i ett sådant ärende fattas av stiftelsens styresman eller någon annan tjänsteman som styresmannen utser.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Lagen omtryckt 2002:620. Senaste lydelse av lagens rubrik 2013:548.

² Senaste lydelse 2000:265.

19. Förslag till lag om ändring i lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 14 § lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

	14 § ²	
<i>Förvaltningslagen (1986:223)</i>		<i>Förvaltningslagen (2017:000)</i>
<i>skall tillämpas när RIKAB handlägger ärenden enligt denna lag.</i>		<i>ska tillämpas när RIKAB handlägger ärenden enligt denna lag.</i>

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2006:798.

² Senaste lydelse 2006:798.

20. Förslag till lag om ändring i begravningslagen (2011:)

Härigenom föreskrivs att 10 § begravningslagen (1990:1144) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

	10 § ¹	
<i>Förvaltningslagen (1986:223)</i>		<i>Förvaltningslagen (2017:000)</i>
<i>skall tillämpas när en församling</i>		<i>ska tillämpas när en församling</i>
<i>handlägger enskilda ärenden</i>		<i>handlägger enskilda ärenden</i>
<i>enligt denna lag.</i>		<i>enligt denna lag.</i>

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

21. Förslag till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 1 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

1 §²

Finansinspektionens beslut enligt 6 kap. 3 h § får inte överklagas.

<i>Andra beslut som Finansinspektionens meddelar enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detta gäller dock inte beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).</i>	<i>Andra beslut som Finansinspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.</i>
---	--

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen får bestämma att ett beslut ska gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Lagen omtryckt 1992:558.

² Senaste lydelse 2015:958.

22. Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård

Härigenom föreskrivs att 5 och 30 §§ lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Vårdintyget får utfärdas endast i omedelbar anslutning till undersökningen. Det *skall*, utöver ett uttalande enligt 4 § om förutsättningarna för tvångsvård av patienten, innehålla en redogörelse för den psykiska störningen och de omständigheter i övrigt som ger upphov till vårdbehovet.

Vid utfärdande av vårdintyg gäller bestämmelserna om jäv i 11 och 12 §§ *förvaltningslagen* (1986:223) även för läkare som utövar yrket enskilt.

Den läkare som har utfärdat vårdintyget *skall* se till att det snarast kommer till den sjukvårdsinrättning där frågan om intagning för tvångsvård *skall* prövas.

Vårdintyget får utfärdas endast i omedelbar anslutning till undersökningen. Det *ska*, utöver ett uttalande enligt 4 § om förutsättningarna för tvångsvård av patienten, innehålla en redogörelse för den psykiska störningen och de omständigheter i övrigt som ger upphov till vårdbehovet.

Vid utfärdande av vårdintyg gäller bestämmelserna om jäv i 16–18 §§ *förvaltningslagen* (2017:000) även för läkare som utövar yrket enskilt.

Den läkare som har utfärdat vårdintyget *ska* se till att det snarast kommer till den sjukvårdsinrättning där frågan om intagning för tvångsvård *ska* prövas.

Lydelse enligt SFS 2017:373

Föreslagen lydelse

30 §

Chefsöverläkaren ska se till att en patient som vårdas enligt denna lag, så snart patientens tillstånd tillåter, genom en individuellt anpassad information upplyses om sin rätt att få en stödperson.

När patienten begär det, ska en stödperson utses. En stödperson kan utses också i annat fall, om patienten inte motsätter sig det.

Stödpersonen ska bistå patienten i personliga frågor så länge denne ges tvångsvård enligt denna lag och, om patienten och stödpersonen samtycker till det, även under fyra veckor efter det att tvångsvården har upphört. Stödpersonen har rätt att besöka

Stödpersonen ska bistå patienten i personliga frågor så länge denne ges tvångsvård enligt denna lag och, om patienten och stödpersonen samtycker till det, även under fyra veckor efter det att tvångsvården har upphört. Stödpersonen har rätt att besöka

patienten på vårdinrättningen. Han får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han under uppdraget har fått veta om patientens hälsotillstånd eller personliga förhållanden i övrigt.

Stödpersonen utses av en patientnämnd enligt lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården.

Vid en nämnds handläggning av ärenden om stödpersoner gäller, utöver vad som i övrigt föreskrivs, följande bestämmelser i förvaltningslagen (1986:223), nämligen

- 14 § om muntlig handläggning,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 och 17 §§ om parters rätt att få del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut,
- 21 § om underrättelse om beslut,
- 26 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
- 27 § om omprövning av beslut.

patienten på vårdinrättningen. Stödpersonen får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon under uppdraget har fått veta om patientens hälsotillstånd eller personliga förhållanden i övrigt.

Vid en nämnds handläggning av ärenden om stödpersoner ska, utöver vad som i övrigt föreskrivs, följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:000) tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 11 § om åtgärder om handläggningen försenas,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36–39 §§ om rättelse och ändring av beslut.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

23. Förslag till lag om ändring i lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde

Härigenom föreskrivs att 17 § lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §

Om ett beslut som avses i 6, 10 och 14 §§ får överklagas, tillämpas bestämmelserna i 23–25 och 30 §§ *förvaltningslagen* (1986:223).

Om ett beslut som avses i 6, 10 och 14 §§ får överklagas, tillämpas bestämmelserna i 43–47 §§ *förvaltningslagen* (2017:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

24. Förslag till lag om ändring i lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 5 § lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

5 §¹

Finansinspektionens beslut enligt denna lag får, med undantag av det som följer av hänvisningen i 2 § till 26 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Detta gäller dock inte beslut som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionens beslut enligt denna lag får, med undantag av det som följer av hänvisningen i 2 § till 26 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, överklagas *till* allmän förvaltningsdomstol.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse 2007:539.

25. Förslag till lag om ändring i sjölagen (1994:1009)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 15 a § sjölagen (1994:1009) ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***2 kap.**15 a §¹

Vid *behandlingen* hos registermyndigheten av registerärenden tillämpas inte bestämmelserna i 10 § *andra stycket*, 27 och 28 §§ *förvaltningslagen* (1986:223). Av 37 a och 37 b §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter framgår att inskrivningsmyndigheten *skall* ompröva beslut om stämpelskatt i vissa fall.

Vid *handläggningen* hos registermyndigheten av registerärenden tillämpas inte bestämmelserna i 22 § *andra stycket* och 37–39 §§ *förvaltningslagen* (2017:000). Av 37 a och 37 b §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter framgår att inskrivningsmyndigheten *ska* ompröva beslut om stämpelskatt i vissa fall.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

26 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1255) om mästarebrev för hantverkare Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1995:1255) om mästarebrev för hantverkare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

En hantverksorganisations beslut om att inte tilldela en sökande mästarebrev eller att återkalla ett mästarebrev får överklagas *hos* allmän förvaltningsdomstol. *Prövnings-*
tillstånd krävs vid överklagande
till kammarrätten.

I fråga om överklagande av en hantverksorganisations beslut tillämpas bestämmelserna i 23–25 och 30 §§ *förvaltningslagen* (1986:223).

Föreslagen lydelse

5 §

En hantverksorganisations beslut om att inte tilldela en sökande mästarebrev eller att återkalla ett mästarebrev får överklagas *till* allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid
överklagande till kammarrätten.

I fråga om överklagande av en hantverksorganisations beslut tillämpas bestämmelserna i 43–47 §§ *förvaltningslagen* (2017:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

27. Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 1 § lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

1 §¹

Beslut som Finansinspektionen eller registreringsmyndigheten meddelar enligt denna lag får överklagas *hos* allmän förvaltningsdomstol. *Detta gäller dock inte beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).*

Beslut som Finansinspektionen eller registreringsmyndigheten meddelar enligt denna lag får överklagas *till* allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

28. Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 12 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §¹

Varje institut som omfattas av garantin ska betala en årlig avgift till garantimyndigheten. Avgiften för ett år grundas på institutens insättningar vid utgången av närmast föregående år, till den del insättningar omfattas av garantin.

Institutens sammanlagda avgifter för ett år ska uppgå till ett belopp som motsvarar 0,1 procent av insättningar.

Andra stycket behöver inte tillämpas när avgiften för ett enskilt institut

1. bestäms enligt 14 § första och andra styckena,

2. bestäms genom *omprövning* 2. bestäms genom *ändring av enligt 27 § förvaltningslagen beslut enligt 37–39 §§ förvaltningslagen (1986:223)*, eller *ningslagen (2017:000)*, eller

3. efter överklagande bestäms av allmän förvaltningsdomstol.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse 2016:625.

29. Förslag till lag om ändring i lagen (1996:242) om domstolsärenden

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1996:242) om domstolsärenden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

	2 §	
Om en annan lag än <i>förvaltningslagen (1986:223)</i> innehåller en bestämmelse som avviker från denna lag, <i>gäller</i> den bestämmelsen.		Om en annan lag än <i>förvaltningslagen (2017:000)</i> innehåller en bestämmelse som avviker från denna lag, <i>tillämpas</i> den bestämmelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

30. Förslag till lag om ändring i lagen (1996:981) om besöksinskränkningar vid viss tvångsvård Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1996:981) om besöksinskränkningar vid viss tvångsvård ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Bestämmelserna i 22–25, 27, 28 och 30 §§ förvaltningslagen (1986:223) om överklagande skall tillämpas, om beslutet har meddelats av huvudmannen för en privat vårdinstitution eller sjukvårdsinrättning. Härvid skall huvudmannen jämföras med myndighet.

Huvudmannen skall vid ett överklagande vara den enskildes motpart.

6 §

Bestämmelserna i 37–47 §§ förvaltningslagen (2017:000) om ändring av beslut, om överklagande och om beslutsmyndighetens åtgärder ska tillämpas, om beslutet har meddelats av huvudmannen för en privat vårdinstitution eller sjukvårdsinrättning. Då ska huvudmannen jämföras med myndighet.

Huvudmannen ska vid ett överklagande vara den enskildes motpart.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

31. Förslag till lag om ändring i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 4 § lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

4 §²

Beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223) får dock inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2005:1123.

² Senaste lydelse 2013:454.

32. Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 1 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

1 §²

Finansinspektionens beslut enligt denna lag och förordningen om värdepapperscentraler får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Beslut i ärenden som avses i 9 kap. 6 § andra stycket, 9 och 20 §§ denna lag *och i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223)* får dock inte överklagas.

Finansinspektionens beslut enligt denna lag och förordningen om värdepapperscentraler får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Beslut i ärenden som avses i 9 kap. 6 § andra stycket, 9 och 20 §§ denna lag får dock inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om förbud eller föreläggande enligt 9 kap. 6 och 14 §§ eller om återkallelse enligt 9 kap. 15 § första stycket ska gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2016:51.

² Senaste lydelse 2016:51.

33. Förslag till lag om ändring i lagen (1999:158) om investerarskydd

Härigenom föreskrivs att 33 § lagen (1999:158) om investerarskydd ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Garantimyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. *Detta gäller dock inte beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223)*
Prövningstillstånd krävs vid överklagande till *kammarrätt*.

33 §¹
Garantimyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.
Prövningstillstånd krävs vid överklagande till *kammarrätten*.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

34. Förslag till lag om ändring i epizootilagen (1999:657) Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 21 a § epizootilagen (1999:657) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Vid överklagande av ersättningsbeslut som fattats med stöd av bestämmelserna om schablon i 17 § *skall* Jordbruksverket snarast ompröva beslutet om överklagandet inte *skall* avvisas enligt 24 § *förvaltningslagen* (1986:223).

Ett överklagande förfaller, om Jordbruksverket ändrar beslutet såsom den klagande begär. Om Jordbruksverket ändrar beslutet på annat sätt än den klagande begär, skall överklagandet anses omfatta det nya beslutet.

Föreslagen lydelse

21 a §¹

Vid överklagande av ersättningsbeslut som fattats med stöd av bestämmelserna om schablon i 17 § *ska* Jordbruksverket snarast ompröva beslutet om överklagandet inte *ska* avvisas enligt 45 § *förvaltningslagen* (2017:000).

Om Jordbruksverket ändrar *det överklagade beslutet, ska verket även överlämna det nya beslutet till överinstansen, om inte överklagandet avvisas enligt 45 § förvaltningslagen* (2017:000). *Överklagandet ska då anses omfatta det nya beslutet.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse 2007:361.

35. Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden

Härigenom föreskrivs att 17 § lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §¹

Beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.
Beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223) får dock inte överklagas.

Beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Inspektionen får bestämma att ett beslut om återkallelse enligt 16 § ska gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

36. Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 25 § lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 §¹

I 22 a § förvaltningslagen (1986:223) finns bestämmelser om överklagande hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen får bestämma att beslut enligt denna lag ska gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse 2016:1310.

37. Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 7–9 §§ socialtjänstlagen (2001:453) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

7 §

Socialnämnden *skall* i alla ärenden tillämpa bestämmelserna i 13 § förvaltningslagen (1986:223).

Socialnämnden *ska* i alla ärenden tillämpa bestämmelserna i 26 § förvaltningslagen (2017:000).

8 §

I ärenden hos socialnämnden som avser myndighetsutövning mot någon enskild *skall* nämnden tillämpa följande bestämmelser i förvaltningslagen (1986:223):

- 14 § första stycket om en parts rätt att meddela sig muntligen,
- 16 och 17 §§ om en parts rätt att få del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut,
- 21 § om underrättelse av beslut,
- 26 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Bestämmelserna i 16 och 17 §§ förvaltningslagen *gäller* dock inte uppgifter som rör någon annan sökande i ett ärende om ett sådant boende som avses i 5 kap. 5 § andra stycket eller 7 § tredje stycket eller om någon annan liknande socialtjänst.

I ärenden hos socialnämnden som avser myndighetsutövning mot någon enskild *ska* nämnden tillämpa följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:000):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 11 och 12 §§ om åtgärder om handläggningen försenas,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Bestämmelserna i 10 och 25 §§ förvaltningslagen *tillämpas* dock inte i fråga om uppgifter som rör någon annan sökande i ett ärende om ett sådant boende som avses i 5 kap. 5 § andra stycket eller 7 § tredje stycket eller om någon annan liknande socialtjänst.

Vad som sägs i första stycket *gäller* också när det är fråga om en ansökan eller ett yttrande till en annan myndighet i ett mål eller ärende som rör myndighetsutövning mot enskild hos denna.

9 §

Den som enligt vad som sägs i 8 § *skall* ges tillfälle att yttra sig enligt 17 § *förvaltningslagen* (1986:223) har rätt att få företrädare inför nämnden, om inte särskilda skäl föranleder annat.

Den som ges tillfälle att yttra sig *skall* underrättas om sin rätt att få företrädare inför nämnden.

Den som enligt vad som sägs i 8 § *ska* ges tillfälle att yttra sig enligt 25 § *förvaltningslagen* (2017:000) har rätt att få företrädare inför nämnden, om inte särskilda skäl föranleder annat.

Den som ges tillfälle att yttra sig *ska* underrättas om sin rätt att få företrädare inför nämnden.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

38. Förslag till lag om ändring i lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Riksrevisionen får vid granskning inte anlita biträde av den som på grund av ett sådant förhållande som anges i 11 § förvaltningslagen (1986:223) skulle vara förhindrad att genomföra granskningen. Riksrevisionen får dock, i den utsträckning det är förenligt med god revisionssed, samverka med anställda vid en granskad myndighet med uppgift att uteslutande eller huvudsakligen sköta den interna revisionen.

Riksrevisionen får vid granskning inte anlita biträde av den som på grund av ett sådant förhållande som anges i 16 § förvaltningslagen (2017:000) skulle vara förhindrad att genomföra granskningen. Riksrevisionen får dock, i den utsträckning det är förenligt med god revisionssed, samverka med anställda vid en granskad myndighet med uppgift att uteslutande eller huvudsakligen sköta den interna revisionen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

39. Förslag till lag om ändring i lagen (2003:1223) om utgivning av säkerställda obligationer Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 1 § lagen (2003:1223) om utgivning av säkerställda obligationer ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

1 §

Finansinspektionens beslut enligt denna lag överklagas *hos* allmän förvaltningsdomstol. *Detta gäller dock inte beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).*

Finansinspektionens beslut enligt denna lag överklagas *till* allmän förvaltningsdomstol.

Inspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse *skall* gälla omedelbart.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Inspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse *ska* gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

40. Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder

Härigenom föreskrivs att 14 kap. 1 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.

1 §²

Finansinspektionens beslut enligt 10 kap. 10 § samt 12 kap. 9 a § och 19 § andra stycket får inte överklagas.

Andra beslut av Andra beslut av
Finansinspektionen enligt denna Finansinspektionen enligt denna
lag får överklagas *hos* allmän lag får överklagas *till* allmän
förvaltningsdomstol. *Detta gäller* förvaltningsdomstol.
dock inte beslut i ärenden som
avses i 20 § första stycket 5
förvaltningslagen (1986:223).

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse ska gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2013:563.

² Senaste lydelse 2016:892.

41. Förslag till lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168) Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 20 § smittskyddslagen (2004:168) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2017:376

Föreslagen lydelse

5 kap.

20 §

Stödpersonen utses av en patientnämnd enligt lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården.

Vid en nämnds handläggning av ärenden om stödpersoner *gäller*, utöver vad som i övrigt föreskrivs, följande bestämmelser i *förvaltningslagen* (1986:223), nämligen

- 14 § om muntlig handläggning,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 och 17 §§ om parter rätt att få ta del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut,
- 21 § om underrättelse om beslut,
- 26 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
- 27 § om omprövning av beslut.

Vid en nämnds handläggning av ärenden om stödpersoner *ska*, utöver vad som i övrigt föreskrivs, följande bestämmelser i *förvaltningslagen* (2017:000) tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 11 § om åtgärder om handläggningen försenas,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36–39 §§ om rättelse och ändring av beslut.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

42. Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Härigenom föreskrivs att 17 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 kap.

1 §¹

Finansinspektionens beslut enligt 13 kap. 12 § och 15 kap. 9 a § och 18 § tredje stycket får inte överklagas.

Finansinspektionens beslut som avses i 10 kap. 1 § andra stycket 1 får överklagas till regeringen.

Andra beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. *Detta gäller dock inte beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).*

Andra beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. *Inspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse ska gälla omedelbart.*

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Inspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse ska gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

43. Förslag till lag om ändring i lagen (2004:629) om trängselskatt Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 3 a § lagen (2004:629) om trängselskatt ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

	3 a § ¹	
Bestämmelserna i 26 och 27 §§ <i>förvaltningslagen (1986:223)</i> ska inte tillämpas i fråga om Transportstyrelsens beslut enligt denna lag.		Bestämmelserna i 36–39 §§ <i>förvaltningslagen (2017:000)</i> ska inte tillämpas i fråga om Transportstyrelsens beslut enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse 2008:1381.

44. Förslag till lag om ändring i lagen (2005:225) om rättsintyg i anledning av brott

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (2005:225) om rättsintyg i anledning av brott ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Vid utfärdande av rättsintyg gäller bestämmelserna om jäv i 11 och 12 §§ förvaltningslagen (1986:223) även för läkare som utövar yrket enskilt.

Vid utfärdande av rättsintyg tillämpas bestämmelserna om jäv i 16–18 §§ förvaltningslagen (2017:000) även för läkare som utövar yrket enskilt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

45. Förslag till lag om ändring i lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 11 § lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

Vid åklagarens handläggning av ärenden om tillträdesförbud tillämpas i övrigt endast följande bestämmelser i *förvaltningslagen* (1986:223):

4 och 5 §§ om myndigheternas serviceskyldighet,

6 § om samverkan mellan myndigheter,

7 § om allmänna krav på handläggningen av ärenden,

8 § om tolk,

9 § om ombud och biträde,

14 § om muntlig handläggning,

15 § om anteckning av uppgifter,

20 § första stycket andra meningen 1 och 4 och andra stycket om att beslutsskäl får utelämnas, och

26 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Vid åklagarens handläggning av ärenden om tillträdesförbud tillämpas i övrigt endast följande bestämmelser i *förvaltningslagen* (2017:000):

– 5 om legalitet, objektivitet och proportionalitet,

– 6 och 7 §§ om service och tillgänglighet,

– 8 § om samverkan mellan myndigheter,

– 9 § om utgångspunkter för handläggningen,

– 11 § om åtgärder om handläggningen försenas,

– 13 § om tolkning och översättning,

– 14 och 15 §§ om ombud och biträde,

– 23 § om utredningsansvaret,

– 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,

– 27 § om dokumentation av uppgifter,

– 31 § om dokumentation av beslut,

– 32 § första stycket, andra stycket 2 och tredje stycket om när motivering av beslut får utelämnas, och

– 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

46. Förslag till lag om ändring i lagen (2005:340) om överlämnande av vissa förvaltningsuppgifter till den ideella föreningen Synskadades Riksförbund

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (2005:340) om överlämnande av vissa förvaltningsuppgifter till den ideella föreningen Synskadades Riksförbund ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

I ärenden enligt denna lag tillämpas följande bestämmelser i *förvaltningslagen (1986:223)*:

- 11 och 12 §§ om jäv,
- 14 § första stycket om en parts rätt att meddela sig muntligen,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 och 17 §§ om en parts rätt att få del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut,
- 21 § om underrättelse av beslut,
- 22 § om överklagande,
- 23 och 24 §§ om hur beslut överklagas,
- 25 § om överlämnande av överklagande m.m.,
- 26 § om rättelse av skrivfel och liknande,
- 27 och 28 §§ om omprövning av beslut, samt
- 30 § om överklagande av avvisningsbeslut.

Föreslagen lydelse

6 §

I ärenden enligt denna lag tillämpas följande bestämmelser i *förvaltningslagen (2017:000)*:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- 36–39 §§ om rättelse och ändring av beslut,
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut,
- 43 § om hur man överklagar ett beslut,
- 44 § om överklagandetiden, och
- 45–47 §§ om beslutsmyndighetens åtgärder och vidarebefordran av överklagande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

47. Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 13 kap. 9 och 13 §§ och 14 kap. 8 § utlänningslagen (2005:716) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap.

9 §¹

I ärenden om visering, tidsbegränsat uppehållstillstånd, arbetstillstånd och återkallelse av permanent uppehållstillstånd eller ställning som varaktigt bosatt i Sverige tillämpas bestämmelserna i 17 § förvaltningslagen (1986:223) om rätt för en part att få del av uppgifter endast när utlänningsen är bosatt eller annars vistas i Sverige.

I ärenden om visering, tidsbegränsat uppehållstillstånd, arbetstillstånd och återkallelse av permanent uppehållstillstånd eller ställning som varaktigt bosatt i Sverige tillämpas bestämmelserna i 25 § förvaltningslagen (2017:000) om kommunikation endast när utlänningsen är bosatt eller annars vistas i Sverige.

13 §

Finner Migrationsverket att ett beslut som verket har meddelat som första instans är oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, *skall* verket ändra beslutet, om det inte blir till nackdel för utlänningsen.

Skyldigheten gäller inte, om Migrationsverket har lämnat över handlingarna i ärendet till en migrationsdomstol.

I säkerhetsärenden gäller 27 § förvaltningslagen (1986:223) i stället för vad som föreskrivs i första och andra styckena.

Om Migrationsverket *finner* att ett beslut som verket har meddelat som första instans är oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, *ska* verket ändra beslutet, om det inte blir till nackdel för utlänningsen.

I säkerhetsärenden gäller 38 § förvaltningslagen (2017:000) i stället för vad som föreskrivs i första stycket.

Migrationsverket får ändra ett beslut som verket har meddelat som första instans och som har överklagats enbart i sådana fall som avses i första och andra styckena och bara om överklagandet och övriga handlingar i ärendet ännu inte har

¹ Senaste lydelse 2014:198.

14 kap.

8 §²

Beslut av Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Migrationsverket enligt denna lag får överklagas särskilt, och då i samma ordning som det beslut varigenom myndigheten avgör ärendet, när myndighetens beslut avser

1. fråga om offentligt biträde, eller
2. ersättning i ett ärende som handläggs enligt denna lag.

Bestämmelserna i 9 och 12 §§ *Det som föreskrivs i första stycket gäller även Polis-*
förvaltningslagen (1986:223) stycket gäller även Polis-
gäller i fråga om överklagande av myndighetens, Säkerhetspolisens
Polismyndighetens, Säkerhets- eller Migrationsverkets beslut om
polisens eller Migrationsverkets avvisande av ombud eller biträde
beslut om avvisande av ombud eller om jäv.
eller biträde eller om jäv.

Beslut av Regeringskansliet i frågor enligt första och andra styckena får överklagas till en migrationsdomstol.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

Härigenom föreskrivs att 15 kap. 9 och 10 §§ vallagen (2005:837) ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***15 kap.**

9 §

Beslutsmyndigheten *skall* skyndsamt till Valprövningsnämnden yttra sig över överklagandena. Bestämmelserna i 27 och 28 §§ förvaltningslagen (1986:223) om omprövning av beslut *skall* inte tillämpas.

Beslutsmyndigheten *ska* skyndsamt till Valprövningsnämnden yttra sig över överklagandena. Bestämmelserna i 37–39 §§ förvaltningslagen (2017:000) om ändring av beslut *ska* inte tillämpas.

10 §

Ett beslut genom vilket någon har förordnats till ledamot i landstings- eller kommunfullmäktige eller till ersättare gäller även om beslutet har överklagats. Om någon annan förordnats till ledamot eller ersättare med anledning av överklagandet, gäller det beslutet så snart det val eller den sammanräkning har avslutats som ledamoten eller ersättaren blivit förordnad genom.

Ledamöter i Europaparlamentet tillträder sitt uppdrag då de förordnats och deras behörighet prövats av Europaparlamentet.

Bestämmelserna om inhibition i 29 § förvaltningslagen (1986:223) gäller inte beslut som sägs i denna paragraf.

Bestämmelserna om inhibition i 48 § förvaltningslagen (2017:000) tillämpas inte i fråga om förordnande som avses i denna paragraf.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

49. Förslag till lag om ändring i vägtrafikskattelagen (2006:227)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 1 § vägtrafikskattelagen (2006:227) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

1 §¹

Vägtrafikskatt beslutas av Transportstyrelsen genom automatiserad behandling med stöd av uppgifter i vägtrafikregistret.

Om skatt som har beslutats enligt första stycket har blivit uppenbart oriktig på grund av misstag vid den automatiserade behandlingen, ska Transportstyrelsen rätta beslutet.

Bestämmelserna i 26 och 27 §§ <i>förvaltningslagen (1986:223)</i> ska inte tillämpas i fråga om Transportstyrelsens beslut enligt första stycket.	Bestämmelserna i 36–39 §§ <i>förvaltningslagen (2017:000)</i> ska inte tillämpas i fråga om Transportstyrelsens beslut enligt första stycket.
---	---

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

50. Förslag till lag om ändring i lagen (2006:451) om offentliga uppköpserbjudanden på aktiemarknaden Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 10 § och 8 kap. 1 § lagen (2006:451) om offentliga uppköpserbjudanden på aktiemarknaden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

10 §

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om att frågor som avses i 4 och 5 §§ samt 2 kap. 3 § andra stycket och 3 kap. 4 § får beslutas av ett organ med representativa företrädare för näringslivet. I ärenden som handläggs av ett sådant organ *skall* följande bestämmelser i *förvaltningslagen (1986:223)* tillämpas:

- 11 och 12 §§ om jäv,
- 14 § första stycket om parts rätt att meddela sig muntligen,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 och 17 §§ om parts rätt att få del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut,
- 21 § första-tredje styckena om underrättelse om beslut,
- 26 § om rättelse av skrivfel och liknande, samt
- 27 och 28 §§ om omprövning av beslut.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om att frågor som avses i 4 och 5 §§ samt 2 kap. 3 § andra stycket och 3 kap. 4 § får beslutas av ett organ med representativa företrädare för näringslivet. I ärenden som handläggs av ett sådant organ *ska* följande bestämmelser i *förvaltningslagen (2017:000)* tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man lämnar uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 § om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36–39 §§ om rättelse och ändring av beslut.

8 kap.

1 §

Ett beslut av ett sådant organ som avses i 7 kap. 10 § får överklagas *hos* Finansinspektionen av den som beslutet angår, om det har gått honom eller henne

Ett beslut av ett sådant organ som avses i 7 kap. 10 § får överklagas *till* Finansinspektionen av den som beslutet angår, om det har gått honom eller henne emot.

emot. Överklagandet *skall* göras skriftligt. I skrivelsen *skall* klaganden ange vilket beslut som överklagas och vilken ändring som begärs.

Skrivelsen med överklagandet *skall* ha kommit in till det organ som fattat det överklagade beslutet inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. I fall som avses i 7 kap. 4 eller 5 § *skall*, om beslutet överklagas av annan än sökanden, överklagandet ha kommit in inom tre veckor från det att beslutet kungjordes.

Det organ som avses i första stycket prövar om överklagandet har kommit in i rätt tid. Därvid tillämpas bestämmelserna i 24 och 25 §§ *förvaltningslagen* (1986:223).

Ett beslut av det organ som avses i första stycket att avvisa en skrivelse med överklagande som för sent inkommen får överklagas i samma ordning som beslutet i huvudsaken.

Överklagandet *ska* göras skriftligt. I skrivelsen *ska* klaganden ange vilket beslut som överklagas och vilken ändring som begärs.

Skrivelsen med överklagandet *ska* ha kommit in till det organ som fattat det överklagade beslutet inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. I fall som avses i 7 kap. 4 eller 5 § *ska*, om beslutet överklagas av *någon* annan än sökanden, överklagandet ha kommit in inom tre veckor från det att beslutet kungjordes.

Det organ som avses i första stycket prövar om överklagandet har kommit in i rätt tid. Vid *prövningen* tillämpas bestämmelserna i 45 § och 46 § *första stycket förvaltningslagen* (2017:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

51. Förslag till lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 1 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

1 §

Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. *Detta gäller dock inte beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).*

Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen får bestämma att ett beslut enligt denna lag *skall* gälla omedelbart.

Finansinspektionen får bestämma att ett beslut enligt denna lag *ska* gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

52. Förslag till lag om ändring i lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.

Härigenom föreskrivs att 26 § lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

	26 §	
Bestämmelserna i 22, 23–28 och 30 §§ förvaltningslagen (1986:223) skall tillämpas, om beslutet har meddelats av en organisation.		Bestämmelserna i 36–39 §§ och 42–47 §§ förvaltningslagen (2017:000) ska tillämpas, om beslutet har meddelats av en organisation.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

53. Förslag till lag om ändring i lagen (2007:459) om Bilaga 2
strukturfondspartnerskap

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2007:459) om strukturfondspartnerskap ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

	4 §	
Vid strukturfondspartner- skapens handläggning <i>skall</i> bestämmelserna om jäv i 11 och 12 §§ <i>förvaltningslagen</i> (1986:223) tillämpas.	Vid strukturfondspartner- skapens handläggning <i>ska</i> be- stämmelserna om jäv i 16–18 §§ <i>förvaltningslagen</i> (2017:000) tillämpas.	

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

54. Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Härigenom föreskrivs att 13 kap. 16 § och 26 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap.

16 §

För ledamöterna i en disciplinnämnd tillämpas *det som sägs i 11 och 12 §§ förvaltningslagen (1986:223) om jäv.*

Lydelse enligt SFS 2017:679

Föreslagen lydelse

26 kap.

1 §

Finansinspektionens beslut enligt 23 kap. 11 § och 25 kap. 10 a §, 17 § andra stycket och 19 e § får inte överklagas.

Andra beslut som Finansinspektionen meddelar enligt denna lag eller enligt förordningen om marknader för finansiella instrument får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. *Detta gäller dock inte beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).*

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse ska gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

55. Förslag till lag om ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 26 § lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagrådsremiss¹

Föreslagen lydelse

26 §

Länsstyrelsens och Polismyndighetens beslut enligt denna lag och beslut om registrering av hund som meddelas av Jordbruksverket eller av den som ansvarar för driften av registret får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Bestämmelserna i 22–28 och 30 §§ förvaltningslagen (1986:223) ska tillämpas, om det överklagade beslutet har meddelats av en organisation.	Bestämmelserna i 36–40 och 42–47 §§ förvaltningslagen (2017:000) ska tillämpas, om det överklagade beslutet har meddelats av en organisation.
--	---

Jordbruksverket för det allmännas talan i förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en organisation.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Lagrådsremiss Renodling av Polismyndighetens arbetsuppgifter när länsstyrelserna tar över uppgifter på djurområdet. Regeringsbeslut den 1 juni 2017.

56. Förslag till lag om ändring i lagen (2008:962) om valfrihetssystem

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 § och 4 kap. 5 § lagen (2008:962) om valfrihetssystem ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §

Förvaltningslagen (1986:223)
ska inte tillämpas vid
handläggningen av ärenden enligt
denna lag.

Förvaltningslagen (2017:000)
ska inte tillämpas vid
handläggningen av ärenden enligt
denna lag.

4 kap.

5 §

För bedömningen av när en
handling ska anses inkommen till
den upphandlande myndigheten
ska gälla vad som sägs i 10 §
förvaltningslagen (1986:223).

För bedömningen av när en
handling ska anses inkommen till
den upphandlande myndigheten
tillämpas 22 § *förvaltningslagen*
(2017:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

57. Förslag till lag om ändring i lagen (2008:990) om företagshypotek Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 3 § lagen (2008:990) om företagshypotek ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

3 §¹

Vid *behandlingen* hos inskrivningsmyndigheten av inskrivningsärenden tillämpas inte bestämmelserna i 10 § *andra stycket*, 27 och 28 §§ *förvaltningslagen* (1986:223). Av 37 a och 37 b §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter framgår att inskrivningsmyndigheten ska ompröva beslut om stämpelskatt i vissa fall.

Ansökningar och anmälningar i inskrivningsärenden ska vara skriftliga.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *meddelar* föreskrifter om ingivning av ansökningar och anmälningar i inskrivningsärenden.

Vid *handläggningen* hos inskrivningsmyndigheten av inskrivningsärenden tillämpas inte bestämmelserna i 22 § *andra stycket* och 37–39 §§ *förvaltningslagen* (2017:000). Av 37 a och 37 b §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter framgår att inskrivningsmyndigheten ska ompröva beslut om stämpelskatt i vissa fall.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela* föreskrifter om ingivning av ansökningar och anmälningar i inskrivningsärenden.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse 2008:1079.

58. Förslag till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 14 § lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

14 §

Bestämmelserna i 20 och 21 §§
förvaltningslagen (1986:223) ska
tillämpas även på beslut enligt 6
kap. 7 § första och andra styckena
samt 9 § första stycket.

Bestämmelserna i 32–34 §§
förvaltningslagen (2017:000) ska
tillämpas även på beslut enligt
6 kap. 7 § första och andra
styckena samt 9 § första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

59. Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 11 § lagen (2009:400) offentlighets- och sekretesslagen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

11 §

Vid överklagande enligt 7 § första eller andra stycket av beslut av sådana organ som avses i 2 kap. 3 och 4 §§ denna lag tillämpas bestämmelserna i 23–25 §§ och 30 § första meningen förvaltningslagen (1986:223).

Vid överklagande enligt 7 § första eller andra stycket av beslut av sådana organ som avses i 2 kap. 3 och 4 §§ denna lag tillämpas bestämmelserna i 43–47 §§ förvaltningslagen (2017:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

60. Förslag till lag om ändring i lagen (2009:704) om europeiska grupperingar för territoriellt samarbete

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (2009:704) om europeiska grupperingar för territoriellt samarbete ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

När en gruppering med säte i Sverige handlägger förvaltningsuppgifter *beträffande* förvaltning av program som delvis finansieras av EU ska följande bestämmelser i *förvaltningslagen (1986:223)* tillämpas:

- 9 § om ombud och biträde,
- 10 § om inkommande handlingar,
- 11 och 12 §§ om jäv,
- 14 § första stycket om en parts rätt att meddela sig muntligen,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 och 17 §§ om parternas rätt att få del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut,
- 21 § om underrättelse av beslut,
- 22–25 §§ om överklagande m.m.,
- 26 § om rättelse av skrivfel och liknande,
- 27 och 28 §§ om omprövning av beslut, samt
- 30 § om överklagande av avvisningsbeslut.

Föreslagen lydelse

6 §

När en gruppering med säte i Sverige handlägger förvaltningsuppgifter *som avser* förvaltning av program som delvis finansieras av EU ska följande bestämmelser i *förvaltningslagen (2017:000)* tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 14 och 15 §§ om ombud och biträde,
- 16–18 §§ om jäv,
- 21 och 22 §§ om bekräftelse av handlingar och hur ankomstdagen för handlingar bestäms,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- 36–39 §§ om rättelse och ändring av beslut, och
- 42–47 §§ om överklagande, om beslutsmyndighetens åtgärder och om överinstansens åtgärder.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

61. Förslag till lag om ändring i barlastvattenlagen (2009:1165) Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 5 § barlastvattenlagen (2009:1165) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

5 §

Ett fartygs befälhavare är behörig att på redarens vägnar

1. ta emot underrättelse om ett beslut att ta ut barlastvattenavgift och att överklaga beslutet, samt

2. ta emot underrättelse och avge yttrande enligt 17 § förvaltningslagen (1986:223) och 2. ta emot underrättelse och yttra sig enligt 25 § förvaltningslagen (2017:000).

När en underrättelse som avses i första stycket 1 lämnas till befälhavaren ska också redaren underrättas, om det kan ske.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

62. Förslag till lag om ändring i lagen (2009:1254) om officiella veterinärer

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (2009:1254) om officiella veterinärer ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Följande bestämmelser i förvaltningslagen (1986:223) ska tillämpas när en veterinär utför uppgifter som officiell veterinär

- 11 och 12 §§ om jäv,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 och 17 §§ om parterers rätt att få del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut,
- 21 § om underrättelse om beslut,
- 22 § om rätten att överklaga, samt
- 26 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Föreslagen lydelse

3 §

Följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:000) ska tillämpas när en veterinär utför uppgifter som officiell veterinär:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

63. Förslag till lag om ändring i lagen (2009:1289) om prissättningsbesked vid internationella transaktioner Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 22 § lagen (2009:1289) om prissättningsbesked vid internationella transaktioner ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §

Näringsidkaren ska ges tillfälle att yttra sig innan ärendet avgörs, om det inte är onödigt. I fråga om näringsidkarens rätt att få del av uppgifter som har tillförts ärendet genom någon annan än näringsidkaren själv och att få tillfälle att yttra sig över dem gäller bestämmelserna i 17 § förvaltningslagen (1986:223).

Näringsidkaren ska ges tillfälle att yttra sig innan ärendet avgörs, om det inte är onödigt. I fråga om näringsidkarens rätt att få del av uppgifter som har tillförts ärendet genom någon annan än näringsidkaren själv och att få tillfälle att yttra sig över dem tillämpas bestämmelserna i 25 § förvaltningslagen (2017:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

64. Förslag till lag om ändring i luftfartslagen (2010:500)

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 5 § luftfartslagen (2010:500) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

5 §

En förvaltningsmyndighets beslut i frågor som rör trafiktillstånd får överklagas hos regeringen.

Ett beslut enligt 4 kap. 19 § andra stycket om erinran, enligt 4 kap. 21 § om omhändertagande av flygcertifikat eller ett föreläggande enligt 4 kap. 25 § första stycket får inte överklagas.

Detsamma gäller beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).

Ett föreläggande enligt 4 kap. 25 § får prövas av allmän förvaltningsdomstol endast i samband med prövning av frågan om återkallelse på grund av att föreläggandet inte har följts. Ett föreläggande enligt 4 kap. 29 § får överklagas endast i samband med ett överklagande av det beslut genom vilket målet avgörs.

En förvaltningsmyndighets beslut i frågor som rör trafiktillstånd får överklagas till regeringen.

Ett beslut enligt 4 kap. 19 § andra stycket om erinran, enligt 4 kap. 21 § om omhändertagande av flygcertifikat eller ett föreläggande enligt 4 kap. 25 § första stycket får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

65. Förslag till lag om ändring i lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Arbetsförmedlingen ska, trots 1 kap. 3 § lagen (2008:962) om valfrihetssystem, tillämpa bestämmelserna om jäv i 11 och 12 §§ förvaltningslagen (1986:223).

Arbetsförmedlingen ska, trots 1 kap. 3 § lagen (2008:962) om valfrihetssystem, tillämpa bestämmelserna om jäv i 16–18 §§ förvaltningslagen (2017:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

66. Förslag till lag om ändring i lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen

Härigenom föreskrivs att 12 § lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §¹

När ett organ som enligt 2 § andra stycket jämställs med myndighet handlägger ett ärende om vidareutnyttjande av sådana handlingar som tillhandahålls av organet, ska följande bestämmelser i *förvaltningslagen* (1986:223) tillämpas:

- 5 § andra stycket om enskildas kontaktmöjligheter,
- 11 och 12 §§ om jäv,
- 14 § första stycket om en parts rätt att meddela sig muntligen,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 och 17 §§ om en parts rätt att få del av uppgifter,
- 21 § om underrättelse om beslut,
- 22 och 23–25 §§ om överklagande,
- 26 § om rättelse av skrivfel och liknande,
- 27 och 28 §§ om omprövning av beslut, och
- 30 § om överklagande av avvisningsbeslut.

När ett organ som enligt 2 § andra stycket jämställs med myndighet handlägger ett ärende om vidareutnyttjande av sådana handlingar som tillhandahålls av organet, ska följande bestämmelser i *förvaltningslagen* (2017:000) tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 7 § första stycket om tillgänglighet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- 36–39 §§ om rättelse och ändring av beslut, och
- 42–47 §§ om överklagande, om beslutsmyndighetens åtgärder och om överinstansens åtgärder.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

67. Förslag till lag om ändring i patientsäkerhetslagen Bilaga 2
(2010:659)

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 16 § patientsäkerhetslagen (2010:659) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

16 §

Bestämmelserna i 20 och 21 §§
förvaltningslagen (1986:223) ska
tillämpas även på beslut enligt
8 kap. 6 § första stycket, 7 § första
och andra styckena, 9 § och 11 §
första stycket.

Bestämmelserna i 32–34 §§
förvaltningslagen (2017:000) ska
tillämpas även på beslut enligt
8 kap. 6 § första stycket, 7 § första
och andra styckena, 9 § och 11 §
första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

68. Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

Härigenom föreskrivs att 13 kap. 7 § radio- och tv-lagen (2010:696) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap.

7 §

I ett ärende enligt 6 § ska bestämmelserna i 17 § *förvaltningslagen (1986:223) om rätt för parter att få del av uppgifter* inte tillämpas på uppgifter som endast rör någon annan sökande.

I ett ärende enligt 6 § ska bestämmelserna i 25 § *förvaltningslagen (2017:000) om kommunikation* inte tillämpas på uppgifter som endast rör någon annan sökande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

69. Förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 26 § lagen (2010:751) om betaltjänster ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

26 §¹

Finansinspektionens beslut enligt 23 § tredje stycket och 24 § andra stycket och beslut om sanktionsföreläggande får inte överklagas.

Andra beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. <i>Detta gäller dock inte beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).</i>	Andra beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.
--	---

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse ska gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse 2017:652.

70. Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs att 29 kap. 10 och 11 §§ skollagen (2010:800) ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***29 kap.**

10 §

I ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild enligt denna lag hos en kommun, ett landsting eller en enskild huvudman ska följande bestämmelser i *förvaltningslagen (1986:223)* tillämpas:

- 14 § första stycket om en parts rätt att meddela sig muntligen,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 och 17 §§ om en parts rätt att få del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut,
- 21 § om underrättelse av beslut, och
- 26 § om rättelse av skrivfel eller liknande.

I sådana ärenden hos en enskild huvudman ska också 11 och 12 §§ förvaltningslagen tillämpas.

Bestämmelserna i 16 och 17 §§ förvaltningslagen gäller dock inte uppgifter som rör någon annan sökande i ett ärende om plats i utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag.

Det som sägs i denna paragraf gäller inte vid betygssättning.

I ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild enligt denna lag hos en kommun, ett landsting eller en enskild huvudman ska följande bestämmelser i *förvaltningslagen (2017:000)* tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel eller liknande.

I sådana ärenden hos en enskild huvudman ska också bestämmelserna i 16–18 §§ förvaltningslagen tillämpas.

Bestämmelserna i 10 och 25 §§ förvaltningslagen tillämpas dock inte i fråga om uppgifter som rör någon annan sökande i ett ärende om plats i utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag.

11 §

I ärenden där beslut får överklagas enligt 28 kap. ska utöver vad som följer av 10 § också 23–25 och 30 §§

I ärenden där beslut får överklagas enligt 28 kap. ska utöver vad som följer av 10 §

förvaltningslagen (1986:223) också 43–47 §§ *förvaltningslagen* Bilaga 2
tillämpas. (2017:000) tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

71. Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Härigenom föreskrivs att 13 kap. 8 och 16 §§ plan- och bygglagen (2010:900) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap.

8 §¹

Bestämmelser om vem som får överklaga beslut som avses i 2 a, 3, 5 och 6 §§ finns i 22 § förvaltningslagen (1986:223).

Bestämmelser om vem som får överklaga beslut som avses i 2 a, 3, 5 och 6 §§ finns i 42 § förvaltningslagen (2017:000).

16 §²

Bestämmelser om överklagande av ett beslut som avses i 2 a §, 3, 5, 5 a och 6 §§ finns i 23–25 §§ förvaltningslagen (1986:223).

Bestämmelser om överklagande av ett beslut som avses i 2 a, 3, 5, 5 a och 6 §§ finns i 43–47 §§ förvaltningslagen (2017:000).

Tiden för överklagande av ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser räknas dock från den dag då beslutet eller justeringen av protokollet över beslutet har tillkännagetts på kommunens anslagstavla. När beslutet har fattats av kommunfullmäktige, ska det som enligt 23–25 §§ förvaltningslagen gäller i fråga om den myndighet som har meddelat beslutet i stället gälla kommunstyrelsen.

Tiden för överklagande av ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser räknas dock från den dag då beslutet eller justeringen av protokollet över beslutet har tillkännagetts på kommunens anslagstavla. När beslutet har fattats av kommunfullmäktige, ska det som enligt 43–47 §§ förvaltningslagen gäller i fråga om den myndighet som har meddelat beslutet i stället gälla kommunstyrelsen.

Tiden för överklagande av ett beslut om lov eller förhandsbesked räknas, för alla som inte ska delges beslutet enligt 9 kap. 41 §, från den dag som infaller en vecka efter att beslutet har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse 2016:252.

² Senaste lydelse 2017:424.

72. Förslag till lag om ändring i lagen (2011:111) om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 5, 18 och 19 §§ lagen (2011:111) om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Om en polisman eller tulltjänsteman påträffar en substans och det skäligen kan antas att ett beslut om förstörande av substansen kan komma att meddelas enligt denna lag, får han eller hon besluta att omhänderta substansen i avvaktan på åklagarens beslut.

Bestämmelserna i 16–25 och 27–30 §§ förvaltningslagen (1986:223) tillämpas inte på förfarandet hos Tullverket i frågor som gäller omhändertagande i avvaktan på beslut om förstörande eller på förfarandet hos Polismyndigheten.

Bestämmelserna i 10, 25, 28–30, 32–34 och 37–48 §§ förvaltningslagen (2017:000) tillämpas inte på förfarandet hos Tullverket i frågor som gäller omhändertagande i avvaktan på beslut om förstörande eller på förfarandet hos Polismyndigheten.

18 §

Vid åklagarens handläggning enligt denna lag tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (1986:223):

- 4 och 5 §§ om myndigheternas serviceskyldighet,
- 6 § om samverkan mellan myndigheter,
- 7 § om allmänna krav på handläggningen av ärenden,
- 8 § om tolk,
- 9 § om ombud och biträde,
- 10 § om inkommande handlingar,
- 11 och 12 §§ om jäv,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 § om parters rätt att få del av uppgifter,
- 20 § första stycket andra meningen 1 och 4 och andra

Vid åklagarens handläggning enligt denna lag tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:000):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 6 och 7 §§ om service och tillgänglighet,
- 8 § om samverkan mellan myndigheter,
- 9 § om utgångspunkter för handläggningen,
- 10 § om partsinsyn,
- 13 § om tolkning och översättning,
- 14 och 15 §§ om ombud och biträde,
- 16–18 §§ om jäv,
- 22 § om hur ankomstdagen för handlingar bestäms,
- 23 § om utredningsansvaret,

¹ Senaste lydelse 2014:653.

- stycket om att beslutsskäl får utelämnas,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
 - 24 § om rättsprövning av överklagande,
 - 27 § om dokumentation av uppgifter,
 - 26 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
 - 31 § om dokumentation av beslut,
 - 30 § om överklagande av avvisningsbeslut.
 - 32 § första stycket, andra stycket 2 och tredje stycket om när motivering av beslut får utelämnas,
 - 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
 - 45 § om beslutsmyndighetens åtgärder.

Vid handläggning av en fråga om förstörande tillämpas även följande bestämmelser i förvaltningslagen:

- 13 § första stycket om remiss,
- 25 § om kommunikation, och
- 14 § om muntlig handläggning, och
- 26 § första och andra styckena om remiss.
- 17 § om parters rätt att få del av uppgifter innan ett ärende avgörs.

I fråga om allmän åklagare ska dock bestämmelsen om jäv i 7 kap. 6 § rättegångsbalken tillämpas.

19 §

Åklagarens beslut om omhändertagande eller förstörande får överklagas hos tingsrätt av en enskild som berörs av beslutet. Ett överklagande ska vara skriftligt och ges in till åklagaren. Överklagandet ska ha kommit in till åklagaren inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Beslut om omhändertagande får dock överklagas utan begränsning till viss tid.

Om åklagaren inte avvisar överklagandet enligt 24 § förvaltningslagen (1986:223), ska han eller hon tillsammans med eget yttrande överlämna överklagandet och övriga handlingar i ärendet till tingsrätten.

Om åklagaren inte avvisar överklagandet enligt 45 § förvaltningslagen (2017:000), ska han eller hon tillsammans med eget yttrande överlämna överklagandet och övriga handlingar i ärendet till tingsrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

73. Förslag till lag om ändring i avgasreningslagen Bilaga 2
(2011:318)

Härigenom föreskrivs att 40 § avgasreningslagen (2011:318) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

40 §
En förvaltningsmyndighets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. *Detta gäller dock inte beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).*

En förvaltningsmyndighets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen får överklagas *till* allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

74. Förslag till lag om ändring i drivmedelslagen (2011:319)

Härigenom föreskrivs att 27 § drivmedelslagen (2011:319) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

En förvaltningsmyndighets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Detta gäller dock inte beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).

27 §
En förvaltningsmyndighets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

75. Förslag till lag om ändring i lagen (2011:745) med Bilaga 2
instruktion för Riksdagsförvaltningen

Härigenom föreskrivs 13 § lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Riksdagsstyrelsen är beslutsför när ordföranden och därutöver minst sex ledamöter är närvarande.

Vid omröstning tillämpas bestäm- Vid omröstning tillämpas
melserna i 18 § bestämmelserna i 28 och 29 §§
förvaltningslagen (1986:223). förvaltningslagen (2017:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

76. Förslag till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar

Häri genom föreskrivs att 5 kap. 26 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

26 §¹

Finansinspektionens beslut att förelägga den som bedriver en viss verksamhet att lämna de uppgifter som behövs för att inspektionen ska kunna bedöma om verksamheten är tillståndspliktig enligt denna lag samt beslut om sanktionsföreläggande får inte överklagas.

Andra beslut av Andra beslut av
Finansinspektionen enligt denna Finansinspektionen enligt denna
lag får överklagas till allmän lag får överklagas till allmän
förvaltningsdomstol. *Detta gäller* förvaltningsdomstol.
dock inte beslut i ärenden som
avses i 20 § första stycket 5
förvaltningslagen (1986:223).

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätt.

Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse ska gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

77. Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet ska införas en ny paragraf, 1 kap. 3 a §, och närmast före 1 kap. 3 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Undantag från förvaltningslagen

3 a §

Sådana upphandlande myndigheter och enheter som vid upphandling tillämpar förvaltningslagen (2017:000) ska inte tillämpa 10 eller 25 § i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

78. Förslag till lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §
Ett kontrollorgan som avses i 3 § första stycket ska vid kontrollen tillämpa följande bestämmelser i *förvaltningslagen* (1986:223)

- 11 och 12 §§ om jäv,
- 14 § om muntlig handläggning,
- 15 § om anteckning av uppgifter,
- 16 och 17 §§ om parterers rätt att få del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut,
- 21 § om underrättelse av beslut, och
- 26 § om rättelse av skrivfel och liknande.

7 §
Ett kontrollorgan som avses i 3 § första stycket ska vid kontrollen tillämpa följande bestämmelser i *förvaltningslagen* (2017:000):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

79. Förslag till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 16 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 kap.

1 §¹

Finansinspektionens beslut enligt 13 kap. 14 § samt och 14 kap. 13 a § och 23 § andra stycket får inte överklagas.

Andra beslut av Finansinspektionen enligt denna lag eller beslut enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 345/2013, i den ursprungliga lydelsen, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 346/2013, i den ursprungliga lydelsen, eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/760, i den ursprungliga lydelsen, får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. *Detta gäller dock inte ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).*

Andra beslut av Finansinspektionen enligt denna lag eller beslut enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 345/2013, i den ursprungliga lydelsen, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 346/2013, i den ursprungliga lydelsen, eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/760, i den ursprungliga lydelsen, får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse ska gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

¹ Senaste lydelse 2017:658.

80. Förslag till lag om ändring i lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter

Härigenom föreskrivs att 35 § lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

35 §¹

Finansinspektionens beslut enligt 24 § andra stycket och beslut om sanktionsföreläggande får inte överklagas.

Finansinspektionens beslut i
övrigt enligt denna lag får
överklagas till allmän
förvaltningsdomstol. *Detta gäller*
dock inte beslut i ärenden som
avses i 20 § första stycket 5
förvaltningslagen (1986:223).

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse ska gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

81. Förslag till lag om ändring i lagen (2014:966) om kapitalbuffertar Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 1 § lagen (2014:966) om kapitalbuffertar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

1 §

Beslut som Finansinspektionen meddelar enligt denna lag eller med stöd av föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas *hos* allmän förvaltningsdomstol. *Detta gäller dock inte beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).*

Beslut som Finansinspektionen meddelar enligt denna lag eller med stöd av föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas *till* allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen får bestämma att ett beslut ska gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

82. Förslag till lag om ändring i lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 1 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

1 §

Beslut som Finansinspektionen meddelar enligt denna lag eller med stöd av föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas *hos* allmän förvaltningsdomstol. *Detta gäller dock inte beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).*

Beslut som Finansinspektionen meddelar enligt denna lag eller med stöd av föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas *till* allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen får bestämma att ett beslut ska gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

83. Förslag till lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 27 kap. 24 § och 30 kap. 1 § lagen (2015:1016) om resolution ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 kap.

24 §

Det som i 13 och 16 §§ anges om de totala resolutionsavgifterna och tilläggsavgifterna behöver inte tillämpas när avgiften för ett enskilt företag

1. bestäms enligt 23 § eller enligt artikel 12.1 eller 17.1 i förordningen om resolutionsavgifter,

2. bestäms genom *omprövning* enligt 27 § *förvaltningslagen* (1986:223), eller

2. bestäms genom *ändring av beslut* enligt 37–39 §§ *förvaltningslagen* (2017:000), eller

3. efter överklagande bestäms av allmän förvaltningsdomstol.

30 kap.

1 §

Riksgäldskontorets och Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas *hos* allmän förvaltningsdomstol. *Detta gäller dock inte beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen* (1986:223).

Riksgäldskontorets och Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas *till* allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Riksgäldskontorets beslut om resolution enligt 8 kap. 5–9 och 11 §§ och om resolutionsåtgärder som anges i 12 kap. 1 § första stycket gäller omedelbart.

Riksgäldskontoret och Finansinspektionen får bestämma att beslut om krisavvärijande åtgärder enligt denna lag, eller förelägganden, förbud eller beslut om återkallelse som meddelats med stöd av lagen, ska gälla omedelbart.

Förelägganden enligt denna lag får förenas med vite.

Regeringens beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

84. Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 1 § lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

1 §

Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Finansinspektionens beslut enligt 6 kap. 16 § andra stycket får dock inte överklagas. *Detsamma gäller beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).*

Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Finansinspektionens beslut enligt 6 kap. 16 § andra stycket får dock inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse ska gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

85. Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att i fråga om lagen (2016:1145) om offentlig upphandling

dels att 12 kap. 21 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 1 kap. 3 a §, och närmast före 1 kap. 3 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Undantag från förvaltningslagen

3 a §

Sådana upphandlande myndigheter som vid upphandling tillämpar förvaltningslagen (2017:000) ska inte tillämpa 10 eller 25 § i den lagen.

12 kap.

21 §

En begäran om att få tillgång till ett kontrakt ska behandlas skyndsamt.

När en upphandlande myndighet handlägger ett ärende om att lämna ut ett kontrakt, ska den tillämpa bestämmelserna om motivering av beslut och underrättelse om beslut i 20 och 21 §§ förvaltningslagen (1986:223).

När en upphandlande myndighet handlägger ett ärende om att lämna ut ett kontrakt, ska den tillämpa bestämmelserna i 32–34 §§ förvaltningslagen (2017:000) om motivering av beslut och om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

86. Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

dels att 12 kap. 20 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 1 kap. 3 a §, och närmast före 1 kap. 3 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Undantag från förvaltningslagen

3 a §

Sådana upphandlande enheter som vid upphandling tillämpar förvaltningslagen (2017:000) ska inte tillämpa 10 eller 25 § i den lagen.

12 kap.

20 §

En begäran om att få tillgång till ett kontrakt ska behandlas skyndsamt.

När en upphandlande enhet handlägger ett ärende om att lämna ut ett kontrakt, ska den tillämpa bestämmelserna *om motivering av beslut och underrättelse om beslut i 20 och 21 §§ förvaltningslagen (1986:223).*

När en upphandlande enhet handlägger ett ärende om att lämna ut ett kontrakt, ska den tillämpa bestämmelserna *i 32–34 §§ förvaltningslagen (2017:000) om motivering av beslut och om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

87. Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner ska införas en ny paragraf, 1 kap. 3 a §, och närmast före 1 kap. 3 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Undantag från förvaltningslagen

3 a §

Sådana upphandlande myndigheter och enheter som vid upphandling tillämpar förvaltningslagen (2017:000) ska inte tillämpa 10 eller 25 § i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

88. Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 1 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

1 §

Beslut om sanktionsföreläggande enligt 5 kap. 19 § får inte överklagas. Andra beslut som Finansinspektionen meddelar enligt denna lag och marknadsmissbruksförordningen får, om inte annat anges, överklagas till allmän förvaltningsdomstol. *Detta gäller dock inte ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).*

Beslut om sanktionsföreläggande enligt 5 kap. 19 § får inte överklagas. Andra beslut som Finansinspektionen meddelar enligt denna lag och marknadsmissbruksförordningen får, om inte annat anges, överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om föreläggande eller förbud enligt denna lag ska gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

Förteckning över remissinstanserna (Ds 2017:42)

Bilaga 3

Remissvar har lämnats av Malmö tingsrätt, Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Umeå, Justitiekanslern, Åklagarmyndigheten, Polismyndigheten, Migrationsverket, Svenska institutet i Alexandria, Försvarmakten, Försvarets materielverk, Totalförsvarets rekryteringsmyndighet, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Tullverket, Finansinspektionen, Skatteverket, Kammarkollegiet, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Upphandlingsmyndigheten, Statens skolverk, Myndigheten för yrkeshögskolan, Folkbildningsrådet, Universitetskanslersämbetet, Universitets- och högskolerådet, Lunds universitet, Stockholms universitet, Trafikverket, Transportstyrelsen, Konkurrentverket, Bolagsverket, Tillväxtverket, Statens jordbruksverk, Livsmedelsverket, Boverket, Lantmäteriet, Kungl. Musikaliska Akademien, Stiftelsen Svenska Filminstitutet, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet), Stockholms läns landsting, Hammarö kommun, Malmö kommun, Sala kommun, Stockholms kommun, Almi Företagspartner AB, Controlcert Scandinavia AB, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Kommuner och Landsting och Sveriges Riksidrottsförbund.

Riksdagens ombudsmän, Miljömärkning Sverige Aktiebolag, Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna, Stiftelsen Nordiska museet, Kalmar läns landsting, Skåne läns landsting, Västernorrlands läns landsting, Alingsås kommun, Borgholms kommun, Degerfors kommun, Enköpings kommun, Falu kommun, Gislaveds kommun, Göteborgs kommun, Karlstads kommun, Kiruna kommun, Kumla kommun, Lunds kommun, Lysekils kommun, Nordmalings kommun, Nykvarns kommun, Oxelösunds kommun, Sandvikens kommun, Svedala kommun, Söderhamns kommun, Vansbro kommun, Vellinge kommun, Ydre kommun, Ystads kommun, Åsele kommun, Älvdalens kommun, Älvsbyns kommun, Örnsköldsviks kommun, Academia AB, Aktiemarknadsnämnden, Ekologiska Lantbrukarna i Sverige, Friskolornas riksförbund, HS Certifiering AB, Idéburna skolors riksförbund, Intertek Certification AB, Kiwa Sverige AB, KRAV ekonomisk förening, ProSanitas Certifiering AB, Saminvest AB, Svenskt Friluftsliv, SMAK Certifiering Aktiebolag, Sveriges Veterinärförbund, Synskadades Riksförbund, Swedfund International AB och Valiguard AB har avstått från att lämna synpunkter på förslagen i promemorian eller inte svarat på remissen.